

Argenta Assuranties
IFRS jaarrekening 2016

Jaarrekening over het boekjaar 2016 (over de periode van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2016) van Argenta Assuranties nv opgesteld in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS).

De IFRS-jaarrekening en tabellen zijn steeds opgesteld in euro. Als dat niet het geval is, wordt dit expliciet vermeld bij de betrokken tabellen.

Inhoud

Verslag van de commissaris	5
Geconsolideerde balans (voor winstbestemming)	7
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	8
Geconsolideerd totaal resultaat	9
Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen	10
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	11
Toelichtingen	13
1. Algemene informatie	13
2. Grondslagen voor financiële verslaggeving	16
2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving	17
2.2. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels	19
3. Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	30
4. Minderheidsbelangen	32
5. Risk management	32
5.1. Marktrisico	36
5.2. Liquiditeitsrisico	38
5.3. Kredietrisico	40
5.4. Verzekeringstechnische risico's	47
5.5. Operationeel risico	54
5.6. Andere risico's	55
6. Solvency II en kapitaalbeheer	56
6.1. Kapitaalbeheer	56
7. Bezoldiging van de bestuurders	59
7.1. Samenstelling van de raden van bestuur	59
7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding	61
8. Vergoeding van de commissaris	63
9. Transacties met verbonden partijen	63
10. Operationele segmenten	66
Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans	72
11. Financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	72
12. Voor verkoop beschikbare financiële activa	73
13. Tot einde looptijd aangehouden activa	75
14. Leningen en vorderingen	76
14.1. Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	76
14.2. Leningen en vorderingen op andere klanten	77
15. Materiële vaste activa	77
16. Andere immateriële activa	78
17. Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen en de technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	79
18. Belastingvorderingen en -verplichtingen	79
19. Andere activa	80
20. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	81
20.1. Schulden ten opzichte van kredietinstellingen	81
20.2. Beleggingscontracten verbonden met verzekeringsactiviteiten	82
21. Voorzieningen	82

22. Andere verplichtingen	83
23. Reële waarde van financiële instrumenten	83
23.1. Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten	83
23.2. Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten	85
Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening	88
24. Netto verdiende premies	88
25. Netto rentebaten	89
26. Baten uit dividenden	89
27. Netto baten uit provisies en vergoedingen	89
28. Gerealiseerde winsten en verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa	90
29. Netto schadelasten en wijziging technische voorzieningen	90
30. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	90
31. Ander exploitatieresultaat	91
32. Administratiekosten	91
33. Bijzondere waardeverminderingen	92
34. Winstbelastingen	93
35. Buitenbalansverplichtingen	94
36. Voorwaardelijke verplichtingen	94
37. Gebeurtenissen na balansdatum	94

Verslag van de commissaris

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Argenta Assuranties over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2016

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening, en omvat tevens ons verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans (voor winstbestemming) op 31 december 2016, de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde totaal resultaat, het geconsolideerde overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar eindigend op die datum, alsmede een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening - Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Assuranties NV ("de Vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de Groep"), opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. De totale activa in de geconsolideerde balans bedragen 6.479.805 (000) EUR en de geconsolideerde winst (aandeel van de groep) van het boekjaar bedraagt 58.992 (000) EUR.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne controle die ze noodzakelijk acht voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat, die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (International Standards on Auditing - ISA) zoals deze in België werden aangenomen. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne controle van de Groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne controle van de Groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen, alsmede de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Wij hebben van de aangestelden en van de raad van bestuur van de groep de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Assuranties NV een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep per 31 december 2016, en van haar resultaten en kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en voor de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaring die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de geconsolideerde jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Zaventem, 22 maart 2017

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren

BV o.v.v.e. CVBA

Vertegenwoordigd door Bernard De Meulemeester

Geconsolideerde balans (voor winstbestemming)

Activa	Toelichting	31/12/2015	31/12/2016
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	11	1.670.112.392	1.839.774.645
Voor verkoop beschikbare financiële activa	12	2.919.380.271	3.018.051.865
Leningen en vorderingen	14	1.297.329.187	1.370.441.315
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen		420.551.188	403.786.182
Leningen en vorderingen op andere klanten		876.777.999	966.655.133
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	13	187.701.904	189.018.209
Materiële vaste activa	15	721.893	575.374
Gebouwen, terreinen, uitrusting		49.729	33.636
Vastgoedbeleggingen		672.164	541.738
Goodwill en andere immateriële activa	16	3.070.811	3.074.129
Andere immateriële activa		3.070.811	3.074.129
Belastingsvorderingen	18	0	103.099
Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	17	6.923.681	6.955.954
Andere activa	19	81.307.537	51.810.715
Totaal activa		6.166.547.676	6.479.805.305
Verplichtingen en eigen vermogen			
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	11	1.670.112.392	1.839.774.645
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	20	1.304.009.078	1.284.849.930
Deposito's van kredietinstellingen		348.633.134	295.595.105
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen		955.375.944	989.254.825
Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	17	2.480.038.417	2.593.232.257
Belastingverplichtingen	18	94.786.368	94.672.983
Andere verplichtingen	22	41.246.400	39.420.944
Totaal verplichtingen		5.590.192.655	5.851.950.759
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	3	576.355.021	627.854.546
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	4	0	0
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang		576.355.021	627.854.546
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen		6.166.547.676	6.479.805.305

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	Toelichting	31/12/2015	31/12/2016
Financiële, verzekerings, exploitatiebaten en -lasten		104.575.762	106.983.101
Netto verdiende premies	24	348.182.704	366.569.552
Bruto premies		354.852.886	373.224.137
Wijziging in de niet-verdiende premies		-2.116.855	-1.702.893
Afgegeven herverzekeringspremies		-4.553.327	-4.951.692
Netto rentebaten	25	105.342.952	101.927.919
Rentebaten		139.466.033	135.012.027
Rentelasten		-34.123.081	-33.084.108
Baten uit dividenden	26	3.136.236	2.905.651
Netto baten uit provisies en vergoedingen	27	19.731.907	25.627.081
Baten uit provisies en vergoedingen		24.055.230	27.519.437
Lasten in verband met provisies en vergoedingen		-4.323.323	-1.892.356
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	28	18.812.473	3.465.062
Netto schadelasten en wijziging technische voorzieningen	29	-366.946.196	-362.592.684
Bruto schadelasten en wijziging technische voorzieningen		-373.920.048	-365.076.388
Aandeel herverzekeraar in de schadelasten en wijziging technische voorzieningen		6.973.852	2.483.704
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	30	0	57.460
Ander exploitatieresultaat	31	-23.684.314	-30.976.940
Baten uit exploitatie		1.225.918	1.187.876
Lasten uit exploitatie		-24.910.232	-32.164.816
Administratiekosten	32	-21.500.775	-22.439.125
Personeelsuitgaven		-5.485.751	-4.588.759
Algemene en administratieve uitgaven		-16.015.024	-17.850.366
Afschrijvingen		-1.955.377	-1.634.961
Materiële vaste activa	15	-17.202	-16.093
Vastgoedbeleggingen	15	-3.845	-1.853
Immateriële activa	16	-1.934.330	-1.617.015
Bijzondere waardeverminderingen	33	-1.459.644	2.496.977
Voor verkoop beschikbare financiële activa		-2.098.858	2.433.385
Leningen en vorderingen		639.214	63.592
Resultaat voor belastingen		79.659.966	85.405.992
Winstbelastingen	34	-24.115.070	-26.413.822
Nettoresultaat		55.544.896	58.992.170
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders		55.544.896	58.992.170
Nettoresultaat minderheidsbelangen		0	0

Geconsolideerd totaal resultaat

Toelichting 'andere elementen van het totaalresultaat'	Toelichting	31/12/2015	31/12/2016
Nettoresultaat		55.544.896	58.992.170
Toewijsbaar aan de aandeelhouders		55.544.896	58.992.170
Minderheidsbelangen		0	0
Andere elementen van het totaalresultaat die later geherclassificeerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening			
Herwaardering tegen reële waarde		-33.955.137	7.802.355
voor verkoop beschikbare financiële activa	12	-54.020.049	7.735.291
uitgestelde belastingen		20.064.912	67.064
Totaal andere elementen van het totaalresultaat		-33.955.137	7.802.355
Totaalresultaat		21.589.759	66.794.525
Toewijsbaar aan de aandeelhouders		21.589.759	66.794.525
Minderheidsbelangen		0	0

Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen

	Gestort kapitaal	Herwaarde- ringsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa	Ingehouden winsten	Resultaten uit het lopende jaar	Eigen vermogen toewijsbaar aan de aan- deelhouders	Minder- heidsbelang	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen							
31 december 2014	131.467.000	239.474.103	169.730.402	46.073.057	586.744.562	6.256	586.750.818
- Kapitaalsverhoging	0	0	0	0	0	0	0
- Winst (verlies)	0	0	0	55.544.898	55.544.898	0	55.544.898
- Dividenden	0	0	-31.395.000	0	-31.395.000	0	-31.395.000
- Wijziging reële waarde	0	-54.020.047	0	0	-54.020.047	0	-54.020.047
- Wijziging uitgestelde belastingen	0	20.064.912	0	0	20.064.912	0	20.064.912
- Andere wijzigingen	0	0	-584.304	0	-584.304	-6.256	-590.560
- Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	46.073.057	-46.073.057	0	0	0
Eigen vermogen							
31 december 2015	131.467.000	205.518.968	183.824.155	55.544.898	576.355.021	0	576.355.021
- Kapitaalsverhoging	0	0	0	0	0	0	0
- Winst (verlies)	0	0	0	58.992.170	58.992.170	0	58.992.170
- Dividenden	0	0	-15.295.000	0	-15.295.000	0	-15.295.000
- Wijziging reële waarde	0	7.735.291	0	0	7.735.291	0	7.735.291
- Wijziging uitgestelde belastingen	0	67.064	0	0	67.064	0	67.064
- Andere wijzigingen	0	0	0	0	0	0	0
- Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	55.544.898	-55.544.898	0	0	0
Eigen vermogen							
31 december 2016	131.467.000	213.321.323	224.074.053	58.992.170	627.854.546	0	627.854.546

Bij de toelichting 3 is meer informatie terug te vinden in verband met de verschillende posten van het eigen vermogen zoals vermeld in bovenstaand overzicht.

In toelichting 28 is meer informatie terug te vinden met betrekking tot de overboeking van een gedeelte van de 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa' naar het resultaat ten bedrage van 3.456.062 euro ten gevolge van de realisatie ervan bij verkopen.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

De geldmiddelen en kasequivalenten omvatten liquide middelen en andere niet-afgeleide financiële activa met een looptijd korter dan of gelijk aan drie maanden vanaf de datum van verwerving.

	31/12/2015	31/12/2016
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van de periode	137.520.342	107.192.076
Bedrijfsactiviteiten		
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	55.544.896	58.992.170
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	24.115.070	26.413.822
Afschrijvingen	1.955.377	1.634.961
Wijziging van de technische voorzieningen (inclusief deel van de herverzekeraar)	-80.216.391	113.161.567
Nettowinst (verlies) op de verkoop van beleggingen	0	0
Waardeverminderingen	1.459.644	-2.496.977
Andere aanpassingen (waaronder interestlasten financieringsactiviteiten)	-478.450	-422.212
Kasstroom uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en verplichtingen		
Wijzigingen in bedrijfsactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)		
Wijzigingen in leningen en vorderingen	-102.239.120	-119.611.360
Wijzigingen in voor verkoop beschikbare activa	145.502.850	-88.502.918
Wijzigingen tot einde looptijd aangehouden activa	-22.145.140	-1.316.305
Wijzigingen in andere activa	-47.287.259	29.496.822
Wijzigingen in deposito's van kredietinstellingen	1.646.355	-52.594.790
Wijziging beleggingscontracten	48.911.456	33.435.642
Wijzigingen in andere verplichtingen	-1.514.303	-1.825.455
Terug(betaalde) winstbelastingen	-22.213.758	-26.460.143
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	3.041.227	-30.095.176
Investeringsactiviteiten		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	0	0
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	0	128.573
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	-1.390.189	-1.301.221
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	0	0
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.390.189	-1.172.648
Financieringsactiviteiten		
(Betaalde dividenden)	-31.979.304	-15.295.000
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen	0	0
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	0	0
Contante ontvangsten als gevolg van een kapitaalsverhoging	0	0
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	-31.979.304	-15.295.000
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	107.192.076	60.629.252

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal leningen en vorderingen op kredietinstellingen	420.551.188	403.786.182
Looptijd korter dan of gelijk aan 3 maanden vanaf de datum van verwerving	107.192.076	60.629.252
Looptijd langer dan 3 maanden vanaf de datum van verwerving	313.359.112	343.156.930
Bijkomende toelichting kasstroomoverzicht		
Ontvangen interestopbrengsten	90.770.233	84.874.659
Ontvangen dividenden	3.136.236	2.905.651
Betaalde interesten	0	0

Bovenstaand geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt volgens de indirecte methode opgesteld.

Toelichtingen

1. Algemene informatie

Argenta Assuranties nv, afgekort Aras (hierna *de Vennootschap*) is opgericht in België naar Belgisch recht en heeft de rechtsvorm van een naamloze vennootschap. De Vennootschap werd opgericht voor een onbeperkte duur.

De statutaire zetel van de Vennootschap is gelegen te 2018 Antwerpen, Belgiëlei 49-53.

De *Vennootschap* heeft het statuut van een Belgische verzekeringsonderneming. De Vennootschap vormt samen met Argenta Life Nederland (ALN) de *Verzekeringspool*. De activiteiten van de Verzekeringspool behelzen zowel de sector van de levensverzekeringen als de sector van niet-leven of schade- en gezondheidsverzekeringen (in het bijzonder autoverzekeringen, burgerlijke aansprakelijkheid privé leven, brand- en hospitalisatieverzekering en rechtsbijstandverzekeringen).

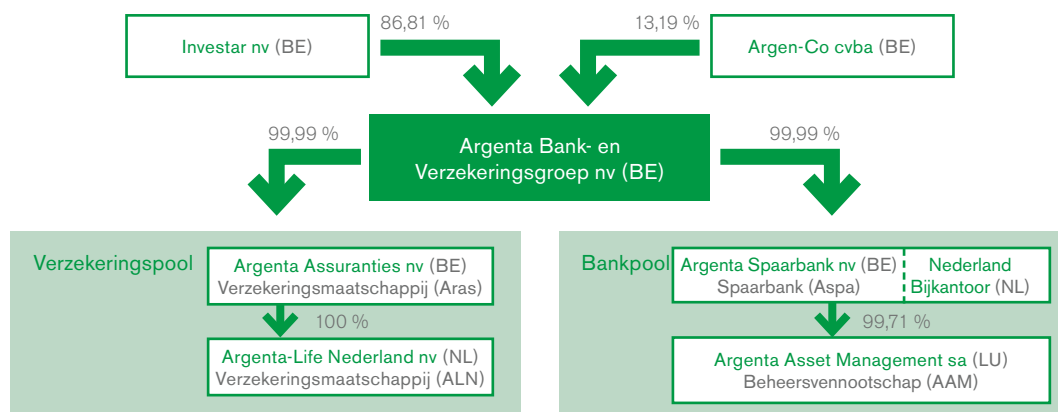
Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv (hierna *BVg*) is de beleidsholding van de Argenta Groep. Zijn operationele activiteiten omvatten Interne Audit, Compliance & Integriteit, Risk & Validatie, Juridische zaken, Organisatie & Talent, Operationeel risicobeheer & ECB Office en Procurement. Deze activiteiten zijn voor alle vennootschappen van de Argenta Groep centraal georganiseerd.

BVg heeft het statuut van een gemengde financiële holding, een moederonderneming die geen gereguleerde onderneming is en die aan het hoofd staat van een financieel conglomeraat conform art. 3, 39° van de Bankwet.

BVg consolideert en staat in voor het gemeenschappelijke aansturen van zijn dochtervennootschappen Argenta Spaarbank, een Belgische kredietinstelling en de Vennootschap, een Belgische verzekeringsonderneming. De Vennootschap en Argenta Spaarbank hebben op hun beurt elk een dochtervennootschap.

De dochterondernemingen van de Vennootschap

Onderstaande voorstelling geeft een schematisch overzicht van de globale structuur van de Argenta Groep en de operationele Bankpool en Verzekeringspool.

Onderstaand overzicht geeft de entiteiten weer die zijn opgenomen in de IFRS consolidatie.

	Deelnemings- verhouding	31/12/2015	31/12/2016
Argenta Assuranties NV	-	consoliderende entiteit	consoliderende entiteit
Argenta Life Luxemburg (ALL)	99,71%	vereffend	vereffend
Argenta Life Nederland (ALN)	100,00%	volledige consolidatie	volledige consolidatie

De Vennootschap consolideert de activiteiten van Argenta Life Nederland nv (hierna *ALN*).

ALN heeft het statuut van een Nederlandse verzekeringsonderneming. Zij is in hoofdzaak actief in levensverzekeringen verbonden met hypothecaire spaarkredieten.

ALN startte in 2005 op de Nederlandse levensverzekeringsmarkt met het aanbieden van een spaarverzekering, die uniek gekoppeld is aan de door Bijkantoor Nederland aangeboden Argenta hypotheeklening.

Vanaf 2013 werd het afsluiten van aflosvrije en spaarhypotheken fiscaal ontmoedigd ten voordele van lineaire / annuïtaire hypotheken. Om die reden maakte ALN haar product 'Overlijdensrisicoverzekering' competitiever, om een hoge cross-sellratio met de hypotheken te kunnen realiseren. Deze heroriëntering resulteerde uiteindelijk in een verdere groei die ook in 2016 werd vastgesteld.

Toelichting inzake het aantal personeelsleden

Op 31 december 2016 waren er 81 medewerkers bij de Verzekeringspool tewerkgesteld (95 per einde 2015). Het gemiddeld aantal personeelsleden in dienst op het niveau van de Verzekeringspool in de consolidatie opgenomen vennootschappen gedurende het boekjaar 2016 bedroeg 73,40 (86,41 in 2015). Het betrof hier gemiddeld 69,90 bedienden (81,66 in 2015) en 3,50 eenheden directiepersoneel (4,75 in 2015).

Bovenvermeld aantal personeelsleden geeft enigszins een vertekend beeld van de effectieve tewerkstelling door de Vennootschap omdat er op groepsniveau ondermeer bij de beleidsholding ook personen zijn tewerkgesteld. Er bestaat een kostendeling op groepsniveau waarbij ondermeer personeelskosten worden doorgerekend.

De doorgerekende kosten worden in de geconsolideerde winst- en verliesrekening opgenomen onder het 'Ander exploitatieresultaat'. De weergegeven aantallen personeelsleden omvatten diegenen die effectief op de loonlijst staan van de betrokken vennootschappen.

Een uitsplitsing van de personeelskosten van het boekjaar kan teruggevonden worden onder toelichting 32.

Beschrijving van de activiteiten van de Vennootschap

Het aanbieden van schade-, gezondheids- en levensverzekeringen behoort tot de kernactiviteiten van de Vennootschap.

Schade- en gezondheidsverzekeringen

De Vennootschap is actief in de volgende domeinen:

- Autoverzekeringen;
- Hospitalisatieverzekeringen;
- Brandverzekeringen;
- Burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekeringen (familiale verzekeringen);
- Rechtsbijstand.

In overeenstemming met de algemene strategie van de Argenta Groep wil de Vennootschap transparante verzekeringsproducten aanbieden met een ruime dekking en tegen een prijs die aantrekkelijker is dan het marktgemiddelde. De Vennootschap laat externe concurrentieonderzoeken uitvoeren en volgt actief de premievergelijkingen op diverse websites van bijvoorbeeld consumentenorganisaties.

Levensverzekeringen

De Vennootschap biedt verschillende types van levensverzekeringen aan, die kunnen ingedeeld worden in productlijnen. Deze indeling vindt zijn oorsprong in de manier waarop wordt gecommuniceerd en de soort van waarborg die wordt geboden. Hierbij wordt een overzicht gegeven van de respectievelijke productlijnen:

1. Schuldsaldo: het uitstaande saldo van een lening wordt afgelost door de Vennootschap bij overlijden van de verzekerde door een schuldsaldo verzekering;
2. Tijdelijke overlijdensverzekering: deze verzekering, die slechts een klein bedrag van de ontvangen levensverzekeringspremies vertegenwoordigt, wordt gebruikt om in geval van overlijden gedurende een bepaalde periode een op voorhand bepaald kapitaal te dekken;
3. Sparen en beleggen: deze lijn bevat de producten met een belangrijke spaar- en/of beleggingscomponent. Deze betreffen zowel tak 21 als in tak 23 producten, in het bijzonder:
 - Tak 21 TVI (tijdelijk verhoogde interest) worden niet langer gecommmercialiseerd in tegenstelling tot Tak 21 GIWD (gegarandeerde interest met winstdeelname);
 - Argenta Flexx (tak 21 GIWD) geldt voornamelijk als sparen voor het pensioen met fiscale aftrekbaarheid in het kader van pensioensparen en langetermijnsparen;
 - Argenta Life Plan (tak 21 GIWD) kan zowel gebruikt worden als koopsompolis zonder fiscale aftrekbaarheid of als een spaarverzekering;
 - Kapitaal Plus (tak 21) is een koopsompolis zonder fiscale aftrekbaarheid;
 - Een gamma van tak 23-producten (gecommercialiseerd onder de benaming Argenta Life Plan) dat een combinatiemogelijkheid tussen diverse verzekeringsfondsen biedt, al dan niet met kapitaalbescherming.
4. Jeugd: in de jeugdlijn is het Jeugdspaarplan opgenomen waarbij bij overlijden van de verzekerde, ouder of grootouder, de premiebetaling door de Vennootschap wordt overgenomen zodat het streefkapitaal op eindvervaldag uitbetaald wordt aan het (klein)kind. De verzekering wordt dus meestal in familiaal verband afgesloten;
5. Rente: in de rentelijn is de Pension Life Plus opgenomen die beleggers, die de 2 polissen onderschrijven (waarborg Pension Plus en Life Plus), de mogelijkheid bieden om maandelijks rentebetalingen te ontvangen gedurende de looptijd van het contract en om daarenboven een vooraf bepaald kapitaal te ontvangen bij afloop van het contract en hetzelfde bedrag in geval van overlijden binnen de 8 jaar en 1 maand;
6. Voorzorg: omvat de producten die aanvullend zijn aan de sociale zekerheid op gebied van pensioenvorming. Deze lijn omvat voornamelijk fiscaal aftrekbare producten met een spaarcomponent waarvan het belangrijkste product Argenta-Flexx (tak 21) is.

Aanwenden van gelden

De reserves worden belegd in rentedragende instrumenten voornamelijk in Belgische staatsobligaties of OLO's, bedrijfsobligaties en hypotheekleningen. De financiële beleidslijn werd geactualiseerd en goedgekeurd door de raad van bestuur van Argenta Assuranties op 23 februari 2016.

De Vennootschap herbelegde tot 2007 in Belgische hypotheeken die uitsluitend via een apart CBHK netwerk werden aangebracht. Het betreft hier een aflopende portefeuille doordat er geen nieuwe productie is en de kredieten stelselmatig worden afgelost.

Sinds 2013 wordt er opnieuw in hypothecaire leningen geïnvesteerd die deze keer werden toegestaan in Nederland. Daarnaast worden ook leningen aan lokale overheden en PPS (publiek-private samenwerking) structuren toegestaan.

De aanwezige portefeuille individuele aandelen werd in 2016 verder gespreid uitgebreid. De reserves van pensioenspaarverzekeringen moeten volgens wettelijke minima belegd worden (waarin ook aandelenbeleggingen dienen te zijn). Een deel van de individuele aandelen werd dan ook in dit kader aangekocht.

Ontwikkeling van de Vennootschap in 2016

Het nettoresultaat is gestegen van 55.544.896 euro per 31 december 2015 naar 58.992.170 euro per 31 december 2016. Dit op hoog niveau blijvend positief resultaat is de resultante van meerdere factoren: een goed operationeel resultaat bij leven en niet-leven gecombineerd met een gezond gespreid beleggingsbeleid en -resultaat.

In het kader van dit beleggingsbeleid werden Nederlandse hypothecaire leningen met Nationale Hypotheek Garantie ('NHG') op de balans opgenomen. In 2016 werd deze strategie verder gezet. Daarnaast omvatten de hypothecaire kredieten een afbouwende portefeuille van kredieten die verstrekt werden aan Belgische particulieren waarbij het risico per dossier daar ook beperkt is.

Het resultaat van 2016 liet de Vennootschap toe om het eigen vermogen, zowel voor niet-leven als voor leven, opnieuw te verhogen. Het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders bedraagt 627.854.546 euro.

Meer details van alle elementen die tot het resultaat van 2016 geleid hebben zijn terug te vinden bij de toelichtingen bij de balans en resultatenrekeningen.

2. Grondslagen voor financiële verslaggeving

Zoals bepaald door het *Koninklijk Besluit op de geconsolideerde jaarrekening van de verzekeringsondernemingen en de herverzekeringsondernemingen* van 27 september 2009 moeten verzekeringsondernemingen hun geconsolideerde jaarrekening vanaf boekjaar 2012 opstellen in overeenstemming met de IFRS-normen.

Algemeen

In overeenstemming met de bepalingen van het Koninklijk Besluit is de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap dan ook opgesteld in overeenstemming met IFRS – met inbegrip van de *International Accounting Standards (IAS)* en Interpretaties – per 31 december 2016 zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek vermeld worden in deze jaarrekening, stemmen overeen met de IFRS zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Cruciale beoordelingen en belangrijke bronnen van schattingsonzekerheden

De opstelling van een jaarrekening op basis van IFRS vereist een aantal schattingen. Daarnaast wordt het management van de Vennootschap gevraagd om zijn oordeel te geven tijdens het proces van toepassing van deze verslaggevingsgrondslagen. Werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen en beoordelingen.

Schattingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- Schatting van de realiseerbare waarde bij bijzondere waardeverminderingen;
- Bepaling van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten;
- Bepaling van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële activa;
- Schatting van de toereikendheid van de verzekeringsverplichtingen op basis van beste schattingen en veronderstellingen, in contracten besloten opties en garanties en verwante beleggingen, waarbij gebruik wordt gemaakt van een verdiscontering die rekening houdt met de asset mix van de beleggingen;
- Voorzieningen voor schadedossiers (inclusief IBNR (*incurred but not reported*) en schaderegelingskosten);
- Schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen.

Beoordelingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- Classificatie van financiële instrumenten;
- Level hiërarchie toewijzing van financiële instrumenten;
- Bestaan van actieve markten voor financiële instrumenten;
- Bestaan van indicatoren voor bijzondere waardeverminderingen;
- Actuariële aannames;
- Bestaan van verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen uit het verleden (voorzieningen);
- Bestaan van zeggenschap over vennootschappen.

2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen voor financiële verslaggeving gebruikt bij de opstelling van deze geconsolideerde jaarrekening 2016, zijn consistent met de grondslagen die werden toegepast per 31 december 2015.

De volgende standaarden en interpretaties werden van toepassing tijdens het afgelopen boekjaar 2016:

- Verbeteringen aan IFRS (2010-2012) (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 februari 2015);
- Verbeteringen aan IFRS (2012-2014) (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016);
- Aanpassing van IFRS 10, IFRS 12 en IAS 28 *Beleggingsentiteiten: Toepassing van de consolidatievrijstelling* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016);
- Aanpassing van IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten – Verwerking van overnames van deelnemingen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016);
- Aanpassing van IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening – Initiatief rond informatievervalsing* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016);
- Aanpassing van IAS 16 en IAS 38 *Materiële en immateriële vaste activa – Verduidelijking van aanvaardbare afschrijvingsmethodes* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016);
- Aanpassing van IAS 16 en IAS 41 *Materiële vaste activa en biologische activa – Dragende planten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016);
- Aanpassing van IAS 19 *Personeelsbeloningen – Werknemersbijdragen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 februari 2015);
- Aanpassing van IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening – Equity methode* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016).

De toepassing van deze nieuwe bepalingen had geen belangrijke weerslag op het resultaat en het eigen vermogen van de Vennootschap, noch op de voorstelling van de jaarrekening.

Standaarden en interpretaties gepubliceerd, maar nog niet van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2016:

- IFRS 9 *Financiële instrumenten* en de daaropvolgende aanpassingen (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018);
- IFRS 14 *Uitgestelde rekeningen in verband met prijsregulering* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2016, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);

- IFRS 15 *Opbrengsten uit contracten met klanten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018);
- IFRS 16 *Lease-overeenkomsten* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2019, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);
- Verbeteringen aan IFRS (2014-2016) (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2017 of 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);
- Aanpassing van IFRS 2 *Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingstransacties* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);
- Aanpassing van IFRS 4 *Verzekeringscontracten - Toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);
- Aanpassing van IFRS 10 en IAS 28 *Verkoop of inbreng van activa tussen een investeerder en de geassocieerde deelneming of joint venture* (ingangsdatum voor onbepaalde duur uitgesteld, waardoor de goedkeuring binnen de Europese Unie eveneens werd uitgesteld);
- Aanpassing van IAS 7 *Het kasstroomoverzicht – Initiatief rond informatieverschaffing* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2017, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);
- Aanpassing van IAS 12 *Winstbelastingen – Opname van uitgestelde belastingvorderingen voor niet-gerealiseerde verliezen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2017, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);
- Aanpassing van IAS 40 *Overdracht van vastgoedbeleggingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);
- IFRIC 22 *Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen* (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2018, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie).

De Vennootschap zal al de hiervoor vermelde normen, wijzigingen van normen en interpretaties toepassen vanaf hun inwerkingtreding en verwacht geen significante impact.

IFRS 9 legt nieuwe verplichtingen op voor (a) de classificatie en waardering van financiële instrumenten, (b) de risico-inschatting en het aanleggen van waardeverminderingen en tenslotte (c) zijn er aanpassingen op het gebied van hedge accounting.

Om tot een juiste classificatie en waardering (Classification & Measurement) van financiële instrumenten te komen, worden er hierbij BM (business model) en SPPI (solely payments of principal and interest) testen uitgevoerd. Heel dit proces zal ook in de nodige beleidsdocumenten worden beschreven.

De belangrijkste wijziging van de IFRS 9 standaard heeft betrekking op het aanleggen van waardeverminderingen. Elke entiteit moet namelijk op basis een drie-“stage”-benadering waardeverminderingen aanleggen voor ECL (*expected credit losses*). De bepaling van de ECL hangt hierbij ondermeer af van de omvang van de aanzienlijke stijging “significant increase” van het kredietrisico sinds de eerste opname.

De Vennootschap past momenteel geen hedge accounting toe zodat er op dit domein geen impact is.

Op basis van de huidige simulaties lijkt de financiële impact beperkt te zijn en is het vooral het operationele proces dat veel werk vraagt.

Via een geïnstalleerde IFRS stuurgroep werd in de loop van 2016 alvast het implementatieproject mee opgevolgd met hierbij een afstemming met het directiecomité, het risicocomité en de raad van bestuur.

Daarnaast loopt er specifiek voor de verzekeringssector nog het proces om een finale IFRS 17-norm te bekomen. Deze tweede fase heeft betrekking op de manier van waarderen van verzekeringsverplichtingen.

In het vierde kwartaal van 2015 werd een analyse en assessment uitgevoerd ter voorbereiding van een IFRS 9 implementatieproject en tegelijkertijd werd er toen een eerste analyse en assessment gedaan naar de nieuwe IFRS 4 fase 2-norm (wat zal gebundeld worden in de IFRS 17 standaard). Een eerste voorstudie met betrekking tot IFRS 4 fase 2 werd in 2016 afgerond.

Gedurende 2017 zal tijdens het implementatietraject verder periodiek de impact berekend en opgevolgd worden.

Het feit dat IFRS 9 en IFRS 17 niet op dezelfde datum in voege gaan, heeft gevolgen voor de opstelling van de IFRS balans en de P&L van de overkoepelende gemengde financiële holding BVg. Om het geheel duidelijk te houden werd er intussen beslist om IFRS 9 ook direct al volledig vanaf 01/01/2018 toe te passen voor de verzekeraar.

Daarnaast treedt IFRS 15 Revenue vanaf 2018 in voege. Deze norm bepaalt welke voorwaarden er moeten voldaan zijn alvorens er inkomsten in het resultaat mogen erkend worden. Daar de meeste inkomsten van Verzekeringsspool onder het toepassingsgebied van IFRS 4/IFRS 17 en IAS 39/IFRS 9 vallen en volgens deze normen dienen verwerkt te worden, heeft de invoering van IFRS 15 een eerder beperkte invloed op het resultaat.

Voor IFRS 16 *Lease-overeenkomsten* zal in 2017 ook een project opgestart worden om het geheel in te bedden bij de Argenta Groep. Mogelijke contracten die onder het toepassingsgebied van IFRS 16 kunnen vallen zijn bijvoorbeeld autolease contacten en contracten m.b.t. softwarelicenties.

2.2. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels

Consolidatieprincipes

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de jaarrekeningen van de Vennootschap en zijn dochtervennootschappen (hierna de **Dochtervennootschappen**) begrepen. Dochtervennootschappen zijn die vennootschappen waarin de Vennootschap, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan sturen met de bedoeling om voordelen uit deze activiteiten te verwerven (hierna omschreven als **Zeggenschap**).

Dochtervennootschappen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de effectieve Zeggenschap aan de Vennootschap wordt overgedragen en worden van consolidatie uitgesloten vanaf de datum waarop een einde komt aan die Zeggenschap.

De Dochtervennootschappen worden geconsolideerd via de methode van integrale consolidatie.

Deze methode houdt in dat de aandelen van de Dochtervennootschap, in het bezit van de Vennootschap, in de balans van de Vennootschap worden vervangen door de activa en de verplichtingen van deze Dochtervennootschap.

Intercompanytransacties, -saldi en -resultaten uit verrichtingen tussen vennootschappen van de Verzekeringsspool worden geëlimineerd.

Minderheidsbelangen in de nettoactiva en resultaten van geconsolideerde Dochtervennootschappen worden in de balans en de winst- en verliesrekening afzonderlijk weergegeven.

Deze minderheidsbelangen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de nettoactiva op de datum van verwerving. Na de datum van verwerving omvatten zij het op de datum van verwerving berekende bedrag en het minderheidsaandeel in de eigenvermogensmutaties sinds de datum van verwerving.

Vooraleer over te gaan tot de consolidatie van de individuele jaarrekeningen, werden de regels met betrekking tot de waardering der activa- en passivabestanden geharmoniseerd in functie van de waarderingsregels die gelden voor de Vennootschap.

Vermits alle vennootschappen die in de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap zijn opgenomen het boekjaar afsluiten op 31 december van ieder kalenderjaar, wordt 31 december van ieder kalenderjaar ook als afsluitingsdatum voor de consolidatie genomen.

Operationele segmenten

Operationele segmenten worden geïdentificeerd op basis van bestaande rapporteringen. Deze segmentering sluit hierbij aan op de interne rapportering en de in het verleden gehanteerde segmentering.

Vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening is uitgedrukt in euro, de functionele munt van alle entiteiten van de Argenta Groep. Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de valutakoers op de datum van de transactie.

Op balansdatum worden uitstaande saldi luidend in vreemde valuta omgerekend tegen de slotkoers voor monetaire posten.

De niet-monetaire posten, welke tegen historische kostprijs worden weergegeven, worden omgerekend op basis van de historische wisselkoers op transactiedatum.

Niet-monetaire posten, welke tegen reële waarde worden weergegeven, worden omgerekend op basis van de wisselkoers op de datum waarop de reële waarde werd bepaald.

Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Een financieel actief of financiële verplichting wordt in de balans opgenomen op het moment dat een contract voor het instrument afgesloten wordt.

Aan- en verkopen van alle financiële activa die volgens standaard marktconventies worden afgewikkeld (contantverrichtingen), worden bij de Vennootschap in de balans verwerkt op de afwikkelingsdatum.

Saldering

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de balans opgenomen wanneer (a) er een in rechte afdwingbaar recht is om de opgenomen bedragen te salderen en (b) er het voornemen is om de verplichting op netto basis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Activa worden opgenomen na aftrek van (in voorkomende gevallen) bijzondere waardeverminderingen.

Financiële activa en verplichtingen

Alle financiële activa en verplichtingen – inclusief afgeleide financiële instrumenten – worden opgenomen volgens de in IFRS voorziene classificaties. Elke classificatie heeft hierbij een eigen specifieke waardering.

Voor financiële activa is de volgende classificatie aanwezig, namelijk (a) Leningen en vorderingen, (b) Tot einde looptijd aangehouden financiële activa, (c) Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en (d) Financiële activa beschikbaar voor verkoop.

- Leningen en vorderingen: alle niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalbare betalingen die niet genoteerd zijn in een actieve markt.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Indien nodig worden bijzondere waardeverminderingen aangelegd.

- Tot einde looptijd aangehouden financiële activa: alle niet-afgeleide financiële activa met een vaste eindvervaldag en vaste of bepaalde betalingen waarvan de Vennootschap stellig voornemens is en in staat is deze aan te houden tot het einde van de looptijd.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Indien nodig worden bijzondere waardeverminderingen aangelegd.

- Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening omvatten:
 - Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet als effectieve afdekkingsinstrumenten werden aangeduid;
 - Financiële activa die vanaf verwerving of eerste toepassing van IFRS werden aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (exclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

- Financiële activa beschikbaar voor verkoop: alle niet-afgeleide financiële activa die niet worden geclassificeerd als (a) leningen en vorderingen, (b) tot einde looptijd aangehouden activa of (c) financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening. Deze activa worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet. In dat geval worden de cumulatieve herwaarderingsresultaten overgeboekt van het eigen vermogen naar het resultaat van het boekjaar.

Voor de beleggingen in andere dan eigenvermogensinstrumenten wordt het verschil tussen de verwervingsprijs (inclusief transactiekosten) en de terugbetalingwaarde op basis van de effectieve rentemethode *pro rata temporis* over de resterende looptijd van de effecten in resultaat genomen als bestanddeel van de renteopbrengst van deze effecten.

De schommelingen van de reële waarde van deze effecten, die op een aparte lijn van het eigen vermogen worden opgenomen, worden gerealiseerd door de wijziging te berekenen tussen (a) hun verwervingsprijs (inclusief transactiekosten), vermeerderd of verminderd met het gedeelte van het bovenvermelde verschil dat in resultaat wordt genomen en (b) de reële waarde.

Voor financiële verplichtingen is de volgende classificatie aanwezig, namelijk (a) financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en (b) overige financiële verplichtingen.

Deze IFRS indeling bepaalt de waardering en de opname van de resultaten als volgt:

- a) Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening omvatten:
 - Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet als effectieve afdekkingsinstrumenten werden aangeduid;
 - Financiële verplichtingen die vanaf verwerving of eerste toepassing van IFRS werden beschouwd als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (exclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

- b) Overige financiële verplichtingen: dit zijn alle andere niet-afgeleide financiële verplichtingen die niet onder de vorige categorie vallen.

Zij worden bij verwerving gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Baten en lasten voortvloeiend uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en van vastrentende effecten geclassificeerd in 'voor verkoop beschikbare financiële activa' worden verantwoord in de resultatenrekening op basis van de effectieve rentemethode.

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de geschatte toekomstige kasstromen (met inbegrip van betaalde en ontvangen provisies en vergoedingen die integraal deel uitmaken van de effectieve rentevoet, en ook transactiekosten en alle overige premies en kortingen) tijdens de verwachte looptijd van het schuldinstrument of, indien meer geschikt, over een kortere looptijd, nauwkeurig verdisconteert om tot de netto boekwaarde van het actief of verplichting op de balans te komen.

De methode gebruikt om dienstgerelateerde commissiebatens en -lasten te verantwoorden, hangt af van de aard van de dienst. Commissies die behandeld worden als een bijkomend onderdeel van de rente worden opgenomen in de effectieve rentevoet en verantwoord onder de netto rentebaten. Betaalde en ontvangen commissies waarvan de onderliggende transactie wordt voltooid, worden verantwoord bij de commissiebatens en -lasten.

Geldmiddelen en kasequivalenten

De 'geldmiddelen en kasequivalenten', zoals gebruikt bij het kasstroomoverzicht, omvatten liquide middelen, vrij beschikbare tegoeden bij financiële instellingen en andere financiële activa met een looptijd korter dan of gelijk aan drie maanden vanaf de datum van verwerving.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa worden opgenomen tegen kostprijs (zijnde de aanschaffingswaarde inclusief direct toewijsbare kosten van aanschaffing), verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingspercentages zijn bepaald op basis van de verwachte economische levensduur en worden toegepast zodra de activa gebruiksklaar zijn.

Bij verkoop van materiële vaste activa worden gerealiseerde winsten of verliezen onmiddellijk in het resultaat van het boekjaar opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is vastgoed dat wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardeinstijging of beide te realiseren. De waarderingsregels van materiële vaste activa worden ook toegepast voor de vastgoedbeleggingen (toepassing kostprijsmodel).

Specifieke waarderingsregels

Terreinen en gebouwen

De aankoopprijs en aankoopkosten van gronden worden niet afgeschreven, noch bij een onbebouwd, noch bij een bebouwd perceel.

Bij de aankoop van een bebouwd onroerend goed wordt de waarde van de grond en van het gebouw bepaald, en worden de transactiekosten proportioneel verdeeld over de grond en het gebouw.

De gebouwwaarde wordt afgeschreven over de geschatte gebruiksduur van de gebouwen, d.w.z. aan 3% per jaar op pro rata basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verbouwkosten worden aan 10% per jaar afgeschreven op *pro rata basis*.

IT materiaal

De aankoopprijs en aankoopkosten van hardware worden aan 33,33% per jaar afgeschreven op pro rata basis.

Ander materiaal (met inbegrip van rollend materiaal)

De aankoopprijs en aankoopkosten van meubilair en materiaal worden aan 10% per jaar afgeschreven op pro rata basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van rollend materiaal worden aan 25% per jaar afgeschreven op pro rata basis.

Goodwill en immateriële activa

Goodwill

Goodwill wordt beschouwd als het deel van de aanschaffingskosten in een bedrijfscombinatie, bovenop de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals bepaald op de datum van de aankoop.

Het wordt opgenomen als een immaterieel vast actief en gewaardeerd tegen kostprijs min eventuele bijzondere waardeverminderingen. Goodwill wordt niet afgeschreven, maar wordt minstens jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen.

Immateriële activa

Een immaterieel actief is een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke vorm. Het wordt opgenomen tegen kostprijs als het toekomstige economische voordelen zal opleveren en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

Verworven software wordt – als de voorwaarden tot activering zijn vervuld – aan aanschaffingswaarde opgenomen onder de immateriële activa. De aankoopprijs en aankoopkosten worden, vanaf het moment dat de software beschikbaar is voor gebruik, lineair afgeschreven.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verworven software worden aan 20% per jaar afgeschreven op pro rata basis.

Andere immateriële activa worden aan 10% per jaar afgeschreven.

Bijzondere waardeverminderingen

De Vennootschap onderzoekt al zijn activa op elke balansdatum op indicatoren die aanleiding kunnen geven tot een bijzondere waardevermindering.

De boekwaarde van activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de wijziging van de lopende verslagperiode wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Als in een volgende periode het bedrag van de bijzondere waardeverminderingen op activa andere dan goodwill of voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten, als gevolg van een gebeurtenis die zich voordoet na de waardevermindering, daalt, dan wordt het bedrag tegengeboekt via de winst- en verliesrekening.

Financiële activa

Voor een actief (of voor een groep van financiële activa) zal een op individuele basis bepaalde bijzondere waardevermindering worden aangelegd wanneer er (1) objectieve aanwijzingen zijn ten gevolge van een of meer gebeurtenissen die zich hebben afgespeeld na de eerste opname van het actief en (2) deze tot verlies leidende gebeurtenis(sen) een effect heeft (hebben) op de geschatte toekomstige kasstromen uit het financiële actief dat betrouwbaar kan worden geschat.

Afhankelijk van het soort financieel actief kan de realiseerbare waarde als volgt worden geschat:

- De reële waarde door middel van een waarneembare marktprijs;
- De contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financieel actief;
- Op basis van de reële waarde van verkregen zekerheden.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten

Een aanzienlijke of langdurige daling van de reële waarde van een belegging in een eigen vermogensinstrument beneden de kostprijs vormt een objectieve aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering.

Deze situatie zal elke keer individueel worden beoordeeld, maar als er geen bijkomende beoordelingselementen aanwezig zijn, beschouwt de Vennootschap een onafgebroken duur van 24 maanden als langdurig en een daling van minstens 30% als aanzienlijk.

Indien aan één van de criteria is voldaan, zal er overgegaan worden tot een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de betrokken positie om te oordelen of er een duurzame waardevermindering aanwezig is.

In de winst- en verliesrekening opgenomen bijzondere waardeverminderingverliezen op een belegging in een eigenvermogensinstrument dat wordt geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop kan niet via de winst- en verliesrekening worden teruggenomen.

Beleggingen in andere dan eigenvermogensinstrumenten

Er worden bijzondere waardeverminderingen toegepast in geval van duurzame minderwaarde of waardeverlies die te wijten zijn aan financiële moeilijkheden van de debiteur.

De activa krijgen hierbij de status "default" als de achterstand (in rente en/of kapitaal) 90 dagen bedraagt of de terugbetaling onwaarschijnlijk is.

Objectieve indicatoren die de Vennootschap gebruikt om het aanleggen van een voorziening af te wegen omvatten ondermeer significante financiële moeilijkheden van de emittent/debiteur, achterstallige betalingen, de waarschijnlijkheid dat de emittent/debiteur een faillissement of financiële herstructurering boven het hoofd hangt, heronderhandeling van de voorwaarden van het actief door financiële moeilijkheden van de emittent/

debiteur inclusief eventuele toegevingen, het verdwijnen van een actieve markt voor een financieel actief als gevolg van financiële moeilijkheden, wijziging van de kredietrating en waarneembare data die de toekomstige cashflows van een financieel actief negatief zullen beïnvloeden.

Bij evolutie naar de status default zal geval per geval beoordeeld worden of een waardevermindering moet worden aangelegd. Een waardevermindering zal overwogen worden als uit de objectieve gegevens blijkt dat één of meer gebeurtenissen waarschijnlijk de toekomstige cashflows van een financieel actief negatief zullen beïnvloeden.

Hierbij houdt men naast bovenstaande indicatoren onder meer ook rekening met andere marktinformatie over de liquiditeit en solvabiliteit van de emittent/debiteur en trends voor gelijkaardige financiële activa; en lokale economische trends en voorwaarden.

- Voor verkoop beschikbare financiële activa

Als een daling van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar financieel actief direct in het eigen vermogen is opgenomen en er objectieve aanwijzingen zijn dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt het cumulatieve verlies dat direct in het eigen vermogen was opgenomen, overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening, ondanks het feit dat het financieel actief niet van de balans is verwijderd.

Het bedrag van het cumulatieve verlies dat van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening wordt overgeboekt is gelijk aan het verschil tussen de verwervingsprijs (na aftrek van eventuele aflossingen op de hoofdsom en amortisatie) en de actuele reële waarde, verminderd met eventuele eerder in de winst- en verliesrekening opgenomen waardeverminderingverliezen op dat actief.

Als de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar schuldbewijs in een volgende periode stijgt en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingverlies in de winst- en verliesrekening, moet het bijzondere waardeverminderingverlies worden teruggenomen, waarbij het bedrag van de terugname in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen.

- Leningen en vorderingen – collectieve waardeverminderingen

Naast de individuele bijzondere waardeverminderingen worden er ook collectieve op portefeuillebasis gebaseerde waardeverminderingen in de vorm van een IBNR-voorziening (incurred but not reported) aangelegd.

Een 'bestaande maar niet gerapporteerde' waardevermindering op leningen wordt verantwoord voor de hypothecaire vorderingen zonder default status en waarvoor geen bijzondere waardeverminderingen zijn aangelegd op individuele basis (*performing loans*).

Deze collectieve beoordeling van bijzondere waardeverminderingen bevat de toepassing van een '*loss confirmation period*'.

Deze '*loss confirmation period*' staat voor een tijdsinterval (in maanden uitgedrukt) tussen het moment dat de gebeurtenis die de oorzaak is van de bijzondere waardevermindering zich voorgedaan heeft (i.e. een *loss event*) en het moment dat deze geïdentificeerd wordt in de kredietrisicosystemen van de entiteit.

De toepassing van de *loss confirmation period* zorgt er zo voor dat bijzondere waardeverminderingen die zich al wel hebben voorgedaan maar nog niet als dusdanig zijn geïdentificeerd, ook worden meegenomen in de aangelegde waardeverminderingen.

De *loss confirmation period* wordt permanent geëvalueerd en kan gewijzigd worden in functie van marktevoluties (onder meer huizenprijzen, transacties, fiscaliteit), portfoliokarakteristieken en macro-economische indicatoren (onder meer werkloosheid, BNP-groei, schuldgraad, echtscheidingen).

De IBNR wordt berekend en aangelegd voor alle *retail*kredietportefeuilles

Overige activa

Voor niet-financiële activa wordt de realiseerbare waarde bepaald als de hoogste van enerzijds de reële waarde verminderd met verkoopkosten en anderzijds de bedrijfswaarde.

De reële waarde verminderd met verkoopkosten is het bedrag dat kan worden verkregen door de verkoop van een actief in een marktconforme (*at arm's length*) transactie tussen bewuste, bereidwillige partijen, na aftrek van verkoopkosten.

De bedrijfswaarde is de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen waarvan verwacht wordt dat ze zal voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit zijn vervreemding aan het einde van zijn gebruiksduur.

Jaarlijkse impairment test goodwill

Goodwill wordt minstens jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen. Die worden aangelegd als de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid waartoe de goodwill behoort, hoger is dan zijn realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen op goodwill kunnen niet worden teruggenomen.

Derivaten

Derivaten zijn financiële instrumenten zoals swaps, termijncontracten en opties. Een dergelijk financieel instrument heeft een waarde die wijzigt als gevolg van veranderingen in onderliggende variabelen, vergt weinig of geen netto aanvangsinvestering en wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld. Zij worden geclassificeerd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden tenzij ze aangeduid werden als effectieve afdekkingsderivaten.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden worden op de balans opgenomen tegen reële waarde op de transactiedatum. Nadien worden ze gewaardeerd tegen reële waarde waarbij de schommelingen van de reële waarde in het resultaat van het boekjaar worden opgenomen.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden met een positieve reële waarde komen op de actiefzijde van de balans, diegene met een negatieve reële waarde op de verplichtingenzijde.

In contracten besloten derivaten

Financiële activa of verplichtingen of andere contracten kunnen in een contract besloten (*embedded*) derivaten bevatten. Dergelijke contracten worden 'hybride instrumenten' genoemd.

Als het basiscontract (1) niet wordt opgenomen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en (2) de kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat niet nauw aansluiten bij die van het basiscontract, moet het in een contract besloten derivaat worden afgezonderd van het basiscontract en gewaardeerd tegen reële waarde als een op zichzelf staand derivaat.

Reële waardeveranderingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen. Het basiscontract wordt opgenomen en gewaardeerd door toepassing van de regels van de betreffende categorie van het instrument.

Als het basiscontract (1) wordt opgenomen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening of (2) als de kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat nauw aansluiten bij die van het basiscontract, wordt het in een contract besloten derivaat niet afgezonderd en wordt het hybride instrument gewaardeerd als één enkel instrument.

Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde of *fair value* is de prijs die ontvangen/betaald zou worden bij het verkopen van een actief of het transfereren van een verplichting in een ordelijke transactie tussen marktparticipanten op de rapporteringsdatum.

De Vennootschap gebruikt de volgende volgorde voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten: eerst genoteerde prijzen in een actieve markt en dan het gebruik van waarderingstechnieken.

De reële waarde van een financieel instrument wordt bepaald op basis van gepubliceerde prijsnoteringen in een actieve markt. Indien er geen actieve markt is voor het financiële instrument, wordt de reële waarde bepaald met behulp van waarderingstechnieken.

Deze waarderingstechnieken maken zoveel als mogelijk gebruik van marktinformatie, maar worden beïnvloed door de gehanteerde veronderstellingen, zoals risicomarges en inschattingen van toekomstige kasstromen.

De reële waarde van in het bijzonder de leningen en vorderingen wordt bekomen via de techniek van de contantewaardeberekening, waarbij de toekomstige kasstromen worden verdisconteerd aan de "swapcurve" plus een *spread*, die stelselmatig wordt herbekeken.

In het zeldzame geval dat het niet mogelijk is om de reële waarde van een niet genoteerd eigenvermogensinstrument betrouwbaar te bepalen, wordt het tegen kostprijs opgenomen.

Bij eerste opname is de reële waarde van een financieel instrument de transactieprijs, tenzij de reële waarde blijkt uit waarneembare recente markttransacties van hetzelfde instrument, of wordt ze gebaseerd op waarderingstechnieken waarvan de variabelen alleen uit gegevens bestaan afkomstig uit waarneembare markten.

Leaseovereenkomsten

De Vennootschap sluit enkel operationele leaseovereenkomsten af voor de huur van materieel. Betalingen als gevolg van dergelijke leasetransacties worden op een lineaire basis in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Terugkoopovereenkomsten

Effecten die onder een terugkoopovereenkomst (*repo*) vallen, blijven in de balans opgenomen. De schuld die voortvloeit uit de verplichting tot terugkoop van de activa is begrepen in schulden aan banken of schulden aan klanten, afhankelijk van de tegenpartij.

Personeelsbeloningen

Pensioenverplichtingen

De Vennootschap heeft in hoofdzaak pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdrageregelingen.

De bijdragen van de Vennootschap aan toegezegde bijdrageregelingen voor pensioenen worden in de winst- en verliesrekening als last opgenomen in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsrechten

Personeelsrechten betreffende jaarlijks toegezegde vakantiedagen en uit hoofde van langdurige diensttijd verdiende vakantiedagen worden boekhoudkundig verwerkt in het jaar waarop deze dagen gebaseerd zijn.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen in de balans als (1) er een verplichting bestaat op de balansdatum, ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden; (2) als een uitstroom van middelen waarschijnlijk is en (3) als een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van het bedrag van de verplichting.

Het bedrag opgenomen als voorziening is de best mogelijke schatting van de uitgaven, gedaan op afsluitingsdatum, die vereist zullen zijn om de bestaande verplichting af te wikkelen, rekening houdend met de waarschijnlijkheid van het mogelijke resultaat van de gebeurtenis.

Belastingen op het resultaat

De belastingen op het resultaat van het boekjaar betreffen de effectieve en de uitgestelde belastingen. Deze belastingen worden berekend in overeenstemming met de belastingwetgeving die van toepassing is in elk land waar de Vennootschap actief is.

De effectieve belastingen omvatten deze die verschuldigd zijn op het belastbare inkomen van het jaar, op basis van de belastingpercentages die gelden op de balansdatum, en elke herziening van de belastingen die verschuldigd (of terugbetaalbaar) zijn voor voorgaande jaren.

Uitgestelde belastingen worden berekend op tijdelijke belastbare verschillen die bestaan tussen enerzijds de belastingsbasis van de activa en verplichtingen en anderzijds hun boekwaarde in de jaarrekening.

Deze belastingen worden berekend aan de hand van de belastingvoeten die geldig zullen zijn op het moment van realisatie van de activa of verplichtingen waarop ze betrekking hebben.

Uitgestelde belastingvorderingen worden enkel geboekt als het waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstige belastbare winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gecompenseerd en netto voorgesteld enkel en alleen als ze betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastinginstantie op dezelfde belastbare entiteit.

Productclassificatie van verzekeringsproducten

Een verzekeringsproduct wordt onder IFRS als een verzekeringscontract geklasseerd wanneer een partij (de verzekeringsonderneming) een significant verzekeringsrisico aanvaardt van een andere partij (de polishouder) door ermee akkoord te gaan de polishouder te vergoeden als die wordt getroffen door een welbepaalde

onzekere toekomstige gebeurtenis (de verzekerde gebeurtenis). Herverzekeringscontracten vallen hier ook onder. Deze contracten worden gewaardeerd in overeenstemming met de hieronder opgenomen bepalingen 'Technische voorzieningen voor (her)verzekeringscontracten.'

De regels voor *deposit accounting* gelden voor verzekeringsproducten zonder discretionaire winstdeling en voor de depositocomponent van tak 23-verzekeringsproducten. Dat betekent dat de depositocomponent (toepassing van IAS 39) en de verzekeringscomponent apart worden gewaardeerd. Via *deposit accounting* wordt het deel van de premies dat gerelateerd is aan de depositocomponent – net als de resulterende boeking van de verplichting – niet opgenomen in het resultaat.

Technische voorzieningen voor (her)verzekeringscontracten

IFRS 4 stelt een onderneming in staat (her)verzekeringscontracten te boeken volgens de lokale boekhoudnormen als ze als dusdanig worden bestempeld onder IFRS 4. Daarom heeft de Vennootschap ervoor gekozen de lokale grondslagen van financiële verslaggeving te gebruiken voor het waarderen van de technische voorzieningen die vallen onder IFRS 4 en de beleggingscontracten vallen onder contracten met discretionaire deelnemingskenmerken. Enkel de in IFRS aanvaarde reserves worden hierbij behouden.

De mogelijkheid om shadow accounting toe te passen, zoals voorzien onder IFRS 4 (Fase 1) werd door de vennootschap niet weerhouden.

Voorzieningen voor niet-verdiende premies en lopende risico's

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt op dagbasis berekend op basis van de netto premies. De voorziening voor lopende risico's wordt periodiek berekend aan de hand van een toereikendheidstoets.

Voorzieningen voor levensverzekeringen

Deze voorziening wordt berekend volgens de geldende actuariële principes (*universal life-techniek*) en wordt voor elk verzekeringcontract afzonderlijk berekend.

Elke afzonderlijke overeenkomst bevat een verzekeringsrekening. Hierop worden geldstortingen (*cash-in-flows*) bijgeboekt en geldonttrekkingen (*cash-out-flows*) afgeboekt. *Cash-in-flows* zijn bijvoorbeeld premiestortingen door de verzekeringsnemer. *Cash-out-flows* zijn bijvoorbeeld einde termijnen en betalingen ten gevolge van het voordoen van de verzekerde risico's.

De tegoeden op de verzekeringsrekening (ook reserves van de verzekeringsrekening genoemd) worden belegd in één of meerdere beleggingsvormen en genereren op die manier een noodzakelijk rendement.

De reserves worden op een generieke manier berekend voor alle onderschreven risico's (overlijden alle oorzaken, premievrijstelling arbeidsongeschiktheid) zodat er structureel bovenop de door de verzekeringsnemer opvraagbare reserves ook risicoreserves worden aangelegd.

Als aanvulling wordt er conform de wettelijke bepalingen een aanvullende voorziening aangelegd.

Voorzieningen schadegevallen

De voorzieningen voor schadegevallen worden op individuele basis bepaald door de schadebeheerder in functie van de kenmerken van het schadegeval. Wanneer een schadevergoeding de uitkering van een periodieke betaling betreft wordt de voorziening berekend als de actuele waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen. Verder worden er IBN(E)R-voorzieningen en voorzieningen voor interne schaderegeling kosten aangelegd op basis van een gevalideerde systematiek.

Voorzieningen voor winstdeling en ristorno's

Voorzieningen voor winstdeling en ristorno's worden aangelegd conform het winstdeelname plan van de onderneming en de wettelijke bepalingen dienaangaande.

Voorzieningen gezondheid

De voorziening voor gezondheid (vergrijzingreserve) wordt op individuele basis bepaald door de verantwoordelijke afdeling. Op basis van de reële portefeuilleteestand van het af te sluiten boekjaar, die een reële verdeling weergeeft over de diverse leeftijden, geslachten en type contract, wordt berekend wat de verwachte toekomstige uitkeringen en premie-inkomsten kunnen zijn, rekening houdend met bepaalde hypothesen.

Toereikendheidstoets

Er wordt aan het einde van elke verslagperiode een toereikendheidstoets ('*Liability Adequacy Test*' of kortweg LAT) uitgevoerd om na te gaan of de opgenomen verzekeringsverplichtingen toereikend zijn. Als de opgenomen verzekeringsverplichtingen ontoereikend zijn, dan wordt het tekort integraal in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Herverzekering

De tegoeden van herverzekeraars worden als actief in de balans opgenomen. Als er objectieve aanwijzingen zijn dat mogelijk niet alle bedragen uit hoofde van het herverzekeringscontract zullen ontvangen worden, wordt de boekwaarde van het herverzekeringsactief dienovereenkomstig verminderd en wordt een bijzondere waardevermindering opgenomen in de winst- en verliesrekening.

3. Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders

De Vennootschap is de consoliderende vennootschap en 99,99% van haar aandelen zijn in het bezit van BVG (de beleidsholding van de Argenta Groep). Er werden geen aandelen ingekocht door de Vennootschap.

Het IFRS eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders per 31 december 2016 bedraagt 627.854.546 euro tegenover 576.355.021 euro per 31 december 2015. De stijging van het eigen vermogen is de resultante van meerdere elementen.

Overzicht samenstelling IFRS eigen vermogen	31/12/2015	31/12/2016
Volstort kapitaal	131.467.000	131.467.000
Herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa	205.518.968	213.321.323
Tussentijds dividend	-11.270.000	-15.295.000
Reserves	195.094.155	239.369.053
Resultaten lopende jaar	55.544.896	58.992.170
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	576.355.019	627.854.546

Er is een stijging van het eigen vermogen als gevolg van onder meer de toevoeging van de winst van het boekjaar van 58.992.170 euro, een beperkte daling ten gevolge van een cash out van 15.295.000 euro n.a.v. een tussentijds dividend en een stijging van 'herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa'. De elementen van het IFRS eigen vermogen worden in de onderstaande tekst verder beschreven.

Volstort kapitaal

Het volstort aandelenkapitaal, vertegenwoordigd door 1.610.000 aandelen (zonder vermelding van nominale waarde), bedraagt 131.467.000 euro (131.467.000 euro per 31 december 2015). Tijdens de voorbije twee boekjaren zijn er geen kapitaalsverhogingen geweest.

Herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa

De voor verkoop beschikbare financiële activa (*Available For Sale*-portefeuille (AFS)) worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet.

De vermelde schommelingen in reële waarde zijn terug te vinden in het eigen vermogen bij de post 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa'. Deze reserve evolueerde van 205.518.968 euro per 31 december 2015 naar 213.321.323 per 31 december 2016 (meer details over deze gerealiseerde resultaten zijn terug te vinden bij toelichting 28).

Detailering herwaarderingsreserve	31/12/2015	31/12/2016	Vershil
Totale latente meer- en minwaarden vastrentende effecten	285.795.511	285.470.234	-325 277
Totale latente belastingen op de vastrentende effecten	-97.113.713	-97.010.845	102 868
Latente meer- en minwaarden op niet vastrentende effecten	16.906.826	24.967.394	8 060 568
Totale latente belastingen op de niet vastrentende effecten	-69.656	-105.460	-35 804
Totaal herwaarderingsreserve	205.518.968	213.321.323	7 802 355

In totaal werd er in boekjaar 2015 voor 18.812.473 euro resultaat gerealiseerd van de latente waarden van de 'voor verkoop beschikbare activa'. In boekjaar 2016 was er een realisatie van 3.465.062 euro (meer details over deze gerealiseerde resultaten zijn terug te vinden bij toelichting 28).

De technische voorzieningen volgen onder de huidige toepassing van IFRS 4 (fase 1) de lokale boekhoudregels die gebaseerd zijn op de principes van accrual accounting.

Er wordt verwacht dat deze discrepantie tussen de waarderingmethode van bepaalde verplichtingen en waarderingmethode van de bijhorende beleggingen zal worden opgelost bij de overgang naar IFRS 17.

Reserves

In de post reserves van 239.369.053 euro per 31 december 2016 bevinden zich de statutaire reserves van de Vennootschap.

Baten uit het lopende boekjaar

Het geconsolideerde resultaat van het boekjaar bedroeg 58.992.170 euro per 31 december 2016 ten opzichte van 55.544.896 euro per 31 december 2015.

Dividendvoorstel voor het boekjaar

In 2015 werd aan de aandeelhouders een tussentijds dividend uitgekeerd van 11.270.000 euro (7,00 euro per aandeel). Hierop volgend vond er een kapitaalverhoging voor hetzelfde bedrag plaats bij de Vennootschap waarop ingeschreven werd door de twee aandeelhouders.

In 2016 werd aan de aandeelhouders een tussentijds dividend uitgekeerd van 15.295.000 euro (9,50 euro per aandeel). De raad van bestuur van de Vennootschap zal aan de algemene vergadering van aandeelhouders van de Vennootschap voorstellen om geen bijkomend dividend uit te keren over het boekjaar 2016.

4. Minderheidsbelangen

In 2014 hadden de minderheidsbelangen bij de Vennootschap betrekking op één aandeel van haar dochtervennootschap Argenta Life Luxembourg SA dat niet in het bezit is van de Vennootschap. Dit aandeel was in het bezit van zusteronderneming Argentabank Luxembourg. ALL werd in juli 2015 vereffend zodat er sinds einde 2015 geen minderheidsbelang meer is bij Aras.

5. Risk management

Professioneel en compleet risicobeheer is een essentiële voorwaarde voor het realiseren van duurzame en winstgevende groei. De Argenta Groep onderkent dat en beschouwt *risk management* als een van zijn kernactiviteiten.

Het kader voor risicobeheer wordt voortdurend geactualiseerd en aangepast op basis van nieuwe reglementeringen, dagelijkse ervaringen en wijzigingen in de activiteiten van de Argenta Groep. Het aantonen dat toereikende risicobeheerprocedures aanwezig zijn, is een sleutelvoorwaarde voor het verwerven en behouden van het vertrouwen van alle belanghebbenden: klanten, beleggers, kantoorhouders, toezichhouders en ratingbureaus, maar ook bestuurders, management en medewerkers.

De strategie en het langetermijnbeleid van alle entiteiten binnen Argenta wordt bepaald door het directiecomité en de raad van bestuur van BVG. De twee voornaamste dochtervennootschappen, de Vennootschap en zusterentiteit Argenta Spaarbank, staan in voor het operationele bestuur binnen hun bevoegdheden vastgelegd in het Memorandum of Internal Governance .

Het risicobeheer bij de Vennootschap

Algemeen

De directiecomités van de Vennootschap, Argenta Spaarbank en BVG zijn geïntegreerd. Ze hebben een aantal gemeenschappelijke leden namelijk de CEO, de CFO, de CRO, de COO en de CIO.

Die eenheid van leiding onderstreept het belang van een commerciële, risico- en financiële groepsstrategie die naadloos op elkaar zijn afgestemd, met de nadruk op de lange termijnrelatie met zowel klanten als zelfstandige kantoorhouders.

Het RAF (Risico Appetijt Framework) is sterk ingebed in de cyclus van het businessplanproces: inkleuren van de risicobereidheidsmatrix, vertaling naar voluntaristische RAF-normen, toetsing aan de iteraties van het businessplan en finaal de risico-evaluatie.

Er is een directe band tussen de risico-indicatoren uit het RAF en enerzijds het ORSA voor de Verzekeringspool, en anderzijds de beleidsdocumenten via de verdere vertaling naar de operationele risicolimieten. Dit resulteerde in de dagelijkse inbedding van het risicobewustzijn in de eerste lijn en in betere en meer leanere risicobeheerprocessen.

Het risicobeheer is geëvolueerd van een risicobeheer *by design* (beleidslijnen) en een risicobeheer *in practice* (inbedding) naar een *cost effective* risicobeheer.

In 2016 heeft de Argenta Groep verder gebouwd aan zijn voorzichtig en transparant risicobeheer.

De werking van deze risicocomités werd in 2016 geëvalueerd en er werden optimalisaties afgesproken om het geheel nog te verbeteren.

Er is hierbij een duidelijk en goedwerkend Risico Appetijt Framework (RAF), dat als actief sturingsmiddel ingebed is in de organisatie:

- Kwartaalrapportering van het kwantitatief en kwalitatief RAF op de risicocomités, met terugkoppeling aan de raden van bestuur;
- Inbedding van het RAF in de businessplancyclus (voluntaristisch RAF, risk check businessplan, ...);
- De indicatoren zelf worden jaarlijks ook geëvalueerd op hun blijvende geschiktheid en calibratie (en vervangen/ bijgesteld indien nodig), met bespreking op de risicocomités en goedkeuring op de raden van bestuur;
- Argenta's risicocartografie werd geactualiseerd en goedgekeurd op de risicocomités;
- Verhoogde aandacht voor ORM KRI's (key risk indicators) en interne controlematuriteit binnen het kwalitatief RAF.

Naast een optimalisatie van de risico governance werden dus ook de riskmetriecken verder verbeterd. De risicoparameters binnen het RAF werden hierbij verfijnd en uitgebreid door toevoeging van een aantal RAF-indicatoren.

Bij de Verzekeringspool werden de volgende kwantitatieve Risk Appetite Framework-indicatoren toegevoegd :

- Average Portfolio Rating volgens Moody's rating factoren;
- Hypotheken verder opgesplitst naar Belgische en Nederlandse hypotheken): risicoscore volgens de 1 jaar default probabiliteit van de interne rating modellen;
- Earnings at risk 80%: inkomensvolatiliteit door alle risico's / netto-inkomen voor belastingen (in een 1-op-5-jaar-perspectief);
- Value at risk 95%: waardevolatiliteit door alle risico's / beschikbaar economisch kapitaal (in een 1-op-20-jaar-perspectief);
- NII marge Aras solo Tak 21 Leven (Net Interest Income marge): rentemarge (Year-To-Date, geannualiseerd) t.o.v. de grenzen vereist voor 8% ROE en 0% ROE uit Businessplan;
- New Business Margin Leven en Value New Business Leven: waarde van de productie Leven van het boekjaar indien target ROE van 8% behaald wordt tegenover verdisconteerde premies;
- (Aras Solo) Combined Ratio Schade inclusief herverzekering;
- (Aras Solo) Combined Ratio Gezondheid.

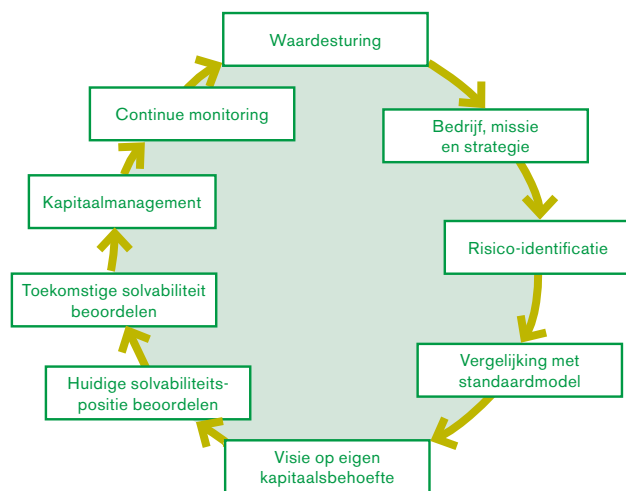
In 2016 werden de limieten van de volgende RAF-indicatoren binnen de verzekeringspool geherkalibreerd: opsplitsing New Business Margin Leven en Value New Business en de RAF-knipperlichten voor de verschillende categorieën van de APR bonds (exclusief locale en regionale governments).

ORSA-proces

De voorbije jaren was er op regelmatige basis overleg met de toezichthouder voor ondermeer het ORSA proces. In dit proces werden alle risico's van de Vennootschap geïdentificeerd. Nadien werd afgewogen of de standaardformule uit Pijler 1 van Solvency II in voldoende mate het risico voor Argenta weerspiegelt. Dit leidt tot een eigen risico-inschatting in Pijler 2 van Solvency II.

Het ORSA-proces (Own Risk & Solvency Assessment) bestaat uit de volgende stappen:

Voor **Argenta Assuranties solo** zijn in 2016 alle stappen van het ORSA-proces doorlopen. Het proces is ingebed in de organisatie via onder andere workshops met het management en de directie. De eerste lijn afdelingen berekenen alle risico's. De berekeningen worden dan grotendeels geïntegreerd in het business planproces. De Vennootschap berekent jaarlijks stressscenario's voor verminderde groei, meer kosten, correlaties en marktstress. De Vennootschap blijkt een goede weerstand te hebben voor de geteste scenario's.

Voor **Argenta Life Nederland (ALN)** zijn in 2016 ook alle stappen van het bovenstaande ORSA-proces doorlopen. Het resultaat is een ORSA-rapport, opgesteld met medewerking van de businesspartners, het management en de directie van ALN

In 2016 kon dan ook een geconsolideerd ORSA-rapport op groepsniveau samengesteld worden.

Governance

Het groepsrisicobeheer bevindt zich, naast de onafhankelijke controlefuncties Interne Audit en Compliance, voornamelijk op het niveau van de Argenta Groep. De Risicobeheerfunctie wordt in het Charter Risicobeheer gedefinieerd als de 2de lijn functie die het algemeen risicobeheer binnen de Argenta Groep stuurt.

De Risicobeheerfunctie begeleidt en controleert de eerste lijn voor risicobeheer en ondersteunt met advies over de risico's. Ze wordt uitgeoefend door de directie Risk & Validatie en ORM staan onder de hiërarchische verantwoordelijkheid en het toezicht van de CRO.

Het risicobeheer in eerste lijn wordt binnen elke entiteit in volle verantwoordelijkheid georganiseerd en gedragen en behoort dus tot de verantwoordelijkheid van de bestuursorganen van de verschillende groepsvennootschappen.

De directie Actuariat fungeert als (2de lijn support directie) als het actuariële kenniscentrum dat meerdere directies en comités binnen de Verzekeringsspool advies verstrekt. Dit kenniscentrum heeft een fundamentele rol binnen het risicobeheer van de Vennootschap door het geven van informatie en advies speciaal toegespitst op de verzekeringen.

De directie Risk en Validatie:

- Verzorgt de onafhankelijke tweedelijnscontrole;
- Hanteert als basisprincipe: 'identificeren, meten, rapporteren en mitigeren' voor alle materiële risicofactoren, die vervolgens gekapitaliseerd worden in het ORSA voor de Verzekeringsspool, en stuurt hiermee ook het (economisch) kapitaalbeheer;
- Heeft een radarfunctie, namelijk de verdere proactieve identificatie van nog niet volledig geïdentificeerde risico's;
- Vervult een belangrijke rol in het beleid en de validatie bij het modelleren van risico's;
- Doet de nodige formele risicocontroles en speelt vanuit haar finaliteit een actieve rol op onder meer het Groepsrisicocomité en het *Asset and Liability*-comité / Verzekeringsrisicocomité;
- Adviseert de directiecomités, de raden van bestuur en de risicocomités op een onafhankelijke manier over het risicobeheerproces binnen de Argenta Groep.

Risicomanagement is niet alleen een 2de lijn functie, maar een organisatiewijde activiteit die is gealigneerd zijn met de businessstrategie.

Het maandelijks overkoepelende groepsrisicocomité behandelt economisch kapitaalonderwerpen, retail en niet-retail kredietrisico-onderwerpen en het operationeel risico.

Validatie

Naast de tweedelijnscontrole is het valideren van de risicomodellen een van de kernactiviteiten van de directie Risk en Validatie. De toezichthouder verplicht financiële instellingen om de ontwikkelde risicomodellen te laten valideren door een onafhankelijke validator. Aras hanteert voor Pijler 1 regulatorisch kapitaal standaardmodellen, maar gebruikt interne modellen voor Pijler 2 economisch kapitaal.

Beleidsdocumenten

Het mechanisme voor regelmatig nazicht en goedkeuring werd succesvol verder gezet in 2016. Hierbij werden meerdere beleidslijnen in 2016 ingevoerd of vernieuwd.

Een nieuw extra beveiligd platform ('Diligent Boards') werd eveneens ingevoerd voor communicatie en verspreiding van deze documenten naar de leden van de raad van bestuur.

Het risicoprofiel van de Vennootschap

In dit jaarverslag worden de activiteiten van de Verzekeringsspool besproken en in overeenstemming met de bepalingen in artikel 119, 5° van het Wetboek van Vennootschappen wordt hieronder een overzicht gegeven van de doelstellingen en het beleid omtrent de beheersing van de risico's.

Het beleid en de organisatiestructuur van de Vennootschap betreffende dit risicobeheer zijn zodanig opgezet dat de gekende risico's op afdoende manier worden gesignaleerd, geanalyseerd, gemeten, opgevolgd en beheerst.

Door haar activiteiten wordt de Vennootschap blootgesteld aan verschillende risico's. De voornaamste risico's waaraan de Verzekeringsspool is blootgesteld zijn de markt- en kredietrisico's. Andere belangrijke risico's zijn de evolutie van de economische activiteit in België en Nederland en de risico's die verbonden zijn aan de concentratie in de geografische spreiding van de bedrijfsactiviteiten.

Het risicobeheer voor de Vennootschap maakt hierbij ondermeer een onderscheid tussen de volgende categorieën van risico: het marktrisico, het liquiditeitsrisico, het kredietrisico, het operationeel risico, de verzekeringstechnische risico's en de overige risico's.

Het niet onder controle houden van deze risico's kan negatieve gevolgen hebben voor de financiële prestaties en reputatie van de Vennootschap.

5.1. Marktrisico

Het marktrisico is het risico op een negatief financieel effect als direct of indirect gevolg van de volatiliteit van marktprijzen van activa, passiva en financiële instrumenten. Binnen dit marktrisico zijn de volgende 4 risico's relevant: renterisico, spreadverwijdingsrisico, aandelenrisico en vastgoedrisico.

Merk op dat Verzekeringspool alleen actief is in de Benelux en geen andere beleggingen doet dan in euro, waardoor hij geen wisselkoersrisico loopt. Er wordt evenmin overwogen om posities in andere munten dan de euro in te nemen.

5.1.1. Renterisico

Het renterisico resulteert in de eerste plaats uit veranderende marktprijzen, onverwachte veranderingen in investeringsrendementen en veranderingen in correlatie met de interestvoeten tussen verschillende financiële instrumenten. Veranderingen in de rente beïnvloeden de winstdeling en de waarde van de beleggingen die door de Vennootschap werden gekocht.

Het renterisico, zoals ieder ander risico, vereist een risicobuffer onder de vorm van eigen vermogen. De Vennootschap houdt in zijn ORSA (*Own Risk Solvency Assessment*) rekening met extra kapitaalvereisten voor renterisico.

De Vennootschap heeft dus risicobeheermethodes geïmplementeerd om het renterisico waaraan zij wordt blootgesteld te controleren. Op die manier worden alle materiële bronnen van renterisico geïdentificeerd.

Gevoeligheidsanalyse renterisico – renterisico in het Insurance book

De onderstaande vermogens- en inkomstengevoeligheid geeft de impact weer van een parallelle renteschok op het netto renteresultaat en op de overige componenten van het eigen vermogen.

De inkomstengevoeligheid betreft een impact van een parallelle renteschok op het netto renteresultaat over het 1^e jaar, gegeven *flat rates* en nieuwe productie zoals voorzien in het businessplan.

Inkomstengevoeligheid renteresultaat	delta 2015	delta in % basisscenario	delta 2016	delta in % basisscenario
Rentestijging met 100 basispunten	522.717	1,44%	933.827	2,70%
Rentedaling met 100 basispunten	-290.396	-0,80%	-91.337	-0,30%

Een stijging van de rentevoeten met 100 basispunten zou het renteresultaat in 2016 tijdens het eerste jaar lichtjes doen stijgen met 0,93 miljoen euro (0,52 miljoen in 2015). De impact van een rentedaling was zowel in 2015 en 2016 zeer klein.

De onderstaande tabel geeft de impact weer van een parallelle renteschok op de economische waarde (vermogensgevoeligheid) van de Vennootschap.

Economische waarde	delta 2015	delta in % basisscenario	delta 2016	delta in % basisscenario
Rentestijging met 100 basispunten	-10.971.046	-3,15%	-7.577.535	-1,95%
Rentedaling met 100 basispunten	-5.508.661	-1,58%	-17.603.781	-4,53%

In 2015 zou een stijging van de rentevoeten met 100 basispunten een negatieve impact hebben van 10,9 miljoen euro. Een daling van de rentevoeten met 100 basispunten zou een negatieve impact hebben van 5,5 miljoen euro.

In 2016 zou een stijging van de rentevoeten met 100 basispunten een negatieve impact van 7,58 miljoen euro hebben op de economische waarde. Een daling van de rentevoeten met 100 basispunten zou een negatieve impact hebben van 17,60 miljoen euro.

Een gefloorde rentedaling heeft momenteel een grotere impact dan een parallelle rentestijging van 100 basispunten. De impact situeert zich voornamelijk op de lange termijn verplichtingen die blijven stijgen bij neerwaarts rentescenario terwijl er amper impact is op de marktwaarde van de activa.

Strategie voor risicovermindering

De Vennootschap voert een voorzichtig ALM beleid dat streeft naar een maximale afstemming van het renteprofiel tussen de beleggingsportefeuille en de passiva verplichtingen waarbij wordt gestreefd naar een optimale dekking van het renterisico.

In onderstaand overzicht zijn - ter indicatie van de rentestructuren - de bestaande interestgaranties op de technische voorzieningen verbonden met de tak 21 producten terug te vinden.

	31/12/2015	31/12/2016
Meer dan 4,25% tot en met 4,99%	1,35%	0,61%
Meer dan 3,50% tot en met 4,25%	6,50%	4,29%
Meer dan 3,00% tot en met 3,50%	16,85%	17,46%
Meer dan 2,50% tot en met 3,00%	14,88%	15,00%
Meer dan 2,00% tot en met 2,50%	23,47%	24,47%
Meer dan 1,50% tot en met 2,00%	28,53%	18,63%
Meer dan 1,00% tot en met 1,50%	7,45%	18,63%
1,00% en minder	0,96%	0,90%
Totaal	100,00%	100,00%

5.1.2. Spreadverwijdingsrisico

Het rendement op de investeringsportefeuille wordt in belangrijke mate bepaald door de kredietspread die wordt ontvangen op de gemaakte investeringen. De evolutie en de schommelingen van de kredietspread zijn vaak marktgedreven en worden bepaald door andere factoren dan deze die verband houden met de kredietwaardigheid van de emittent.

Deze marktrisicofactoren induceren spreadverwijdingsrisico en vormen naast het pure renterisico de belangrijkste driver van het activarendement en de economische waarde van de beleggingsportefeuille. Bovendien wordt de marktwaarde van de beleggingsportefeuille doorgerekend in de prudentiële kapitaalbasis van de verzekeraar (Solvency II).

Het voeren van een voorzichtig investeringsbeleid, het frequent opvolgen van de economische waardeschommelingen van de investeringsportefeuille en het meten van de gevoeligheid van wijzigingen in de kredietspread vormen dan ook belangrijke pijlers binnen een gezond portefeuillebeheer.

Het voeren van een gezond investeringsbeleid wordt gestuurd door een strikt investeringskader dat in functie van de kredietwaardigheid van de emittent de toegestane investeringsenveloppe en maximale looptijd bepaalt. Dit investeringsbeleid wordt geconcretiseerd door een doorgedreven analyse van de kredietsectoren en investeringsdossiers en een actieve screening van marktopportunities.

De evolutie van de marktwaarde van de beleggingsportefeuille wordt opgevolgd binnen het Asset- and Liability Comité. De berekening en opvolging van de kredietspreadsensitiviteit gebeurt binnen het ORSA-kader en wordt afgetoetst aan het RAF.

5.1.3. Aandelenrisico

Aandelen vormen vanuit het strategische allocatieperspectief een aanvulling op de bestaande obligatie- en leningportefeuilles en hebben tot doel het risico rendementsprofiel van de portefeuille verder te optimaliseren. Binnen een beperkt investeringskader en mits naleving van strikte investeringscriteria beschikt de Vennootschap over de mogelijkheid om aandelenposities op te nemen in hun beleggingsportefeuille.

Het prijsrisico wordt beheerst door de aandeleninvesteringen te onderwerpen aan een grondige analyse van de onderliggende fundamentals en door het beleggingsbeleid te kaderen binnen het goedgekeurde risicoappetijt en toegewezen limieten.

Na de afbouw van de Argenta Pensioenspaarfonds deelbewijzen heeft de Vennootschap de deelbewijzen vervangen door directe posities in aandelen en obligaties waardoor de aandelenportefeuille de laatste jaren gestegen is.

De portefeuille individuele aandelen werd hierbij dus gespreid opgebouwd in de voorbije jaren. Deze portefeuille werd beheerd binnen een strikt risicobeheerkader bestaande uit limieten op onder meer omvang, toegelaten sectoren, marktkapitalisatie en concentratie.

Meer details van deze portefeuille zijn terug te vinden bij toelichting 12.

5.1.4. Vastgoedrisico

De evolutie van de vastgoedprijzen heeft een invloed op de kredietverlening aan particulieren en beïnvloedt door het in onderpand geven van het vastgoed, mee het kredietrisico. De Vennootschap heeft hierbij een concentratie van hypothecaire particuliere kredieten in België en Nederland. Dit maakt de Vennootschap afhankelijk van de ontwikkelingen in de huizenmarkt.

De Vennootschap beschikt verder over een beperkte investeringsruimte waarbinnen (indirecte) vastgoedbeleggingen onder strikte voorwaarden, zowel met betrekking tot het type van beleggingen als tot de concentratierisico's, mogen opgenomen worden. Binnen dit limietenkader werden er dan ook een aantal kredietdossiers met vastgoedtegenpartijen op de balans genomen.

Bij toelichting 15 is meer informatie terug te vinden over deze beperkte portefeuille.

5.2. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico op verlies, of op negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van het feit dat onvoldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om te voldoen aan financiële verplichtingen. Dit kan het gevolg zijn van:

- Een onverwachte verlenging van de uitstaande vorderingen, bijvoorbeeld door wanbetaling van een lening;
- Het risico dat bij de Verzekeringsspool de uitkeringsverplichtingen toenemen door een toename van schadegevallen of vervroegde opnames binnen de levensverzekeringstak, waardoor Argenta niet tegemoet kan komen aan zijn betalingsverplichtingen;
- Het risico dat de nodige financieringstransacties niet kunnen uitgevoerd worden (of aan slechte voorwaarden);
- Het risico dat activa alleen geliquideerd kunnen worden tegen een serieuze afwaardering, omdat er op de markt te weinig geïnteresseerde tegenpartijen zijn.

Zoals bij elke bank en verzekeraar bestaat er ook bij de Argenta Groep een bijzondere aandacht voor de opvolging van het liquiditeitsrisico.

Het Asset and Liability-comité volgt de liquiditeitsratio's permanent op. Het beheerskader wordt duidelijk omschreven en gedetailleerd binnen de financiële beleidslijn.

Voor het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van het liquiditeitsrisico heeft de Vennootschap een aangepast managementinformatiesysteem (MIS), inclusief noodplan, om zowel onder normale als uitzonderlijke omstandigheden het liquiditeitsbeheer op een adequate manier te kunnen uitvoeren.

Liquiditeit bij de verzekeraar

Het liquiditeitsrisico is dus het risico dat de Vennootschap niet beschikt over voldoende liquide middelen of deze niet kan aantrekken of vrijmaken tegen een aanvaardbare prijs om zo tegemoet te komen aan verwachte en onverwachte vraag naar contanten van polishouders en andere contractuele partijen. Het liquiditeitsrisico kan het gevolg zijn van zowel verzekeringstechnische als van marktrisico's.

Voor de verzekeringstechnische risico's hangt de liquiditeitssituatie nauw samen met de technische voorzieningen. Voor de verzekeringscontracten wordt het risico op vervroegde stopzetting (afkoop) als onderdeel van het onderschrijvingsrisico beschouwd.

Het marktliquiditeitsrisico is het risico dat posities moeilijk of niet kunnen verkocht worden aan aanvaardbare marktprijzen. Daarnaast bestaat er ook het risico dat de nodige fundingacties niet kunnen uitgevoerd worden om voldoende middelen van buitenaf aan te trekken.

Voor de verzekeringspool wordt een LCR (*Liquidity Coverage Ratio*) berekend met daarnaast een opvolging van de cumulatieve *maturity gap*. De LCR bedraagt 5.110% in 2015 en steeg naar 9.424%.

De toekomstige liquiditeit wordt opgevolgd en beperkt door het cashflow profiel van de activa en de passiva per kwartaal tegenover elkaar af te zetten en acties (balanssturing, opzetten van een kredietlijn) te ondernemen als dit nodig zou zijn.

De bestaande gap tussen de portefeuille en de daar tegenoverstaande verzekeringscontracten is belangrijk en wordt stelselmatig opgevolgd. De opvolging is hierbij onderdeel van de periodieke liquiditeitsgapanalyse. Onder andere sturing van de balans via proactieve acties om de vrijkomende gelden uit de verzekeringscontracten bij de Vennootschap belegd te houden en het opzetten van kredietlijnen met financiële instellingen horen tot de beheersmaatregelen. De maximum cumulatieve liquiditeitsgap t.o.v. de vrije repo capaciteit bedraagt in 2016 13,80% t.o.v. 6,62% in 2015.

In de toelichtingen bij de respectievelijke activa en passivabestanden is informatie opgenomen betreffende de vervaldagen (maturiteit) van de respectievelijke financiële instrumenten.

De Vennootschap heeft geen convenanten afgesloten - afspraken gemaakt omtrent de liquiditeit met externe partijen - zodat deze materie voor haar niet relevant is in het kader van het liquiditeitsrisico.

5.3. Kredietrisico

Algemeen

Kredietrisico wordt omschreven als het risico op verlies, of op negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van een daling in de kredietwaardigheid van emittenten (of garanten) van effecten, tegenpartijen en elke schuldenaar waarop er exposure is. Dit risico ontstaat zowel bij de traditionele kredietverlening als bij beleggingsactiviteiten (overige rentedragende activa). Bij deze laatste zijn spreadverwijdingen en ratingverlagingen indicatoren voor kredietrisico.

Voor de Vennootschap zijn in essentie twee deelreinen van belang voor wat betreft kredietrisico: in beperkte mate de markt van de hypothecaire kredietverlening aan particulieren enerzijds en in belangrijke mate de beleggingsportefeuille anderzijds. Daarnaast is er ook nog het defaultrisico op de herverzekeraars.

Een verzwakking van de kredietkwaliteit van de ontleners en de tegenpartijen van de Verzekeringsspool, een algemene verslechtering van de Belgische, Nederlandse of internationale economische omstandigheden of een daling die wordt veroorzaakt door de systeemrisico's kunnen de invorderbaarheid van uitstaande leningen en de waarde van de activa van de Verzekeringsspool aantasten en een verhoging van de voorziening voor slechte en twijfelachtige leningen, en andere voorzieningen, nodig maken.

Het beheer van de kredietrisico's wordt geregeld door middel van passende en regelmatig geactualiseerde beleidslijnen.

Alle entiteiten en afdelingen beschikken over adequate meetinstrumenten, richtlijnen en procedures om het kredietrisico te beheren. Dit omvat ook een volledig onafhankelijk goedkeuringsproces voor de toekenning van kredieten met vastgestelde limieten voor kredietwaardigheid, toezichtprocedures en globale indicatoren omtrent de kwaliteit van de retailkrediet-, de beleggingsportefeuille en de portefeuille leningen aan lokale en regionale besturen.

De governance wordt mee ondersteund binnen de werking van een aantal (overleg)comités, zoals het Ratingoverleg, het Investeringsoverleg, het Kredietrisicocomité, het Groepsrisicocomité en het Asset and Liability-comité.

Kredietrisico beheer in 2016

Voor de Argenta Groep zijn in essentie drie deelreinen van belang voor wat betreft het kredietrisico: de markt van de hypothecaire kredietverlening aan particulieren (in België en in Nederland), de beleggingsportefeuille en de portefeuille leningen aan lokale en regionale besturen. Het kredietrisicomanagement focust zich dan ook op deze drie segmenten.

De Vennootschap slaagde ook in 2016 voortreffelijk in een verdere diversificatie binnen de beleggingsportefeuille met behoud van een hoge assetkwaliteit. In 2016 werd verder aandacht geschonken aan de uitbouw van kredietverlening aan en beleggingen in lokale en regionale besturen.

De gehanteerde risicoappetijt wordt weergegeven in het RAF. Voor de opvolging van het kredietrisico zowel bij de retailkredietportefeuilles als bij de beleggingsportefeuille komen in de RAF risico-indicatoren voor, gelinkt aan portefeuillekwaliteit en concentratierisico.

De in het RAF opgenomen risicofactoren met betrekking tot het kredietrisico werden in 2016 binnen de scope van de investeringsportefeuille uitgebreid met een indicator voor de monitoring van indirect vastgoedbeleggingen. Daarbij was ook in 2016 een voorzichtige beleggingspolitiek een permanente leidraad. Een dergelijke benadering wordt nog steeds als de efficiëntste eerste verdedigingslijn bij uitstek beschouwd.

Het beleggingskader blijft gefocust op een sterke kwaliteit van de tegenpartijen. Net zoals in 2015 al het geval was, werd in de loop van 2016 mee door het toedoen van het lage renteklimaat, nog verder op selectieve wijze gediversifieerd naar beleggingen in ondernemingen in indirect vastgoed en in posities in effecten of leningen op lokale besturen.

In het kader van een gepast en gedegen risicobeheer werden over 2016 alle bancaire en corporate tegenpartijen in een tijdspanne van één jaar via een kredietanalyse bestudeerd.

De toepassing van het beleggingsbeleid wordt in de concrete uitvoering mee ondersteund door het Investeringsoverleg, waarin vertegenwoordigers van het directiecomité, van Treasury and Investment Management en de afdeling Kredietrisicoanalyse in eerste lijn, en van Risk in tweede lijn, investeringsissues bespreken en beslissen.

De resultaten van ratingonderzoeken komen aan bod op het maandelijks georganiseerde ratingoverleg, dat rapporteert aan het ALCO. Dit overleg bekrachtigt voorgestelde ratings of beslist volgens een welomschreven governance kader en met in acht name van twee beslissingsniveaus over de toekenning van interne ratings.

Ook aan tegenpartijen, gecatalogeerd als lokale en regionale besturen, worden interne ratings of ratingindicaties toegewezen die verder relevant zijn binnen het acceptatiekader en tevens ook gehanteerd worden voor monitoring- en beheersdoeleinden.

Verdere aandacht werd besteed aan de ontwikkeling en voortgang van de berekeningen voor economisch kapitaal omtrent kredietrisico. Deze analyse vormt de basis van een regelmatige rapportering aan en bespreking binnen het ALCO, het GRC, het directiecomité en (het risicocomité van) de raad van bestuur.

Leningen en vorderingen in achterstand en achterstallige bedragen

De Vennootschap beoordeelt haar portefeuille voortdurend op het stuk van achterstallige betalingen. In de onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van de financiële activa 'leningen en vorderingen op andere klanten' waarvoor er achterstallige bedragen zijn geconstateerd maar waar er geen op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen zijn aangelegd.

Het gaat hier om het totaalbedrag van de uitstaande kredieten (*total exposure*) en dus niet het totaalbedrag van de achterstanden. In deze bedragen zitten ook nog de kredieten die slechts 1 of 2 dagen achterstallig zijn of die omwille van een mogelijk laattijdige operationele verwerking van de betaling van de aflossingen tijdelijk een achterstand vertonen.

Per 31/12/2015	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
Hypothecaire leningen	335.623	61.823	43.448	47.058
	335.623	61.823	43.448	47.058
Per 31/12/2016	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
Hypothecaire leningen	555.854	33.050	77.114	51.321
	555.854	33.050	77.114	51.321

Bovenstaande leningen en vorderingen werden ofwel nog niet als gefaald beschouwd ofwel waren er voldoende waarborgen waardoor er geen op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen moesten worden aangelegd.

Effectieve achterstallige bedragen (in kapitalen en interesten)

In de volgende tabellen wordt een overzicht gegeven van de effectieve achterstallige bedragen (kapitalen en interesten), met andere woorden welke achterstanden zijn er effectief (dus zonder het totale bedrag van de betrokken lening te vermelden).

Per 31/12/2015	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
Hypothecaire leningen	37.138.535	1.683.623	1.245.000	611.137
	37.138.535	1.683.623	1.245.000	611.137

Per 31/12/2016	<= 90 dagen	90 dagen <> 180 dagen	180 dagen <> 1 jaar	> 1 jaar
Hypothecaire leningen	35.903.935	1.222.612	2.059.297	673.400

Op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen

Het volgende overzicht geeft de betrokken waarden van de financiële activacategorieën (en respectievelijke klassen) weer waarvoor op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen werden aangelegd.

De totale portefeuilles en de betrokken waardeverminderingen zijn terug te vinden bij de toelichtingen 12 ('Voor verkoop beschikbare financiële activa') en 14 ('Leningen en vorderingen').

	Bruto boekwaarde van de in waarde verminderde activa	Waardeverminderingen individuele basis beoordeelde activa boekjaar 2015	Bruto boekwaarde van de in waarde verminderde activa	Waardeverminderingen individuele basis beoordeelde activa boekjaar 2016
Voor verkoop beschikbare activa				
Vastrentende effecten	7.781.303	2.271.165	3.242.722	250.416
Openbare instellingen	0	0	0	0
Kredietinstellingen	0	0	0	0
Effecten andere tegenpartijen	7.781.303	2.271.165	3.242.722	250.416
Niet vastrentende effecten	12.223.313	2.675.546	15.860.242	2.282.178
Totaal voor verkoop beschikbare financiële activa	20.004.616	4.946.711	19.102.964	2.532.594
Leningen en vorderingen				
Hypothecaire leningen	5.871.577	1.158.977	3.288.998	816.809
Totaal leningen en vorderingen	5.871.577	1.158.977	3.288.998	816.809

Per einde 2015 waren er voor 1.158.977 euro op individuele basis bepaalde waardeverminderingen voor de portefeuille leningen en vorderingen. Per einde 2016 waren er voor 816.809 euro op individuele basis bepaalde waardeverminderingen voor de portefeuille leningen en vorderingen.

De volgende tabellen geven de mutaties weer van de individuele bijzondere waardeverminderingen van de boekjaren 2015 en 2016. Bij toelichting 33 is er meer detail terug te vinden over de totale resultaatsimpact (inclusief de rechtstreekse afboekingen en recuperaties).

	Beginsaldo 31/12/2014	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2015
Voor verkoop beschikbare activa				
Vastrentende effecten	114	2.271.051	0	2.271.165
Openbare instellingen	0	0	0	0
Kredietinstellingen	0	0	0	0
Overige leningen	114	2.271.051	0	2.271.165
Niet vastrentende effecten	2.847.739	1.261.777	1.433.971	2.675.545
Totaal voor verkoop beschikbare activa	2.847.853	3.532.828	1.433.971	4.946.710

Leningen en vorderingen				
Hypothecaire leningen	1.421.688	1.156.559	1.419.270	1.158.977
Totaal leningen en vorderingen	1.421.688	1.156.559	1.419.270	1.158.977

	Beginsaldo 31/12/2015	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2016
Voor verkoop beschikbare activa				
Vastrentende effecten	2.271.165	0	2.020.749	250.416
Openbare instellingen	0	0	0	0
Kredietinstellingen	0	0	0	0
Overige leningen	2.271.165	0	2.020.749	250.416
Niet vastrentende effecten	2.675.545	698.202	1.091.569	2.282.178
Totaal voor verkoop beschikbare activa	4.946.710	698.202	3.112.318	2.532.594

Leningen en vorderingen				
Hypothecaire leningen	1.158.977	826.511	1.168.679	816.809
Totaal leningen en vorderingen	1.158.977	826.511	1.168.679	816.809

Er zijn enkel waardeverminderingen voor de portefeuille 'voor verkoop beschikbare activa' en de 'leningen en vorderingen'.

Op portefeuillebasis bepaalde bijzondere waardeverminderingen

Voor de hypothecaire kredietportefeuille worden ook collectieve IBNR-waardeverminderingen berekend en aangelegd.

Per 31 december 2015 was er een IBNR-voorziening van 377.650 euro bij de Vennootschap en deze bedroeg 383.740 euro per 31 december 2016.

Zekerheden

Bij het toestaan van hypothecaire leningen worden altijd persoonlijke of zakelijke zekerheden gevraagd. Hoe lager de kredietwaardigheid van een kredietnemer, hoe meer waarborg die cliënt zal moeten geven. In het kader van het uitwinningbeleid komt het sporadisch voor dat bepaalde zekerheden verworven worden en op de balans terecht komen.

Voor deze zekerheden (*in casu* de panden waarop een hypothecaire inschrijving of volmacht gevestigd zijn) vinden individuele nieuwe schattingen plaats als de dossiers waaraan de zekerheden verbonden waren als gefaald beschouwd worden. Alle zakelijke zekerheden worden periodiek via een statistische methode herschat.

Uitwinningsbeleid

Als alle andere middelen zijn uitgeoefend om een krediet in falend financieel af te handelen, wordt er (waar er een pand aanwezig is) overgegaan tot een onderhandse of openbare verkoop.

In 2015 is er één gebouw verkocht en in 2016 werden er geen gebouwen gekocht. Verdere toelichting is terug te vinden bij de vastgoedbeleggingen (zie toelichting 15).

De conservatieve kredietpolitiek en het strikte omkaderingsbeleid hadden tot gevolg dat de kredietverliezen binnen de diverse activiteitsdomeinen van de Vennootschap laag waren in de voorbije jaren.

Forbearance

Eind 2014 werden op basis van de EBA-definitie van forbearance de nodige beleidsdocumenten uitgewerkt en werden er aanpassingen gedaan aan de interne kredietsystemen voor de betere registratie van de betrokken dossiers. Het gaat hier over herfinancieringen en verlengingen naar aanleiding van betalingsachterstanden.

De portefeuille Belgische hypotheekleningen is in afbouw waardoor er geen actieve acties meer ondernomen worden voor deze portefeuille. Sinds 2015 zijn er ook Nederlandse hypothecaire leningen.

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal exposures met forbearance maatregelen	815.265	1.666.158
Performing exposures met forbearance maatregelen	377.125	1.156.556
Non-performing exposures met forbearance maatregelen	438.140	509.601
Gecumuleerde waardeverminderingen en provisions voor deze exposures	5.976	8.070
Ontvangen collateral voor exposures met forbearance maatregelen	495.974	1.666.158

In 2016 waren er dertien dossiers die als "forbearance" werden geclassificeerd; vier CBHK-dossiers en negen Nederlandse hypotheekdossiers.

Concentratie van kredietrisico

Deze concentratie kan bestaan uit verschillende elementen waaronder enerzijds een concentratie in kredietverlening aan een individuele tegenpartij of een groep van onderling gerelateerde tegenpartijen (single name concentratie of wederpartijconcentratie). Anderzijds kan er ook een concentratie in kredietverlening zijn via een ongelijkmatige verdeling over sectoren of landen / regio's (sectorconcentratie).

Dit laatste risico kan ontstaan wegens significante risicoposities op groepen van tegenpartijen waarvan de kans op wanbetaling gedreven wordt door gemeenschappelijke onderliggende factoren.

In de beleidslijn kredietrisicobeleid worden limieten opgenomen met betrekking tot het concentratierisico. Deze limieten worden stelselmatig opgevolgd en gerapporteerd. Een van deze limieten heeft betrekking op de maximale exposure per tegenpartij in de *retail*kredietverlening en stelt dat deze maximale exposure op 1 *retail*tegenpartij nooit groter mag zijn dan 1 miljoen euro.

Worden toch hogere kredieten toegestaan dan kan dit enkel mits uitdrukkelijke beslissing van het kredietcomité en het directiecomité.

Mogelijke concentratierisico's die resulteren uit de aanwezigheid in slechts twee hypotheekmarkten (namelijk België en Nederland), worden getemperd door een beperking van het kredietrisico per individueel dossier, en door een strikte opvolging van de evoluties in de Nederlandse en Belgische hypotheek- en residentiële vastgoedmarkten.

Hiernaast wordt er ook gezorgd voor een spreiding van de risico's door een groot aantal leningen voor een beperkt bedrag, gespreid over België en Nederland (ook regionaal) toe te staan. Door de spreiding in de tijd van de kredietverlening (iedere week / maand worden er wel kredieten toegestaan) worden de risico's getemperd (in zowel hoog- als laagconjunctuur worden immers kredieten toegestaan).

Daarnaast heeft de Vennootschap een gespreide beleggingsportefeuille van hoge kwaliteit met een concentratie in schuldinstrumenten van de Belgische overheid en is ze een portefeuille leningen aan lokale en regionale besturen aan het uitbouwen.

De basis voor de kwantitatieve beoordeling van het concentratierisico bij de beleggingsportefeuille vormt de analyse van de portefeuillesamenstelling (balans) naar economische sectoren (overheden – openbare besturen, kredietinstellingen, overige leningen waaronder bedrijfsobligaties, hypothecaire kredietverlening, andere retailkredietverlening) en landen.

Het beheerskader van het kredietrisico wordt duidelijk omschreven en gedetailleerd binnen de beleidslijnen.

Beleggingsportefeuille

De Vennootschap classificeert het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille als 'voor verkoop beschikbaar financiële activa'. Het voornaamste deel van dit gedeelte van de beleggingsportefeuille bestond per 31 december 2016 uit obligaties van 'openbare besturen' (46,40% in 2016 tegenover 48,57% in 2015).

De categorie 'kredietinstellingen' vertegenwoordigt 21,17% per 31 december 2016. De categorie 'effecten andere tegenpartijen' is van 25,90% gestegen naar 28,67%.

	2015		2016	
	Boekwaarden	Procentuele verdeling	Boekwaarden	Procentuele verdeling
Vastrentende effecten				
- Overheden	1.417.997.845	48,57%	1.400.253.479	46,40%
- Kredietinstellingen	648.951.385	22,23%	638.972.593	21,17%
- Effecten andere tegenpartijen	756.211.594	25,90%	865.287.358	28,67%
Niet-vastrentende effecten				
- Beleggingsfondsen/aandelen	96.219.447	3,30%	113.538.435	3,76%
	2.919.380.271	100,00%	3.018.051.865	100,00%

In de beleggingsportefeuille kan het concentratierisico het kredietrisico beïnvloeden. Het concentratierisico kan ontstaan als gevolg van een grote totale positie bij individuele tegenpartijen, dan wel het een totale positie bij een aantal positief gecorreleerde tegenpartijen (dat wil zeggen partijen die onder gelijkaardige omstandigheden in gebreke blijven). Het vermijden van concentraties is een belangrijke factor in de kredietrisicostrategie van de Vennootschap.

De onderstaande tabel geeft een procentueel geografische uitsplitsing van de overheidsobligaties in de 'voor verkoop beschikbare financiële activa'. Uit het onderstaande overzicht blijkt nog een grote blootstelling aan België (vestigingsplaats van de Vennootschap).

	31/12/2015	31/12/2016		31/12/2015	31/12/2016
België	58,52%	58,33%	Slowakije	3,08%	3,10%
Italië	7,92%	7,91%	Polen	2,95%	2,42%
Slovenië	5,45%	5,43%	Spanje	1,77%	1,78%
Frankrijk	4,31%	4,54%	Litouwen	1,73%	1,76%
Tsjechië	3,41%	3,42%	Andere	7,61%	7,97%
Nederland	3,25%	3,34%	Totaal	100,00%	100,00%

De onderstaande tabel geeft het ratingniveau weer van de volledige 'voor verkoop beschikbare'-portefeuille. Meer dan 97% van deze portefeuille heeft een rating van "investment grade".

Meer informatie in verband met deze portefeuille is terug te vinden bij toelichting 12.

	31/12/2015	31/12/2016
Investment grade	96,11%	97,57%
Below investment grade	2,93%	1,83%
Non rated	0,96%	0,60%
Totaal	100,00%	100,00%

Onder de 'tot einde looptijd aangehouden activa' staan effecten ten bedrage van 189.018.209 euro (187.701.904 euro in 2015), die in hoofdzaak uitgegeven werden door de Belgische federale en regionale overheden.

De eerder vermelde financiële beleidslijn bepaalt in welke obligaties er met welke ratings mag belegd worden. De ratings van alle rentedragende vastrentende effecten worden nadien stelselmatig opgevolgd. Als na de aankoop de rating van een obligatie daalt onder de vooropgestelde minimum ratingvereiste, worden de betrokken obligaties opnieuw besproken in het ALCO en het ratingoverleg (RO). Het ALCO en bijgevolg ook het directiecomité van de Vennootschap moeten zich hierbij uitdrukkelijk uitspreken over het al dan niet behouden van de positie. Over de behouden posities wordt ook gerapporteerd aan de raad van bestuur.

Toelichting bezwaarde activa

Via de circulaire 2015/03 heeft de Belgische toezichthouder de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit (EBA) van 27 juni 2014 over de openbaarmaking van bezwaarde en niet-bezwaarde activa in het Belgische prudentiële kader ten uitvoer gebracht. Het betreft hier geen toelichting over het kredietrisico van de Vennootschap op zijn schuldenaars maar een globale toelichting over haar bezwaarde activa.

De instellingen moeten op voortschrijdende basis informatie over de voorafgaande twaalf maanden openbaar maken uitgaande van mediaanwaarden van ten minste driemaandelijks gegevens.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bezwaarde activa bij de Vennootschap op rapportering toestand 31 december 2015 en 2016 evenals het gemiddelde over 2016.

	31/12/2015		31/12/2016		gem. 2016	
	nom. waarde	marktwaarde	nom. waarde	marktwaarde	nom. waarde	marktwaarde
Collateral voor repo transacties	258.246.735	315.895.748	218.529.000	269.081.575	198.806.801	245.781.974
Totaal gegeven collateral	258.246.735	315.895.748	218.529.000	269.081.575	198.806.801	245.781.974
Betaalde cash (repo transacties)	0	5.758.000	0	3.980.000	0	2.249.917
Ontvangen cash (repo transacties)	0	0	0	594.000	0	949.417

De marktwaarde van deze bezwaarde activa bedroeg 315.895.748 euro per 31 december 2015. In 2016 werd er gemiddeld voor 245.781.974 euro (marktwaarde) bezwaard in het kader van repo's. Daarnaast werd er gemiddeld 1.300.500 euro cash betaald bij het collateral beheer. Op 31 December 2016 bedroeg de marktwaarde van deze bezwaarde activa 269.081.575 euro.

5.4. Verzekeringstechnische risico's

5.4.1. Overzicht van de verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnisch risico omvat enerzijds het onderschrijvingsrisico en anderzijds het falingsrisico van de herverzekeraars.

Het onderschrijvingsrisico omvat overkoepelend alle risico's die verbonden zijn aan de aard van het onderschrijven van verzekeringsactiviteiten. Het is het risico op het verlies van de toekomstige winsten en kapitaal, veroorzaakt door de afwijkingen van de werkelijke betalingen ten opzichte van de verwachte betalingen.

Op het gebied van schadeverzekeringen zijn de resultaten van de Vennootschap grotendeels afhankelijk van de mate waarin de werkelijke uitkeringen in overeenstemming zijn met de uitgangspunten die bij de prijsstelling van producten en bij het bepalen van de hoogte van de technische voorzieningen zijn gehanteerd.

Voor levensverzekeringen bestaat het verzekeringstechnische risico onder meer uit het risico op afwijkend afkoopgedrag, afwijkende uitkeringen (in geval van overlijden) en poliskosten.

Op het gebied van gezondheidsverzekeringen omvatten de risico's zowel deze aanwezig bij levens- als bij schadeverzekeringen. De Vennootschap past een aantal procedures toe om het verzekeringstechnische risico te beheersen.

Zowel het acceptatie-, sanerings-, tarifierings- als reserveringsbeleid worden bepaald en aangepast door een voortdurende opvolging van de technische resultaten, het profiel van de portefeuille en de toereikendheid van de technische voorzieningen van de Verzekeringspool. In 2016 werd hierbij de beleidslijn onderschrijvingsrisico goedgekeurd door de raad van bestuur.

Door het duidelijke aanvaardingsbeleid voor welomschreven doelgroepen wordt het acceptatierisico beperkt. Bij de ontwikkeling van een nieuw product wordt rekening gehouden met alle mogelijke risico's om het onderschrijvingsrisico te verkleinen. Aan de hand van een continue opvolging worden tijdig noodzakelijke maatregelen getroffen, zoals een eventuele tariefaanpassing.

De inkomens- en waarde stabiliteit van de producten wordt opgevolgd via de volgende RAF-indicatoren:

- Earnings at risk 80%: inkomensvolatiliteit door alle risico's / netto-inkomen voor belastingen (in een 1-op-5-jaar-perspectief);
- Value at risk 95%: waaardevolatiliteit door alle risico's / Beschikbaar economisch kapitaal (in een 1-op-20-jaar-perspectief);
- NII marge¹ (Net Interest Income marge): rentemarge (Year-To-Date, geannualiseerd) t.o.v. de grenzen vereist voor 8% ROE en 0% ROE uit Businessplan;
- New Business Margin Leven en Value New Business Leven: waarde van de productie Leven van het boekjaar indien target ROE van 8% behaald wordt tegenover verdisconteerde premies;
- (Aras Solo) Combined Ratio Schade inclusief herverzekering;
- (Aras Solo) Combined Ratio Gezondheid.

De toereikendheid van de reserves (*LAT: Liability Adequacy Test*) wordt getoetst conform de gelijknamige beleidslijn. Er wordt systematisch nagegaan of de reserves adequaat zijn. Als de reserves ontoereikend geacht worden, wordt meestal besloten aanvullende voorzieningen toe te wijzen en / of het beleid omtrent tarieven en risicoaanvaarding te wijzigen of andere acties te ondernemen.

De Verzekeringspool maakt ook gebruik van herverzekering om bepaalde risico's te beperken, de volatiliteit in de schadelast te mitigeren en de solvabiliteitsratio's te verbeteren. Het eigenbehoud en de limieten van de herverzekeringcontracten worden bepaald in functie van de acceptatiepolitiek en de risicoappetijt van Argenta en is vastgelegd in de beleidslijn Herverzekering. Deze beleidslijn beschrijft ook hoe het falingsrisico van de herverzekeraars beheerd wordt. Het Verzekeringrisicocomité volgt deze risico's permanent op.

De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn sterfte- en langlevenrisico, morbiditeitsrisico, risico uit hoofde van kosten, vrijvalrisico, premie- en reserverisico bij niet-leven en catastroferisico.

Sterfte- en langlevensrisico

Het sterfterisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van sterftcijfers wanneer een stijging van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van verzekeringsverplichtingen. Dit risico wordt verminderd door grenzen aan het acceptatiebeleid te stellen, regelmatige evaluatie van de sterftetabellen te maken en door herverzekering af te sluiten.

Het langlevensrisico is risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van sterftcijfers wanneer een daling van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van verzekeringsverplichtingen. Dit risico wordt ondermeer beheerd door middel van regelmatige evaluatie van de sterftetabellen, de keuze van de tariefstructuur, een beperking van contractperiodes en het aanpassen van tarieven bij hernieuwing van de polis.

Het sterfte- en langlevensrisico wordt bij de Vennootschap als één subrisico beschouwd. Het grootste deel van het sterfterisico is er ten gevolge van de schuldsaldoverzekering.

Morbiditeitsrisico

Het morbiditeitsrisico is risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van invaliditeits-, ziekte- en morbiditeitscijfers.

De Vennootschap heeft een aanzienlijke individuele hospitalisatieportefeuille en houdt bij het bepalen van het risico rekening met eigen ervaringen en historische trends. Deze trends zijn o.a. portefeuillegrootte, schadeuitkeringen en schade-inflatie.

De kapitaalkost van het ziekterisico kan verder dalen door de verdere omschakeling van een één- naar een meerpersoonskamer en maximale indexering van de premie. Bovendien wordt het morbiditeitsrisico beperkt door de specifieke medische index die de stijging van de ziektekosten in kaart brengt en de verzekeringsmaatschappijen toelaat hun premies in overeenstemming hiermee te verhogen.

Risico uit hoofde van kosten

Het kostenrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van de kosten voor het nakomen van verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten. De ontwikkeling en prijszetting van verzekeringspolissen is mee gebaseerd op hypothesen over de verkoopkosten, de verwerkingskost van de polissen en de beheerskost van de schades en het verwachte behoud. Het risico van een andere feitelijke ontwikkeling en de eventuele gevolgen daarvan worden door productontwikkeling in kaart gebracht.

Het kostenrisico kan toenemen door meer langlopende contracten, afwijkingen van de gebruikte hypothesen en een toename van de kosteninflatie. Kostenbeheersing is een belangrijke factor in het beheren van dit risico.

Vrijvalrisico

Het vrijvalrisico is risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau of de volatiliteit van de percentages van voortijdige beëindiging, beëindiging, verlenging of afkoop van de overeenkomst.

Bij een toename van de poliskosten loopt de verzekeringsmaatschappij het risico dat de initiële poliskosten niet tijdig kunnen terugverdiend worden en dat de winsten van toekomstige premies wegvallen. Een lager aantal afkopen kan hetzelfde risico inhouden. Binnen de verzekeringspool heeft Argenta Assuranties het grootste vrijvalrisico.

¹ Voor Aras : Aras solo Tak 21 Leven

Dit risico wordt verminderd door het vragen van een afkoopvergoeding, het toepassen van *market value adjustment* en het afhouden van eventuele fiscale lasten. Dit risico komt voornamelijk voor bij levensverzekeringen.

Premie- en reserverisico

Dit is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door volatiliteit in het tijdstip, de frequentie en de ernst van verzekerde gebeurtenissen en in het tijdstip en het bedrag van schaderegelingen; premierisico betreft schadegevallen na rapporteringsdatum, reserverisico voorgevallen schades voor rapporteringsdatum.

Dit risico wordt beheerd door de opvolging van de rentabiliteit, de periodieke LAT testen en de acceptatie- en reserveringspolitiek.

Catastroferisico

Het catastroferisico of rampenrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door duidelijke onzekerheid over de prijsstelling en de aannames voor de reserve in verband met extreme of uitzonderlijke gebeurtenissen.

Het catastroferisico is grotendeels te wijten aan natuurrampen of door mensen veroorzaakte rampen. Een deel van dit risico wordt getemperd door het afsluiten van herverzekeringen.

Voor levensverzekeringen omvat dit risico ook het risico op verhoogde sterfte als gevolg van een pandemie. Dit risico komt voornamelijk voor bij schadeverzekeringen. Binnen leven komt dit risico voor bij de schuldsaldoverzekeringen.

5.4.2. Herverzekeringen

De verzekeringspool maakt gebruik van herverzekering om bepaalde verzekeringstechnische risico's te beperken. Herverzekering komt in volgende takken voor:

- Brand schade:
excess of loss per risico en per gebeurtenis of event;
- Aansprakelijkheid schade:
excess of loss per risico in takken
BA, BA Auto, Inzittenden, BA Gebouwen en BA Privé Leven;
- Brand en Omnium Auto schade:
annual aggregate excess of loss per event en Top&Top XL Layer;
- Leven:
Sommen excedent bij risico individueel overlijden.

De onderstaande tabel biedt een overzicht van de betaalde herverzekeringspremies:

	31/12/2015	31/12/2016
Brand	1.315.103	1.278.166
Motor	1.260.464	1.408.751
Familiale	127.484	144.812
Leven	1.850.276	2.119.963
Totaal	4.553.327	4.951.692

In het contract afgesloten met de Aon Benfield, de herverzekeringmakelaar, is opgenomen dat alle herverzekeraars een minimale rating A+ moeten aanhouden.

Hierdoor is het defaultrisico op de herverzekeraar beperkt. Ook het concentratierisico is beperkt aangezien de makelaar gebruikt maakt van verschillende herverzekeringmaatschappijen.

5.4.3. Schadereserveringen

Het aanleggen van reserveringen bij schadegevallen is een kernproces voor een verzekeringonderneming. De operationele schadereserves wegen sterk op de rentabiliteit van de maatschappij. In de schadetakken kunnen enkele zware dossiers de rentabiliteit van de hele portefeuille ondermijnen. De schadereserveringen werden opgenomen in een aparte beleidslijn.

Bij de Vennootschap wordt een onderscheid gemaakt tussen de frequentiedossiers met kleinere schadebedragen en de zware schadedossiers boven 125.000 euro. Dit werd in de beleidslijn opgenomen:

- Het beleid voor de frequentiedossiers situeert zich upfront, in de jaarlijkse bepaling door de afdeling actuaariaat van de standaard openingsreserves, op basis van de historische loss schadelast. Dit is een 'best' schatting van de gemiddelde schadelast. De snelheid en de inbouw in de informaticasystemen (bij het openen van een dossier worden automatisch de reserveringsbedragen aangelegd) zijn hier doorslaggevend.
- Het beleid voor de zware schadedossiers (dossier met een totale kostprijs boven de 125.000 euro) vereist een benadering op maat. Door een proces van bestendige evaluatie van de tussenkomst van de verzekeringonderneming en dankzij een analyse van de toepassing van het verzekeringscontract, de toepassing van de conventies, uitsluitingen, benadering van de schade, de aansprakelijkheid, alle mechanismes van verdeling van aansprakelijkheid, de aftrek van de vrijstelling en de toevoeging van de kosten worden deze in kaart gebracht.
- De basis is hier een faire schatting van de zware dossiers (op basis van alle bovenvermelde elementen) plus een risicomarge, gelet op potentiële zware schommelingen. Door een zo nauwkeurige benadering, met een frequente herziening, zullen de schommelingen opwaarts en neerwaarts zo beperkt mogelijk blijven.
- De kern van de operationele richtlijnen die dit beleid uitvoeren bevindt zich in het snel detecteren en afzonderen van die zware schadedossiers in de massa van de frequentiedossiers.

De uitdaging bestaat erin om de frequentieschades in een snelle behandeling te behouden zonder dat de reservering de doorlooptijd ervan overbelast, maar ook om de zware dossiers snel te identificeren, te behandelen en correct te reserveren bij opening en behandeling.

Dit beleid wordt zeer nauwkeurig opgevolgd.

Ontwikkeling schadereserves

Onderstaande tabel illustreert de schadedriehoek en bevat de evolutie van de totale schadelast per voorvalsjaar, waarbij de schadelast gelijk is aan de som van de betalingen en de schadereserves met aftrek van de recuperaties en de recuperatiereserves. Zowel de betalingen als de recuperaties zijn cumulatief. Het gaat dus over uitkeringen vanaf 1 januari van het voorvalsjaar tot en met het laatste afwikkelingsjaar.

De indeling van een schadedriehoek is als volgt:

- Verticaal staan de afwikkelingsjaren;
- Horizontaal de voorvalsjaren;
- Diagonaal de boekjaren.

Het aantal jaren is afhankelijk van de beschikbare historiek van de productlijn. Hoe verder de schades zijn ontwikkeld, hoe betrouwbaarder de waardering van de schadelast.

De onderstaande tabel toont de bruto bewegingen voor herverzekering en IBNR in de schade afwikkelingsdriehoek:

	< 2002	2002-2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Raming aan het einde van het voorvalsjaar	0	257	55	55	46	44	49	53	57	74	77
1 jaar later	0	258	53	52	42	46	47	52	58	78	0
2 jaar later	0	253	51	51	44	44	45	51	57	0	0
3 jaar later	0	249	48	52	43	43	44	49	0	0	0
4 jaar later	0	244	49	50	43	43	44	0	0	0	0
5 jaar later	0	242	49	50	43	42	0	0	0	0	0
6 jaar later	0	235	49	49	43	0	0	0	0	0	0
7 jaar later	0	235	48	49	0	0	0	0	0	0	0
8 jaar later	0	234	48	0	0	0	0	0	0	0	0
9 jaar en later	0	228	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huidige raming	228	228	48	49	43	42	44	49	57	78	77
Cumulatieve betalingen	220	217	47	46	40	41	41	44	46	56	30
Huidige voorzieningen	8	11	1	3	3	2	3	5	11	22	46

	< 2003	2003-2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Raming aan het einde van het voorvalsjaar	0	313	55	46	44	49	53	57	74	73	72
1 jaar later	0	311	52	42	46	47	52	58	78	71	0
2 jaar later	0	304	51	44	44	45	51	57	73	0	0
3 jaar later	0	298	52	43	43	44	49	56	0	0	0
4 jaar later	0	293	50	43	43	44	48	0	0	0	0
5 jaar later	0	291	50	43	42	44	0	0	0	0	0
6 jaar later	0	284	49	43	42	0	0	0	0	0	0
7 jaar later	0	283	49	43	0	0	0	0	0	0	0
8 jaar later	0	281	49	0	0	0	0	0	0	0	0
9 jaar en later	0	274	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huidige raming	228	274	49	43	42	44	48	56	73	71	72
Cumulatieve betalingen	221	264	46	40	41	42	45	47	59	48	36
Huidige voorzieningen	7	9	3	3	1	2	3	9	15	23	37

5.4.4. Bewegingsanalyse technische voorzieningen

In onderstaande tabel werd een analyse opgenomen van de technische voorzieningen voor tak 21 contracten. Het overzicht van de totale technische voorzieningen leven is terug te vinden onder toelichting 17.

	31/12/2015	31/12/2016
Beginsaldo technische voorzieningen tak 21	2.329.996.227	2.230.711.542
Stortingen	219.154.974	230.676.148
Afkopen, overlijden, einde termijn, rentes	-283.758.148	-135.815.340
Interestkost	56.001.330	52.292.292
Toekenning winstdeelneme	2.121.645	1.648.914
Overige wijzigingen	-92.804.486	-27.997.611
Eindsaldo technische voorzieningen tak 21	2.230.711.542	2.351.515.945
Andere	0	0
Aanvullende voorzieningen leven	20.960.449	20.962.281
Totaal	2.251.671.991	2.372.478.226

Voor de tak 23 contracten die worden opgenomen onder de financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeverminderingen in de winst- en verliesrekeningen geeft dit volgend beeld:

	31/12/2015	31/12/2016
Beginsaldo technische voorzieningen tak 23	1.181.134.714	1.670.112.392
Stortingen	492.277.451	222.444.166
Afkopen en overlijdens	-84.692.759	-97.380.932
Waardeschommelingen	9.094.520	37.178.125
Overige wijzigingen	72.298.466	7.420.894
Eindsaldo technische voorzieningen tak 23	1.670.112.392	1.839.774.645
Totaal	1.670.112.392	1.839.774.645

Bijkomende toelichtingen over tak 23 zijn terug te vinden onder toelichting 11.

5.4.5. Toereikendheidstoetsen

De regels voor het berekenen van de technische reserves zijn beschreven in de beleidslijn 'Toereikendheid reserves'. Er wordt op basis van de LAT systematisch nagegaan of de reserves adequaat zijn. Als de reserves als ontoereikend beoordeeld worden, wordt de oorzaak ervan geëvalueerd en in overeenstemming met de waarderingregels verwerkt. De toewijzing van aanvullende voorzieningen en/of een wijziging van het beleid op het gebied van tarieven en risico aanvaarding kunnen mogelijke acties zijn.

Met uitzondering van de aangelegde voorzieningen voor lopende risico's werden er bij deze testen geen tekorten geïdentificeerd die aanleiding zouden geven tot bijkomende verzekeringsverplichtingen.

Levensverzekeringen

De voorzieningen worden contract per contract bepaald in overeenstemming met een prudente, retrospectieve actuariële methode op basis van tariefparameters. Deze voorzieningen omvatten voor België ook de aanvullende voorziening, die aangelegd wordt voor contracten met een gewaarborgde interestvoet die meer dan 10 basispunten hoger is dan 80% van de gemiddelde rentevoet over de laatste vijf jaar van de OLO's op 10 jaar. De voorziening voor nog uit te betalen bedragen wordt vastgesteld op basis van de contractuele verplichting uit hoofde van de contracten.

De Vennootschap toetst jaarlijks de toereikendheid van de voorzieningen op een deterministische manier conform de beleidslijn Toereikendheid reserves. In deze toets wordt rekening gehouden met de actuele schattingen van de contractuele en gerelateerde kasstromen, zoals administratiekosten.

Deze '*best estimate*' voorziening wordt verhoogd met een risicomarge voor niet indekbare verzekeringsrisico's.

Er worden alsook sensitiviteitsanalyses uitgevoerd waarbij de impact op de '*best estimate*' voorziening wordt ingeschat bij wijzigende assumpties.

Bij deze berekeningen wordt de best estimate voorziening berekend waarbij volgende assumpties wijzigen:

- Stijging kosten 10% (risico uit hoofde van kosten);
- Daling en stijging van de sterfte 10% (sterfte risico, langlevens risico en catastroferisico);
- Daling en stijging van de afkoop 10% (vrijvalrisico);
- Stijging en daling van het beleggingsrendement 25%.

Hieruit blijkt dat de '*best estimate*' voorziening het meest gevoelig is voor wijzigende assumpties met betrekking tot de kosten en het beleggingsrendement. Voor de portefeuille van zuivere overlijdensverzekeringen is de voorziening ook gevoelig voor de wijzigende assumpties betreffende de sterfte. De uitgevoerde sensitiviteiten leiden niet tot een tekort van de technische voorzieningen op totaalniveau en hebben bijgevolg geen impact op het IFRS totaalresultaat noch het IFRS eigen vermogen.

Gezondheidsverzekeringen

Voor de vergrijzingreserves (hospitalisatieverzekering) wordt een kasstroom gebaseerde berekening per model point uitgevoerd. Dit zijn alle verzekerden met identieke kenmerken wat betreft leeftijd, geslacht, kamertype en onderschreven opties.

Er worden alsook sensitiviteitsanalyses uitgevoerd waarbij de impact op de '*best estimate*' voorziening wordt ingeschat bij wijzigende assumpties.

Bij deze berekeningen wordt de best estimate voorziening berekend waarbij er bepaalde assumpties betreffende onder andere kosteninflatie en schadeinflatie worden gewijzigd.

Hieruit blijkt dat de '*best estimate*' voorziening, gezien het lange termijnkarakter van gezondheidsverzekeringen, het meest gevoelig is voor aannames met betrekking tot de kosteninflatie. Schadereserves worden getoetst op een analoge manier als deze van de schadeverzekeringen. De uitgevoerde sensitiviteiten leiden niet tot een tekort van de technische voorzieningen op totaalniveau en hebben bijgevolg geen impact op het IFRS totaalresultaat noch het IFRS eigen vermogen.

Schadeverzekeringen

De voorzieningen voor schadegevallen; alsook de interne en externe schaderegelingskosten, worden schadegeval per schadegeval bepaald. De premiereserves worden ook contract per contract berekend. De berekening van voorzieningen voor zowel interne als externe schaderegelingskosten werd eind 2014 aangepast.

De Vennootschap toetst jaarlijks de toereikendheid van de voorzieningen op een deterministische wijze conform de beleidslijn Toereikendheid reserves. In deze toets wordt rekening gehouden met de actuele schattingen van de contractuele en gerelateerde kasstromen zoals bijvoorbeeld de administratiekosten. Deze '*best estimate*' voorziening wordt verhoogd met een risicomarge voor niet indekbare verzekeringsrisico's.

Er worden alsook sensitiviteitsanalyses uitgevoerd waarbij de impact op de '*best estimate*' voorziening wordt ingeschat bij wijzigende assumpties.

Bij deze berekeningen wordt de best estimate voorziening berekend voor de schadereserve en premiereserve waarbij er bepaalde assumpties betreffende onder andere afwikkelingsfactoren, wijziging limieten, stijging administratiekosten, S/P ratio en recuperaties worden gewijzigd.

Hieruit blijkt dat de 'best estimate' premiereserve het meest gevoelig is voor aannames met betrekking tot de administratiekosten. De uitgevoerde sensitiviteiten leiden niet tot een tekort van de technische voorzieningen op totaalniveau en hebben bijgevolg geen impact op het IFRS totaalresultaat noch het IFRS eigen vermogen.

5.5. Operationeel risico

Alle ondernemingen die activiteiten uitoefenen, hebben te maken met een operationeel risico. Financiële instellingen en groepen vormen daarop geen uitzondering.

De activiteiten van Argenta zijn afhankelijk van het vermogen om een erg groot aantal transacties efficiënt, nauwkeurig en in overeenstemming met de beleidslijnen en de wet- en regelgeving te verwerken. Operationele risico's en verliezen treden op als gevolg van tekortschietende of falende interne processen (zoals processen die niet afgestemd zijn op de wettelijke voorschriften), mensen (zoals fraude, fouten van werknemers) en systemen (zoals systeemuitval) of als gevolg van externe gebeurtenissen (zoals natuurrampen, cybercriminaliteit of defecten van externe systemen, zoals die van de leveranciers of tegenpartijen van de Vennootschap). De impact kan bestaan uit financiële en/of reputatieschade. Ook het juridisch en compliance risico vallen hieronder.

Argenta heeft een relatief beperkt aantal producten en diensten, wat het operationeel risico beperkt kan houden. Hoewel de Vennootschap maatregelen heeft genomen om de risico's te beheersen en eventuele verliezen te beperken en daarnaast aanzienlijke middelen uittrekt voor de ontwikkeling van efficiënte procedures en de opleiding van personeel, is het niet mogelijk procedures te implementeren waarmee Argenta al deze operationele risico's op een efficiënte manier volledig kan uitsluiten. Echter binnen het kader van het algemene risicoappetijt worden ook operationele risico's op een structurele manier beheerd.

Het Operationeel Risicocomité vergadert trimestrieel binnen het Groepsrisicocomité met aandacht voor de key risk indicators, de RCSA's (Risk & Control Self Assessment) en de operationele verliezen.

Jaarlijks wordt een uitgebreid interne controlejaarsverslag opgesteld dat overgemaakt wordt aan het Auditcomité, de raad van bestuur en de NBB/ECB. In dit verslag worden de aanwezige beheersmaatregelen beoordeeld op hun adequaatheid en hun effectiviteit volgens de COSO-methodiek.

Algemeen wordt aangenomen dat operationele risico's in de bedrijven gaandeweg toenemen, en ook vanwege de toezichthouder stijgt de aandacht voor deze vorm van risico's. Dit is onder meer toe te schrijven aan de snel wijzigende technologische omgeving, de uitbreiding van de regelgeving, de toenemende complexiteit en vermenigvuldiging van producten en ook de algemene trend van het uitbesteden van niet-kernactiviteiten.

In 2016 werd vooral werk gemaakt op volgende structurele en inhoudelijke OR domeinen.

Structureel :

- ORM Missie, visie en strategie uitgewerkt en voorgesteld aan het risicocomité;
- Structurele samenwerking met ORM-contactpersonen in de business;
- Structurele afstemming met de MT's (management teams);
- Structurele samenwerking met ICT en inzake strategische projecten;
- Structurele samenwerking met ORM Nederland en AAM Luxemburg;
- Accelerando traject binnen de eigen directie .

Wat de ORM missie betreft, wil Argenta een breed gedragen risicoverhaal dat deel uitmaakt van het DNA van heel Argenta en van elk van zijn medewerkers zodat Argenta op een duurzame manier verder kan groeien.

De missie van het gezamenlijk operationeel risicobeheer binnen Argenta (over alle niveaus en onderdelen van de organisatie heen) is om door middel van een gezond, in de business verankerd management van de operationele risico's, de stabiliteit, de rendabiliteit en de duurzame groei van Argenta te ondersteunen en dat met minimale extra kosten (beleid bepalen).

Eerste en tweede lijn ORM voeren in partnership een risicobeleid dat maximaal bijdraagt aan de bedrijfsdoelstellingen met minimale extra kosten. Tweede lijn ondersteunt de organisatie om dit beleid meer en meer op een zelfredzame manier toe te passen (ondersteuning eerste lijn).

Daarnaast ondersteunt tweede lijn ORM op alle niveaus van het bedrijf het nemen van gezonde beslissingen door alle stakeholders een juist beeld te geven van de mate waarin de actuele operationele risico's zijn afgedekt (zekerheid geven / rapportering).

Inhoudelijk werd in 2016 vooral met prioriteit gewerkt op:

- Ontwikkelen en updaten van een aantal beleidslijnen o.a. in kader van business continuity en interne controle;
- Ontwikkelen van een kader voor het inbedden van de risicocultuur, in samenwerking met zowel business als andere risk directies;
- Diverse acties m.b.t. informatiebeveiliging;
- Doorlichting en optimalisatie van de Corporate Insurance contracten;
- Verbeterde werking en verdere aanpak van het crisismanagement team;
- Een structurele herwerking van het Intern Controle Jaarverslag.

5.6. Andere risico's

Zonder exhaustief te willen zijn, werden onder deze paragraaf nog enkele andere risico's opgenomen. In de afgelopen jaren werd er hierbij ook verder geïnvesteerd in een groepswijd *risk assessment* van alle identificeerbare risico's in het kader van ORSA.

5.6.1. Strategisch risico

Het strategisch risico is het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van business beslissingen, implementatie van beslissingen, of gebrek aan aanpasbaarheid ("responsiveness") aan veranderende marktomstandigheden (zowel commercieel als financieel).

Om de strategische doelen zoals bepaald in de bedrijfsstrategie te bereiken, stelt de Argenta Groep middelen ter beschikking. Het gaat onder meer om communicatiekanalen, systemen, netwerken, managerstijd en -capaciteiten. De strategische doelen worden bepaald door het directiecomité, goedgekeurd door de raad van bestuur en periodiek opgevolgd.

De uiteindelijke realisatie van de bedrijfsstrategie hangt af van de passendheid van de ter beschikking gestelde middelen en de manier waarop deze middelen worden aangewend.

5.6.2. Businessrisico

Het businessrisico is het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van veranderingen in de business ten gevolge van een externe gebeurtenis met impact op de huidige en toekomstige winsten en kapitaal. Ook een slechte diversificatie van de winsten (*earnings*) of de onmogelijkheid om een voldoende en degelijk niveau van winstgevendheid te bewaren, wordt onder dit risico opgenomen. De inkomensgevoeligheidsindicator binnen het RAF incorporeert al het businessrisico op de *non maturity*-deposito's door een extra risico toeslag te rekenen.

Om het businessrisico waaraan de Argenta Groep blootgesteld is zo goed als mogelijk op te vangen, heeft het bedrijf naast zijn klassieke activiteiten, een strategische keuze gemaakt voor de verkoop van producten die *fee income* genereren. Deze activiteit moet naast Sparen en betalen, Lenen en Verzekeren een grotere diversificatie van de gegenereerde winst tot stand brengen.

Om de winstbijdrage per product te bepalen, baseert de Verzekeringsspool zich bij de prijszetting van de producten op *profit testing*.

5.6.3. Reputatierisico

De Argenta Groep loopt voortdurend het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van het veranderen van de reputatie of standing veroorzaakt door een gewijzigde perceptie van het imago van de organisatie bij alle stakeholders (o.a. klanten, tegenpartijen, aandeelhouders, regulerende instanties, ...).

Het is een *second order risk*, een risico dat voortvloeit uit een ander risico, maar dat wel een eigen impact heeft. Argenta beschouwt dit risico als een verticaal risico, met andere woorden een risico dat alle andere risico's doorkruist. Door het opvolgen en beheren van de andere risico's wordt het reputatierisico ook beheerd.

5.6.4. Regulatorisch risico

Het regulatorisch risico betreft het risico op verlies of op negatieve verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van toekomstige wijzigingen in wet- of regelgeving. Op alle plaatsen waar de Vennootschap actief is, is het onderworpen aan de wetten, voorschriften, administratieve maatregelen en beleidsvoorschriften over financiële dienstverlening.

Wijzigingen op het vlak van het toezicht en de regelgeving kunnen de activiteiten, aangeboden producten en diensten en de waarde van de activa van de Argenta Groep aantasten. Hoewel de Argenta Groep nauw samenwerkt met de toezichhouders en voortdurend toeziet op de situatie en toekomstige wijzigingen van de regelgeving, kunnen het fiscaal beleid en andere beleidsterreinen onvoorspelbaar zijn en vallen zij niet onder zijn controle.

De eigenvermogensvereisten van verzekeringsondernemingen en de Solvency II-normen zijn momenteel het voorwerp van wetgevende ontwikkelingen en hebben een impact op de Verzekeringsspool. In 2016 was er op regelmatig basis overleg met de betrokken toezichhouders waarbij ondermeer het ORSA besproken werd.

6. Solvency II en kapitaalbeheer

Het kapitaalrisico of solvency risico is het risico op een tekort aan beschikbaar kapitaal in verhouding tot het vereist kapitaal door de activiteiten en grootte van de onderneming, of door de onmogelijkheid om aan een goede prijs en binnen een korte tijdspanne kapitaal op te halen. Om dit risico op te volgen worden er stelselmatig vergelijkingen gemaakt met de minimum regulatorische vereisten en de interne doelstellingen.

6.1. Kapitaalbeheer

De dynamische groei van de financiële markten en toekomstige wetgevende wijzigingen hebben teweeggebracht en zullen er nog veranderingen teweegbrengen in de businessomgeving van de Vennootschap. Deze uitdagingen vereisen adequate mensen, processen en systemen voor de beperking en doelgerichte controle van de risicopositie van de Vennootschap.

Het proces ter beheersing van het kapitaal start van de vraag of er voldoende eigen vermogen aanwezig is en zal zijn. Daartoe stelt de Venootschap een kapitaalplan op dat rekening houdt met de activiteiten vandaag en in de toekomst, de impliciete en expliciete risico's daaraan verbonden en de evolutie van het kapitaal dat zal dienen als buffer voor die risico's.

Dit plan concretiseert zich in de volgende onderdelen:

- In het businessplan wordt de strategie vertaald in producten en activiteiten die de volgende vijf jaar (inclusief het huidige jaar) zullen worden aangeboden en gevoerd;
- In het businessplan worden de wettelijke solvabiliteitsvereisten opgenomen en afgetoetst;
- Het vereiste economisch kapitaal wordt gerekend. Later kan een inschatting van het economisch kapitaal in het businessplan opgenomen worden;
- Het vereiste economisch kapitaal en het beschikbaar economisch kapitaal zullen worden vergeleken;
- Acties worden ondernomen als de solvabiliteitsvereisten negatief geëvalueerd worden of (later) als het beschikbaar economisch kapitaal te laag is in vergelijking met het vereiste economisch kapitaal.

De acties die voor de beheersing van het kapitaalrisico genomen kunnen worden zijn enerzijds het verminderen van het vereiste economisch kapitaal (dus van de overige risico's) en anderzijds het versterken van de kapitaalbasis.

Het totaal basic own funds per 31/12/2016 bedraagt 695.430.109 euro en bestaat uit onderstaande elementen.

	31/12/2015	31/12/2016
Volstort aandelenkapitaal	131.467.000	131.467.000
Surplus fonds	26.666.320	26.666.320
Reconciliatiereserve	450.117.393	537.296.789
Totaal Eligible Basic own Funds	608.250.713	695.430.109

Het volstort aandelenkapitaal, vertegenwoordigd door (1.610.000 aandelen) (zonder vermelding van nominale waarde), bedraagt (131.467.000) euro per 31 december 2016.

Het surplus fonds bestaat uit het Fonds voor toekomstige toewijzingen (FTT) en bedraagt (26.666.320 euro) per 31/12/2016.

De reconciliatiereserve is samengesteld uit de surplus tussen de activa en passiva minus de voorziene dividenden en basic own funds (bij Aras bestaande uit het volstort kapitaal en het surplus fonds).

	31/12/2015	31/12/2016
Excess of assets over liabilities	608.250.713	695.430.109
Own shares (included as assets on the balance sheet)	0	0
Forseeable dividends and distributions	0	0
Other basic own fund items	158.133.320	158.133.320
Restricted own fund items due to ring fencing	0	0
Reconciliation reserve	450.117.393	537.296.789

De winst van het boekjaar 2016 bedroeg (58.992.170 euro) en er is een dividenduitkering uit de winstverdeling van (15,295) miljoen euro.

	31/12/2015	31/12/2016
Volstort aandelenkapitaal	131.467.000	131.467.000
Surplus fonds	26.666.320	26.666.320
Totaal other basic own fund items	158.133.320	158.133.320

De Vennootschap heeft de Solvency II-richtlijn geïmplementeerd waarbij naast kwantitatieve berekeningen (Pijler 1) en rapporteringsverplichtingen (Pijler 3) ook aandacht besteed wordt aan het kwalitatieve luik (Pijler 2), met ondermeer het uitvoeren van een ORSA (Own Risk Self Assessment) om prospectief de kapitaal toereikendheid (VaR 99,50%) op elk moment met betrekking tot het eigen risicoprofiel aan te tonen.

Samen met de economische kapitaalberekeningen op basis van simulatiemodellen door middel van FLAOR (Forward Looking Assessment of Own Risks) bieden ze de Vennootschap een integraal beeld van alle materiële risico's. De resultaten spelen een belangrijke rol in de inkomens- en waardeeringsmodellen.

Regelgeving en solvabiliteitsratio

Alle entiteiten van de Verzekeringspool moeten voldoen aan de richtlijnen van de diverse toezichhoudende instellingen in de landen waar zij actief zijn.

Volgens deze Solvency-richtlijnen moeten verzekeringsinstellingen een minimaal eigen vermogen (solvabiliteit van 100%) aanhouden. In 2015 en 2016 was het totaal gereguleerde nuttig eigen vermogen van alle entiteiten van de Vennootschap groter dan de vereisten, zodat de Vennootschap volledig voldeed aan alle eigenvermogen vereisten.

Het in aanmerking komend eigen vermogen kan vervolgens worden gebruikt in de berekening van solvabiliteitsratio's (SCR en MCR ratio).

De solvabiliteitskapitaalvereiste SCR is het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen moeten aanhouden om te garanderen dat in ten hoogste in één op 200 jaren het kernvermogen onder nul kan zakken (value at risk van 99,5% over één jaar).

De minimumkapitaalvereiste (MCR) is het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen moeten aanhouden om te garanderen dat in ten hoogste 15% van de jaren het kernvermogen onder nul kan zakken (Value at Risk van 85% over één jaar). De MCR moet minimum 25% en maximum 45% van de SCR bedragen.

MCR is de minimum kapitaalvereiste en bedraagt voor Aras 95.880.480,97 op 31 december 2015 en 111.028.398 euro per eind 2016. De SCR bedraagt 246.729.772 euro op 2016 ten opzichte van 213.067.735,69 euro in 2015.

	31/12/2015	31/12/2016
SII Balanstotaal	6.290.072.341	6.871.119.256
Excess of assets over liabilities	608.250.713	695.430.109
SCR	213.067.736	246.729.772
MCR	95.880.481	111.028.398
Ratio of Eligible own funds to SCR	2,85%	2,82%
Ratio of Eligible own funds to MCR	6,34%	6,26%

De eerder vermelde Solvency II richtlijn is een Europees geharmoniseerd, prudentieel toezichtstelsysteem dat sterk risico georiënteerd is en beoogt:

- Een harmonisatie van het toezicht op de verzekeringsactiviteiten binnen de Europese Unie met als doel de kapitaalvereisten van verzekeringsondernemingen beter af te stemmen op hun risicoprofiel;
- Een bescherming van de consumenten tegen mogelijke solvabiliteitsproblemen bij verzekeringsondernemingen, door het risico dat verzekeringsondernemingen lopen in kaart te brengen;
- Een beter inzicht in de financiële positie van verzekeringsondernemingen met een kleinere kans op solvabiliteitsproblemen aangezien het op economische principes is gebaseerd;
- Een meer volledig beeld voor de toezichthouders van de werkelijke positie van de verzekeringsondernemingen, omdat in tegenstelling tot Solvency I alle relevante risico's moeten worden meegenomen. Dit wordt ook wel de 'totale balans'-benadering genoemd, waarbij verplichtingen en middelen aan marktwaarde worden gewaardeerd.

7. Bezoldiging van de bestuurders

Een uitgebreidere toelichting inzake de Corporate Governance van de Bank- en Verzekeringsgroep (BVg) wordt beschreven in het IFRS jaarverslag van BVg en is daar dan ook terug te vinden.

In dit jaarverslag wordt de samenstelling van de raden van bestuur en de betaalde vergoedingen aan de betrokken bestuurders weergegeven.

7.1. Samenstelling van de raden van bestuur

De raden van bestuur van de Vennootschap en de overige vennootschappen van de Argenta Groep zijn structureel op een vergelijkbare manier samengesteld. Zij omvatten steeds:

- De leden van het directiecomité van de betrokken vennootschap (hierna de uitvoerende bestuurders);
- Een aantal onafhankelijke bestuurders;
- Een aantal bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen (samen met de onafhankelijke bestuurders, hierna de niet-uitvoerende bestuurders).

Het aantal bestuurders is voor iedere raad van bestuur bij voorkeur niet groter dan vijftien.

Leden van de raad van bestuur zijn uitsluitend natuurlijke personen.

De mandaten van de bestuurders hebben in beginsel een duurtijd van zes jaar en zijn hernieuwbaar.

Voor bestuurders geldt een leeftijdsgrens:

- Uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 65 jaar bereiken; Deze leeftijd wordt met één resp. twee jaar verhoogd in functie van de wettelijke pensioenleeftijd van de betrokken bestuurder;
- Niet-uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 70 jaar bereiken;
- Bestuurders die de leeftijdsgrens bereiken, kunnen hun mandaat blijven uitoefenen tot in hun opvolging is voorzien.

De raad kan in individuele gevallen afwijkingen op deze regel toestaan.

De raden van bestuur zijn zo samengesteld dat geen van de drie erin te onderscheiden groepen (de bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen, de onafhankelijke bestuurders en de bestuursleden van het directiecomité) de meerderheid hebben. De meerderheid in de raden van bestuur wordt altijd gevormd door niet-uitvoerende bestuurders.

Onafhankelijke bestuurders worden benoemd met het oog op het aantrekken van competenties in de kernactiviteiten van de Argenta Groep, namelijk bankieren en verzekeren. Onafhankelijke bestuurders moeten op basis van hun vroegere of huidige activiteit van een ruime ervaring in minstens een van deze kerndomeinen blijk geven. Zij moeten voldoen aan alle vereisten zoals bepaald in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen.

De raden van bestuur van de Vennootschap, de Argenta Groep en Argenta Spaarbank tellen een aantal onafhankelijke bestuurders, waarbij minstens één onafhankelijke bestuurder van de Vennootschap niet zetelt in de raad van Argenta Spaarbank, en omgekeerd. De onafhankelijke bestuurders van de Vennootschap en Argenta Spaarbank kunnen, maar zijn niet noodzakelijk lid van de raad van bestuur van de Vennootschap.

De governancevoorschriften voor de onafhankelijke bestuurders beogen bij het bestuur van de diverse vennootschappen van de Argenta Groep een passend evenwicht te verzekeren tussen de behartiging van het groepsbelang en de behartiging van de belangen (van de stakeholders) van de individuele vennootschappen die van de Groep deel uitmaken.

Met het oog op een passende vertegenwoordiging van Argen-Co, de coöperatieve vennootschap van kantoorhouders en klanten van Argenta, die een kapitaaldeelname van 13,19 % in de Argenta Groep aanhoudt, werd mevrouw Cynthia Van Hulle aangesteld als bestuurder van de Argenta Bank- en Verzekeringsgroep, van Argenta Spaarbank en van Argenta Assuranties. Mevrouw Van Hulle zetelt tevens als onafhankelijk bestuurder in de raad van bestuur van Argen-Co.

De taakverdeling tussen de raden van bestuur en de wisselwerking met de verschillende comités is gedocumenteerd in het Governancememorandum.

Het Handvest 'Geschiktheid Sleutelfunctionarissen', dat is opgesteld voor de Argenta Groep, inclusief de buitenlandse dochtermaatschappijen ALN en Argenta Asset Management, beschrijft de governance en het gestructureerd kader dat Argenta heeft opgezet om de geschiktheid van de sleutelfunctionarissen te verzekeren.

Met geschiktheid wordt bedoeld dat de betrokken persoon deskundig en professioneel betrouwbaar (fit & proper) is, zoals nader omschreven in de Circulaire van de NBB van 17 juni 2013 over de standaarden van 'deskundigheid' en 'professionele betrouwbaarheid' voor de leden van het directiecomité, bestuurders, verantwoordelijken van onafhankelijke controlefuncties en effectieve leiders van financiële instellingen.

Sleutelfunctionarissen zijn bestuurders of commissarissen, leden van het directiecomité, effectieve leiders en verantwoordelijken van de interne controlefuncties (interne auditfunctie, risicobeheerfunctie, compliancefunctie en actuariële functie), conform de bovenstaande circulaire van de NBB.

Naast de beoordeling van de geschiktheid van de individuele bestuurders op basis van de genoemde geschiktheidscriteria evalueert de raad ook periodiek zijn werking, zijn performantie en de performantie van de individuele bestuurders.

Tijdens het jaar 2016 vond op initiatief van het benoemingscomité een extern gefaciliteerde evaluatie van de werking van de raad van bestuur, de binnen de raad opgerichte comités en de individuele bestuurders plaats. Het benoemingscomité heeft op basis van de bevindingen van de evaluatie aanbevelingen geformuleerd aan de raad van bestuur.

Iedere bestuurder wordt aangemoedigd om zijn persoonlijke en professionele activiteiten zodanig te organiseren dat hij of zij belangenconflicten met de Argenta Groep vermijdt (in lijn met artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen en om in lijn te zijn met de prudentiële verwachtingen terzake). De raden van bestuur van de vennootschappen van de Argenta Groep hebben in hun reglement van interne orde een beleid vastgesteld, met inbegrip van organisatorische en administratieve regelingen, inclusief het bijhouden van gegevens over de toepassing ervan. Het bevat ook procedures om belangenconflicten te identificeren, te voorkomen of, als het redelijkerwijze niet mogelijk is, ze te beheren zonder schade voor de belangen van de klanten.

Hieronder wordt de samenstelling van de raden van bestuur van de vennootschappen uit de Verzekeringsspool weergegeven.

Raad van Bestuur ALN:

Voorzitter J. Heller en leden: E. Es, A. Frijters en B. Knüppe

Raad van Bestuur Aras:

Voorzitter: J. Cerfontaine (voorzitter) en leden G. Ameloot, A. Brands (vanaf 9/11/2016), A. Coppens, J. Heller (tot 29/04/2016), M. Lauwers (vanaf 1/09/2016), M.C. Pletinckx, D. Van Dessel (tot 23/01/2017), C. Van Hulle, W. Van Pottelberge, B. Van Rompuy, D. Van Rompuy, E. Walkiers en G. Wauters.

7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding

De bezoldiging van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders van de vennootschappen van de Argenta Groep wordt vastgesteld door de raden van bestuur, op voorstel van het remuneratiecomité. Ze wordt ter bekrachtiging voorgelegd aan de algemene vergadering van de respectievelijke vennootschappen.

Bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuurders

De bezoldiging van de niet-uitvoerende leden van de raden van bestuur van de vennootschappen van de Argenta Groep bestaat uit een door de respectievelijke algemene vergaderingen vastgestelde vaste bezoldiging en een bijkomende vergoeding per bijgewoonde bijeenkomst van de raad. Beide zijn dezelfde voor alle onafhankelijke bestuurders en bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen.

Voor de deelname aan bijzondere comités die worden opgericht in de schoot van de raad van bestuur (het auditcomité, het risicocomité, het remuneratiecomité en het benoemingscomité) ontvangen de niet-uitvoerende bestuurders een bijkomende vergoeding per bijgewoonde bijeenkomst. Deze vergoeding is dezelfde voor alle leden van een dergelijk comité. De voorzitter ontvangt een hogere vergoeding.

De voorzitter van de raden van bestuur van de vennootschappen van de Argenta Groep heeft een vaste bezoldiging die verschilt van de vergoeding van de andere niet-uitvoerende bestuurders. Hij geniet geen bijkomende vergoedingen per bijgewoonde bijeenkomst van de raad of comité.

Bezoldiging van de uitvoerende bestuurders

De uitvoerende bestuurders genieten een vaste jaarlijkse vergoeding. Ze ontvangen geen enkele vorm van variabele vergoeding. De vergoeding omvat geen elementen die kunnen aanzetten tot het nastreven van kortetermijndoelstellingen die niet stroken met de objectieven van de Argenta Groep op langere termijn.

De vergoeding beantwoordt aan wat werd bepaald in het Reglement van de CBFA van 8 februari 2011 over het beloningsbeleid van financiële instellingen, en ook aan de bepalingen van de Bankwet. De vergoeding is dezelfde voor alle leden van de directiecomités, met uitzondering van de voorzitter.

Naast de vaste jaarvergoeding genieten de uitvoerende bestuurders ook van de voordelen van drie groepsolissen: de vorming van een pensioenkapitaal, een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid en een hospitalisatieverzekering.

Naast de vaste jaarvergoeding geniet de voorzitter van de raad ook de voordelen van een IPT (Individuele Pensioenstoezegging).

De samenstelling van en de taakverdeling binnen de directiecomités van de drie kernvennootschappen van de Argenta Groep (de Vennootschap, Argenta Groep en Argenta Spaarbank) is in hoge mate geïntegreerd.

De navolgende rapportering verstrekt een toelichting bij de vergoeding van de uitvoerende bestuurders van de Argenta Groep, ongeacht de identiteit van de vennootschap die de vergoeding effectief betaalde.

In 2016 bedroeg het basissalaris van de heer Johan Heller (CEO van de Argenta Groep en voorzitter van de directiecomités van de Vennootschap, Argenta Groep en Argenta Assuranties), wiens mandaat een einde nam op 29 april 2016, 167.262 euro. Dit is een stijging van 11,30 % ten opzichte van 2015.

De heer Marc Lauwers startte als CEO van Argenta en voorzitter van de directiecomités van de Vennootschap, Argenta Groep en Argenta Assuranties op 1 september 2016. Zijn basissalaris bedraagt 600.000 euro (op jaarbasis). De bijdrage voor de groepspolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid bedroeg voor de heer Johan Heller 26.508 euro tot einde mandaat en voor de heer Marc Lauwers 31.157 euro.

In 2016 bedroeg de totale directe bezoldiging van de uitvoerende bestuurders / directiecomitéleden van de Argenta Groep, exclusief die van de CEO, 1.325.045 euro (1.505.684 euro in 2015).

De bijdrage voor de groepspolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid voor de directiecomitéleden, exclusief die van de CEO, bedroeg 214.325 euro (241.532 euro in 2015).

De mediaan van het basissalaris binnen de Vennootschap in 2016 bedraagt 53.138,07 euro. De mediaan van de loonstijging ten opzichte van 2015 bedraagt 3,11 %.

Er werden in 2016 opzegvergoedingen aan leden van het directiecomité uitbetaald voor een totaal bedrag van 656.130 euro (474.525 euro in 2015).

De uitvoerende bestuurders genieten contractueel een beëindigingsvergoeding die, behoudens bij herroeping van het mandaat omwille van een zware fout, gelijk is aan een vergoeding van 18 maanden. Het bedrag van deze vergoeding wordt bepaald op basis van de jaarlijkse brutovergoeding en berekend over de 24 maanden voorafgaand aan de beslissing tot beëindiging van de overeenkomst of berekend over de volledige periode van het mandaat mocht dit korter zijn dan 24 maanden.

De termijn van 18 maanden wordt herleid tot (i) 12 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 58 jaar heeft bereikt, maar voor hij de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt; (ii) 9 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt, maar voor hij de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt en (iii) 6 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt, maar voor hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

Indien de benoeming tot bestuurder en de benoeming tot lid van het directiecomité door Argenta herroepen wordt zonder inroeping van een zware fout of niet verlengd wordt zonder inroeping van een zware fout, heeft de Bestuurder recht op een beëindigingsvergoeding gelijk aan een vergoeding van achttien (18) maanden. Onder zware fout in de zin van deze bepaling wordt begrepen een ernstige inbreuk, tekortkoming of nalatigheid door de Bestuurder op de verplichtingen voortvloeiend uit, met betrekking tot of met nadelige gevolgen voor het Mandaat, en die tot gevolg heeft dat het voor de uitoefening van het Mandaat noodzakelijke vertrouwen van de Vennootschap in de Bestuurder niet langer kan behouden worden.

Het bedrag van deze vergoeding wordt bepaald op basis van de Jaarlijkse Brutovergoeding zoals gedefinieerd in artikel 3 en berekend over de vierentwintig (24) maanden voorafgaand aan de beslissing tot beëindiging van deze overeenkomst, of berekend over de volledige periode van het Mandaat indien dit korter zou zijn dan 24 maanden.

De in het vierde lid bedoelde termijn van achttien maanden wordt herleid tot :

- Twaalf (12) maanden indien de beëindiging plaatsvindt nadat de Bestuurder de leeftijd van 58 jaar heeft bereikt, maar voordat hij/zij de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt;
- Negen (9) maanden indien de beëindiging plaatsvindt nadat de Bestuurder de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt, maar voordat hij/zij de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt;
- Zes (6) maanden indien de beëindiging plaatsvindt nadat de Bestuurder de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt, maar voordat hij/zij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

De in het zesde lid bepaalde leeftijden worden met één jaar verhoogd voor de Bestuurders waarvoor de wettelijke pensioenleeftijd 66 jaar bedraagt, en met twee jaar verhoogd voor de Bestuurders waarvoor de wettelijke pensioenleeftijd 67 jaar bedraagt.

Het Mandaat en deze overeenkomst kunnen te allen tijde worden beëindigd door de Bestuurder, ofwel mits inachtnaam van een voorafgaande opzeggingstermijn van zes (6) maanden die aan Argenta ter kennis wordt gebracht per aangetekend schrijven en die wordt geacht uitwerking te krijgen de eerste activiteitsdag volgend op de dag van verzending, ofwel met onmiddellijke ingang mits betaling van een vervangende opzeggingsvergoeding gelijk aan zes (6) maanden.

Het bedrag van de door de Bestuurder desgevallend verschuldigde opzeggingsvergoeding wordt bepaald op basis van de Jaarlijkse Brutovergoeding zoals gedefinieerd in artikel 3 en berekend over de vierentwintig (24) maanden voorafgaand aan de beslissing tot beëindiging van deze overeenkomst, of berekend over de volledige periode van het Mandaat indien dit korter zou zijn dan 24 maanden.

8. Vergoeding van de commissaris

De vergoedingen aan de commissaris en de met de commissaris verbonden entiteiten worden op geconsolideerd niveau opgevolgd door het auditcomité. Bijkomende controlewerkzaamheden en adviesopdrachten worden goedgekeurd door het auditcomité overeenkomstig artikel 133 § 6 van het Wetboek van Vennootschappen wanneer deze het totaal bedrag van de vergoeding van het auditmandaat overschrijden.

De controle op de financiële toestand en op de jaarrekening van de Vennootschap is opgedragen aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren BV o.v.v.e. CVBA vertegenwoordigd door de heer Bernard De Meulemeester.

De door Deloitte ontvangen vergoedingen (inclusief btw) voor de Vennootschap en haar dochtervennootschappen kunnen worden onderverdeeld (conform art. 134 van het wetboek Vennootschappen) naar:

- Vergoedingen voor controleopdrachten (hieronder zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en) en overige rapporteringen): 149.435 euro in 2015 en 151.228 euro in 2016.
- Vergoedingen voor andere opdrachten: 197.663 euro in 2015 en 205.606 euro in 2016 voor actuariële dienstverlening met betrekking tot Solvency II, de medische index, opleiding, fiscaal advies controle met betrekking tot geldverstrekking verantwoordings en bijkomende controlewerkzaamheden.

De vergoedingen aan de commissaris en de met de commissaris verbonden entiteiten worden op geconsolideerd niveau opgevolgd door het auditcomité. Bijkomende controlewerkzaamheden en adviesopdrachten worden goedgekeurd door het Auditcomité overeenkomstig artikel 133 § 6 van het Wetboek van Vennootschappen wanneer deze het totaal bedrag van de vergoeding van het auditmandaat overschrijden.

9. Transacties met verbonden partijen

De Vennootschap gaat bij haar bedrijfsvoering regelmatig transacties aan met verbonden partijen. De transacties hebben voornamelijk betrekking op leningen, deposito's en verzekeringscontracten. Deze werden uitgevoerd tegen de commerciële en marktcondities die gehanteerd worden voor niet verbonden partijen ('*at arm's length*').

In de volgende tabellen staat een overzicht van de financiële reikwijdte van de activiteiten die werden aangegaan met de verbonden partijen.

Balans 2015	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	6.851.500
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	0	0	331.889.024
Andere activa	0	0	40.261.645
Totaal activa	0	0	379.002.169
Verplichtingen: financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	140.595	0	19.332.211
Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	0	413.030	96.512
Totaal verplichtingen	140.595	413.030	19.428.723

Balans 2016	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	998.500
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	0	0	383.759.490
Andere activa	0	0	36.535.170
Totaal activa	0	0	421.293.160
Verplichtingen: financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	178.337	0	14.703.834
Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	0	451.490	8.042
Andere verplichtingen	0	0	50.000
Totaal verplichtingen	178.337	451.490	14.761.876

Zoals al toegelicht, is de beleidsholding BvG de moedermaatschappij van de Vennootschap.

Bij de kolom 'managers op sleutelposities' zijn de gegevens opgenomen van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders en de nauwe verwanten van de bestuurders die natuurlijke persoon zijn.

De nauwe verwanten van een natuurlijke persoon zijn die verwanten van wie kan worden verwacht dat ze invloed kunnen uitoefenen op de natuurlijke persoon (betreft onder andere de huisgenoot en (inwonende) kinderen van de natuurlijke persoon).

Onder de 'andere verbonden partijen' worden de gegevens opgenomen van de zustermaatschappijen van de Vennootschap.

Winst- en verliesrekening 2015	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Bruto premies	0	0	5.762.925
Wijziging in de niet-verdiende premies	0	0	187
Rentebaten	0	0	-163.952
Rentelasten	0	0	80.726
Netto baten uit provisies en vergoedingen	0	0	5.894.718
Ander exploitatieresultaat	2.040.306	0	21.995.862
Algemene en administratieve uitgaven	0	0	275.946

Winst- en verliesrekening 2016	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Bruto premies	0	0	1.571.932
Wijziging in de niet-verdiende premies	0	0	23
Rentebaten	0	0	775.174
Rentelasten	0	0	1.724
Netto baten uit provisies en vergoedingen	0	0	9.493.235
Ander exploitatieresultaat	1.857.889	0	29.358.548
Algemene en administratieve uitgaven	0	0	131.637

Toelichting vergoeding uitvoerende bestuurders

De vergoedingen van de uitvoerende bestuurders werden al beschreven bij toelichting 7. In de onderstaande tabel worden de vergoedingen van de uitvoerende bestuurders op Argenta-niveau opgesomd. Er zijn geen vergoedingen betaald na een uitdiensttreding.

Vergoedingen van de uitvoerende bestuurders	2015	2016
Ontslagvergoedingen	474.525	656.130
Salarissen en bestuursvergoedingen	1.937.556	1.639.262
Totaal	2.412.081	2.295.392

Meer duiding over de vergoedingen van de bestuurders (ondermeer lange- en kortetermijnvergoedingen) is terug te vinden bij toelichting 7.

10. Operationele segmenten

Een operationeel segment is een onderdeel van de Venootschap dat bedrijfsactiviteiten uitoefent waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt, waarvan onder andere de bedrijfsresultaten respectievelijk prestaties regelmatig afzonderlijk worden beoordeeld door het management en waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

In volgende tabellen zijn de balans en het resultaat per geografisch segment terug te vinden. De operationele segmenten zijn op een andere manier voorgesteld als tijdens de voorgaande boekjaren om zo consistentie te krijgen in de verschillende jaarverslagen binnen de Argenta groep.

Activa	België	Nederland	Algemeen	Eliminaties	31/12/2015
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.670.112.392	0	1.670.112.392	0	1.670.112.392
Voor verkoop beschikbare financiële activa	2.920.953.159	5.938.747	2.926.891.906	-7.511.635	2.919.380.271
Marktwaarde aandelen	103.731.082	0	103.731.082	0	103.731.082
Marktwaarde vastrentende effecten	2.817.222.077	5.938.747	2.823.160.824	0	2.823.160.824
Leningen en vorderingen	969.646.543	327.682.643	1.297.329.186	0	1.297.329.186
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	92.868.545	327.682.643	420.551.188	0	420.551.188
Leningen en vorderingen op andere klanten	876.777.999	0	876.777.999	0	876.777.999
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	187.200.301	501.604	187.701.904	0	187.701.904
Materiële vaste activa	721.893	0	721.893	0	721.893
Materiële vaste activa	49.729	0	49.729	0	49.729
Vastgoedbeleggingen	672.164	0	672.164	0	672.164
Goodwill en andere immateriële activa	2.865.141	205.670	3.070.811	0	3.070.811
Andere immateriële activa	2.865.141	205.670	3.070.811	0	3.070.811
Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	6.736.200	187.481	6.923.681	0	6.923.681
Andere activa	81.342.147	857.211	82.199.358	-891.821	81.307.537
Totaal activa	5.839.577.777	335.373.354	6.174.951.131	-8.403.456	6.166.547.676

Verplichtingen en eigen vermogen	België	Nederland	Algemeen	Eliminaties	31/12/2015
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.670.112.392	0	1.670.112.392	0	1.670.112.392
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	989.924.227	314.084.851	1.304.009.078	0	1.304.009.078
Deposito's van kredietinstellingen	348.189.895	443.239	348.633.134	0	348.633.134
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	641.734.332	313.641.612	955.375.944	0	955.375.944
Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	2.479.271.517	766.900	2.480.038.417	0	2.480.038.417
Belastingverplichtingen	94.152.309	634.059	94.786.367	0	94.786.368
Actuele belastingverplichtingen	5.540.328	0	5.540.328	0	5.540.328
Uitgestelde belastingverplichtingen	89.246.040	0	89.246.040	0	89.246.040
Andere verplichtingen	40.760.578	485.823	41.246.401	0	41.246.400
Totaal verplichtingen	5.274.221.023	315.971.632	5.590.192.655	0	5.590.192.655
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	565.356.754	19.401.722	584.758.476	-8.403.456	576.355.021
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	565.356.754	19.401.722	584.758.476	-8.403.456	576.355.021
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	5.839.577.777	335.373.354	6.174.951.131	-8.403.456	6.166.547.676

Activa	België	Nederland	Algemeen	Eliminaties	31/12/2015
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.839.774.645	0	1.839.774.645	0	1.839.774.645
Voor verkoop beschikbare financiële activa	3.019.734.986	5.828.514	3.025.563.500	-7.511.635	3.018.051.865
Leningen en vorderingen	1.010.051.558	360.389.757	1.370.441.315	0	1.370.441.315
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	43.396.424	360.389.757	403.786.182	0	403.786.182
Leningen en vorderingen op andere klanten	966.655.133	0	966.655.133	0	966.655.133
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	188.516.601	501.608	189.018.209	0	189.018.209
Materiële vaste activa	575.374	0	575.374	0	575.374
Materiële vaste activa	33.636	0	33.636	0	33.636
Vastgoedbeleggingen	541.738	0	541.738	0	541.738
Goodwill en andere immateriële activa	2.966.111	108.018	3.074.129	0	3.074.129
Andere immateriële activa	2.966.111	108.018	3.074.129	0	3.074.129
Belastingsvorderingen	0	103.099	103.099	0	103.099
Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	6.788.141	167.814	6.955.954	0	6.955.954
Andere activa	50.945.314	1.771.403	52.716.717	-906.003	51.810.714
Totaal activa	6.119.352.730	368.870.213	6.488.222.943	-8.417.638	6.479.805.305

Verplichtingen en eigen vermogen	België	Nederland	Algemeen	Eliminaties	31/12/2016
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.839.774.645	0	1.839.774.645	0	1.839.774.645
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	941.532.112	343.317.818	1.284.849.930	0	1.284.849.930
Deposito's van kredietinstellingen	295.434.216	160.889	295.595.105	0	295.595.105
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	646.097.896	343.156.929	989.254.825	0	989.254.825
Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	2.591.908.846	1.323.411	2.593.232.257	0	2.593.232.257
Belastingverplichtingen	93.916.307	756.676	94.672.983	0	94.672.983
Andere verplichtingen	38.630.763	790.181	39.420.944	0	39.420.944
Totaal verplichtingen	5.505.762.672	346.188.087	5.851.950.759	0	5.851.950.759
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	613.590.057	22.682.127	636.272.184	-8.417.638	627.854.546
Eigen vermogen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen en minderheidsbelang	613.590.057	22.682.127	636.272.184	-8.417.638	627.854.546
Totaal verplichtingen, minderheidsbelang en eigen vermogen	6.119.352.729	368.870.214	6.488.222.943	-8.417.638	6.479.805.305

	België	Nederland	Algemeen	Eliminaties	31/12/2015
Financiële, verzekerings en exploitatiebaten en -lasten	98.894.687	5.833.125	104.727.812	-152.047	104.575.765
Netto verdiende premies	341.914.133	6.268.573	348.182.706	0	348.182.704
Bruto premies	347.943.507	6.909.381	354.852.888	0	354.852.886
Wijziging in de niet-verdiende premies	-2.116.855	0	-2.116.855	0	-2.116.855
Afgegeven herverzekeringspremies	-3.912.519	-640.808	-4.553.327	0	-4.553.327
Netto rentebaten	105.077.216	265.736	105.342.952	0	105.342.952
Rentebaten	125.905.542	13.560.491	139.466.033	0	139.466.033
Rentelasten	-20.828.326	-13.294.755	-34.123.081	0	-34.123.081
Baten uit dividenden	3.136.236	0	3.136.236	0	3.136.236
Netto baten uit provisies en vergoedingen	19.452.007	279.900	19.731.907	0	0
Baten uit provisies en vergoedingen	24.055.231	0	24.055.231	0	24.055.231
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	-4.603.224	279.900	-4.323.323	0	-4.323.323
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	18.837.504	-25.031	18.812.473	0	18.812.473
Netto schadelasten en wijziging technische voorzieningen	-365.835.071	-959.078	-366.794.149	-152.047	-366.946.196
Bruto schadelasten en wijziging technische voorzieningen	-372.605.719	-1.145.175	-373.750.893	-169.155	-373.920.048
Aandeel herverzekeraar in de schadelasten en wijziging technische voorzieningen	6.770.648	186.097	6.956.745	17.108	6.973.852
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0	0	0	0	0
Ander exploitatieresultaat	-23.687.338	3.025	-23.684.313	0	-23.684.313
Exploitatiebaten	1.221.926	3.992	1.225.918	0	1.225.918
Exploitatielasten	-24.909.264	-967	-24.910.231	0	-24.910.231
Administratiekosten	-19.971.641	-1.529.134	-21.500.775	0	-21.500.775
Personeelsuitgaven	-5.141.990	-343.761	-5.485.751	0	-5.485.751
Algemene en administratieve uitgaven	-14.829.651	-1.185.373	-16.015.024	0	-16.015.024
Afschrijvingen	-1.384.422	-329.699	-1.714.121	-241.256	-1.955.377
Materiële vaste activa	-16.094	-1.109	-17.203	0	-17.203
Vastgoedbeleggingen	-3.845	0	-3.845	0	-3.845
Immateriële activa	-1.364.483	-328.590	-1.693.073	-241.256	-1.934.329
Bijzondere waardeverminderingen	-1.459.645	0	-1.459.645	0	-1.459.645
Voor verkoop beschikbare financiële activa	-2.098.859	0	-2.098.859	0	-2.098.859
Leningen en vorderingen	639.214	0	639.214	0	639.214
Resultaat voor belastingen	76.078.979	3.974.292	80.053.271	-393.303	79.659.968
Winstbelastingen	-23.168.410	-984.671	-24.153.081	38.011	-24.115.070
Nettoresultaat	52.910.569	2.989.621	55.900.190	-355.292	55.544.898
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	52.910.569	2.989.621	55.900.190	-355.292	55.544.898
Nettoresultaat minderheidsbelangen	0	0	0	0	0

	België	Nederland	Algemeen	Eliminaties	31/12/2016
Financiële, verzekerings, exploitatiebaten en -lasten	99.897.145	7.085.956	106.983.101	0	106.983.101
Netto verdiende premies	359.034.568	7.534.984	366.569.552	0	366.569.552
Bruto premies	365.099.023	8.125.114	373.224.137	0	373.224.137
Wijziging in de niet-verdiende premies	-1.702.893	0	-1.702.893	0	-1.702.893
Afgegeven herverzekeringspremies	-4.361.562	-590.130	-4.951.692	0	-4.951.692
Netto rentebaten	101.709.881	218.038	101.927.919	0	101.927.919
Rentebaten	120.293.665	14.718.362	135.012.027	0	135.012.027
Rentelasten	-18.583.784	-14.500.324	-33.084.108	0	-33.084.108
Baten uit dividenden	2.905.651	0	2.905.651	0	2.905.651
Netto baten uit provisies en vergoedingen	26.024.613	-397.532	25.627.081	0	25.627.081
Baten uit provisies en vergoedingen	27.519.436	0	27.519.436	0	27.519.436
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	-1.494.824	-397.532	-1.892.356	0	-1.892.356
Gerealiseerde winsten en verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa	3.465.062	0	3.465.062	0	3.465.062
Netto schadelasten en wijziging technische voorzieningen	-362.323.150	-269.534	-362.592.684	0	-362.592.684
Bruto schadelasten en wijziging technische voorzieningen	-363.959.760	-1.116.628	-365.076.388	0	-365.076.388
Aandeel herverzekeraar in de schadelasten en wijziging technische voorzieningen	1.636.610	847.094	2.483.704	0	2.483.704
Gerealiseerde winsten en verliezen op verkoop van vaste activa	57.460	0	57.460	0	57.460
Ander exploitatieresultaat	-30.976.940	0	-30.976.940	0	-30.976.940
Exploitatiebaten	1.187.876	0	1.187.876	0	1.187.876
Exploitatielasten	-32.164.816	0	-32.164.816	0	-32.164.816
Administratiekosten	-20.203.345	-2.235.780	-22.439.125	0	-22.439.125
Personeelsuitgaven	-4.258.985	-329.774	-4.588.759	0	-4.588.759
Algemene en administratieve uitgaven	-15.944.360	-1.906.006	-17.850.366	0	-17.850.366
Afschrijvingen	-1.218.198	-402.580	-1.620.778	-14.183	-1.634.961
Materiële vaste activa voor eigen gebruik	-16.093	0	-16.093	0	-16.093
Vastgoedbeleggingen	-1.853	0	-1.853	0	-1.853
Immateriële activa	-1.200.252	-402.580	-1.602.832	-14.183	-1.617.015
Bijzondere waardeverminderingen	2.496.977	0	2.496.977	0	2.496.977
Voor verkoop beschikbare financiële activa	2.433.385	0	2.433.385	0	2.433.385
Leningen en vorderingen	63.592	0	63.592	0	63.592
Resultaat voor belastingen	80.972.579	4.447.596	85.420.175	-14.183	85.405.992
Winstbelastingen	-25.310.821	-1.103.001	-26.413.822	0	-26.413.822
Nettoresultaat	55.661.758	3.344.595	59.006.353	-14.183	58.992.170
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	55.661.758	3.344.595	59.006.353	-14.183	58.992.170
Nettoresultaat minderheidsbelangen	0	0	0	0	0

Bij toelichting 1 'Algemene informatie' werd de structuur van de Vennootschap uitgelegd.

De operationele segmentering in de IFRS-jaarrekening is gebaseerd op geografische gebieden waarin de Verzekeringsspool actief is. Dit wordt stelselmatig verder weerspiegeld in de organisatiebasis door het bestaan van de Vennootschap in België en Argenta Life Nederland (ALN) in Nederland.

De Vennootschap is de enige maatschappij die zowel een leven als niet-leven-segment commercialiseert. ALN is actief in het leven segment.

De Verzekeringsspool levert haar diensten aan onder de noemer 'Verzekeringsmaatschappijen' wat tot nader order in de interne rapportering als één operationeel segment wordt behandeld.

Alle transacties tussen de segmenten gebeuren '*at arm's length*'. Er werden de voorbije jaren geen belangrijke investeringsstromen gegenereerd binnen de Verzekeringsspool.

De belangrijkste resultaatgebonden boekingen bij de consolidatie van de entiteiten en tussen de operationele segmenten bestaan uit de activering van de medische kosten in ALN (die niet aanvaard wordt in de consolidatie van de Verzekeringsspool).

Informatie over producten en diensten

Deze geconsolideerde IFRS-rapportering gaat over de Verzekeringsspool, die volledig onder de noemer 'Verzekeringsmaatschappijen' valt en die in de overkoepelende interne rapportering als één operationeel segment wordt behandeld.

Verzekeringsmaatschappijen bieden verzekeringstechnische diensten aan particulieren, zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen binnen de takken Leven en Niet-leven. In Nederland worden enkel levensproducten aangeboden.

Informatie over belangrijke klanten

Als de opbrengsten uit transacties met één enkele externe cliënt ten minste 10 % van de opbrengsten van de Vennootschap bedragen, moet zij dit feit vermelden.

Bij de Vennootschap zijn er verschillende beleidslijnen van toepassing, die de concentratie van het kredietrisico (en impliciet de concentratie van opbrengsten) beperken, zodat deze grens van 10 % binnen de huidige beleidslijnen nooit zal bereikt worden.

Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans

11. Financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening betreffen bij de Vennootschap beleggingen in verrichtingen verbonden aan een beleggingsfonds van de groep activiteiten 'Leven' en waarbij het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming (zogenaamde tak 23 beleggingen).

	31/12/2015	31/12/2016
Financiële activa gewaardeerd aan marktwaarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.670.112.392	1.839.774.645
Financiële verplichtingen gewaardeerd aan marktwaarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.670.112.392	1.839.774.645

Onderstaande tabel geeft een indicatie van de samenstelling van de onderliggende activa van de tak 23 producten.

	31/12/2015	31/12/2016
Samenstelling activa	1.670.112.392	1.839.774.645
Beleggingsfondsen	1.659.478.065	1.830.310.000
Kasbons	9.215.736	1.342.395
Liquide middelen	1.418.591	8.122.250
Overige	0	0

12. Voor verkoop beschikbare financiële activa

Onder deze rubriek wordt het grootste gedeelte van de effectenportefeuille (vastrentende en niet-vastrentende effecten) van de Vennootschap opgenomen.

In toelichting 23 is meer informatie terug te vinden met betrekking tot de hiërarchie van de gebruikte externe reële waarden.

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal	2.919.380.271	3.018.051.865
Vastrentende effecten	2.823.160.824	2.904.513.430
Openbare instellingen	1.417.997.845	1.400.253.479
Kredietinstellingen	648.951.385	638.972.593
Overige leningen	756.211.594	865.287.358
Niet-vastrentende effecten	96.219.447	113.538.435
	31/12/2015	31/12/2016
Geografische uitsplitsing	2.919.380.271	3.018.051.865
België	1.076.908.484	1.128.040.300
Europese Monetaire Unie	1.1174.751.496	1.165.063.245
Rest van de wereld	667.720.291	724.948.320
Indeling naar effecten met vaste of variabele rentevoet	2.919.380.271	3.018.051.865
Variabel	363.704.208	397.726.450
Vast	2.443.421.647	2.506.786.980
Onbepaald (aandelen)	112.254.416	113.538.435
Indeling naar resterende looptijd volgens vervaldatum	2.919.380.271	3.018.051.865
Tot 1 jaar	159.246.449	282.119.325
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	233.167.313	162.277.366
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	148.445.803	396.407.734
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	401.669.973	418.570.584
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	414.524.606	780.611.571
Meer dan 5 jaar	1.466.106.680	864.526.850
Onbepaald	96.219.447	113.538.435
Volgens de vroegste renteherzieningsdatum of vervaldatum	2.919.380.271	3.018.051.865
Tot 1 jaar	507.961.358	652.295.024
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	198.616.686	118.412.159
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	122.300.976	260.654.281
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	259.811.656	310.271.724
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	324.405.216	738.882.452
Meer dan 5 jaar	1.410.064.932	823.997.790
Onbepaald	96.219.447	113.538.435
Bijzondere waardeverminderingen	4.946.711	2.532.594
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	2,90%	3,05%

Overzicht van de totale portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa

Boekjaar 2015	Geamortiseerde kostprijs	Onderdeel prorata interesten	Ongerealiseerde resultaten	Bijzondere waardeverminderingen	Reële waarden
Vastrentende effecten					
Openbare besturen	1.185.776.077	21.787.891	210.433.877	0	1.417.997.845
Kredietinstellingen	601.451.523	8.804.153	38.695.709	0	648.951.385
Effecten andere tegenpartijen	709.995.817	11.275.637	37.211.305	-2.271.165	756.211.594
Niet-vastrentende effecten					
Aandelen	80.832.579	0	18.062.414	-2.675.546	96.219.447
	2.578.055.996	41.867.681	304.403.305	-4.946.711	2.919.380.271
Boekjaar 2016	Geamortiseerde kostprijs	Onderdeel prorata interesten	Ongerealiseerde resultaten	Bijzondere waardeverminderingen	Reële waarden
Vastrentende effecten					
Openbare besturen	1.176.456.983	21.493.853	202.302.643	0	1.400.253.479
Kredietinstellingen	594.285.466	8.024.517	36.662.610	0	638.972.593
Effecten andere tegenpartijen	808.681.803	10.100.575	46.755.396	-250.416	865.287.358
Niet-vastrentende effecten					
Aandelen	90.853.217	0	24.967.396	-2.282.178	113.538.435
	2.670.277.469	39.618.945	310.688.045	-2.532.594	3.018.051.865

Bij toelichting 23 is meer informatie terug te vinden met betrekking tot de level hiërarchie van de gebruikte externe reële waarden.

De niet-vastrentende effecten bedragen 113.538.435 euro (marktwaarde) per 31 december 2016, waarbij de latente meerwaarden 24.967.396 euro (22,0% ten opzichte van de totale marktwaarde) betreffen. Deze latente meerwaarden zijn binnen het eigen vermogen opgenomen onder herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa. Bij een daling van de markten van 10% zal het bedrag binnen eigen vermogen dalen tot 13.613.552 euro zonder dat dit aanleiding zal geven tot bijzondere waardeverminderingen die via de resultatenrekening worden geregistreerd.

Door het beperkte bezit van aandelen en obligaties van Britse oorsprong verwacht Argenta dat de Brexit een beperkte impact zal hebben op de Argenta groep.

13. Tot einde looptijd aangehouden activa

De portefeuille tot einde looptijd aangehouden is als volgt:

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal	187.701.904	189.018.209
Vastrentende effecten	187.701.904	189.018.209
Openbare instellingen	177.523.682	176.805.545
Kredietinstellingen	0	0
Overige leningen	10.178.222	12.212.664
Niet-vastrentende effecten	0	0
	31/12/2015	31/12/2016
Geografische uitsplitsing		
België	116.013.953	117.323.207
Europese Monetaire Unie	71.687.951	71.695.002
Indeling naar effecten met vaste of variabele rentevoet		
Variabel	0	0
Vast	187.701.904	189.018.209
Indeling naar resterende looptijd volgens vervaldatum		
Tot 1 jaar	0	0
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	0	6.677.923
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	6.677.578	0
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	0	7.179.512
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	7.178.222	10.049.453
Meer dan 5 jaar	173.846.104	165.111.321
Volgens de vroegste renteherzieningsdatum of vervaldatum		
Tot 1 jaar	0	0
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	0	6.677.923
Meer dan 2 jaar tot 3 jaar	6.677.578	0
Meer dan 3 jaar tot 4 jaar	0	7.179.512
Meer dan 4 jaar tot 5 jaar	7.178.222	10.049.453
Meer dan 5 jaar	173.846.104	165.111.321
Totaal openbare en regionale besturen (sovereign)	177.523.682	163.454.684
Totaal andere sectoren	10.178.222	25.563.525
Bijzondere waardeverminderingen	0	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	2,73%	2,74%

14. Leningen en vorderingen

14.1. Leningen en vorderingen op kredietinstellingen

De leningen en vorderingen op kredietinstellingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal leningen en vorderingen op kredietinstellingen	420.551.188	403.786.182
Geografische uitsplitsing		
België	107.192.076	43.396.424
Europese Monetaire Unie	313.359.112	360.389.758
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar restlooptijd		
tot 1 jaar	107.220.763	60.629.252
meer dan 1 jaar tot 2 jaar	0	0
meer dan 2 jaar tot 5 jaar	1.414.861	0
meer dan 5 jaar tot 10 jaar	7.218.075	680.664
meer dan 10 jaar	304.697.489	342.476.266
Indeling naar type		
Zichtrekeningen andere financiële instellingen	107.192.076	60.629.252
Hypotheke	313.359.112	343.156.930
Waarvan geldmiddelen en kasequivalenten	107.192.076	60.629.252
Bijzondere waardeverminderingen	0	0
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	2,08%	3,74%

De post hypotheke betreft een vordering van de entiteit ALN op kredieten die op de balans van Argenta Spaarbank staan. ALN investeert de ontvangen spaarwaarden (die gekoppeld zijn aan kredieten) immers in de betrokken kredieten bij zusterentiteit Argenta Spaarbank.

14.2. Leningen en vorderingen op andere klanten

De leningen en vorderingen op andere klanten zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal leningen op klanten	876.777.999	966.655.133
Geografische uitsplitsing		
België	264.315.447	244.536.853
Andere EMU-landen	612.462.552	722.118.280
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar restlooptijd		
tot 1 jaar	3.967.906	4.404.038
meer dan 1 jaar tot 2 jaar	948.030	187.490
meer dan 2 jaar tot 5 jaar	2.635.288	4.355.503
meer dan 5 jaar tot 10 jaar	24.276.846	26.831.700
meer dan 10 jaar	844.949.929	930.876.402
Bijzondere waardeverminderingen	-1.536.624	-1.201.613
Indeling naar krediettype		
Hypothecaire leningen	717.855.251	807.999.717
Overige kredietvorderingen	158.922.748	158.655.416
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	4,13%	3,59%

Bij de hypotheekleningen zijn er in 'contracten besloten derivaten'. De kenmerken en risico's van de betrokken besloten derivaten sluiten nauw aan bij die van het basiscontract waardoor de derivaten niet worden afgezonderd.

15. Materiële vaste activa

Het betreft een beperkte activapost die investeringen in hardware, kunst en rollend materieel bevat. De materiële activa zijn per 31 december als volgt:

	31/12/2015	31/12/2016
Gebouwen, terreinen, uitrusting	49.729	33.636
Vastgoedbeleggingen	672.164	541.738
Totaal	672.164	541.738
Reële waarde vastgoedbeleggingen	672.164	541.738

De portefeuille vastgoedbeleggingen wijzigt in hoofdzaak door de aankoop van panden in het kader van het uitwinningbeleid bij de hypothecaire kredietverlening. Daarnaast staan er ook een aantal parkings onder de vastgoedbeleggingen. De boekwaarde werd weerhouden als benadering van de reële waarde van deze vastgoedbeleggingen (level 3 reële waarde).

De reële waarde van de vastgoedbeleggingen werd bekomen op basis van de individuele schattingsverslagen van de respectievelijke vastgoedbeleggingen.

	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2015	0	65.822	1.109	66.931	625.659
- Investerings	0	0	0	0	50.350
- Vervreemdingen	0	0	0	0	0
- Afschrijvingen	0	-16.093	-1.109	-17.202	-3.845
- Overdrachten	0	0	0	0	0
- Overige mutaties	0	0	0	0	0
Eindbalans per 31 december 2015	0	49.729	0	49.729	672.164

	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2016	0	49.729	0	49.729	672.164
- Investerings	0	0	0	0	0
- Vervreemdingen	0	0	0	0	-128.573
- Afschrijvingen	0	-16.093	0	-16.093	-1.853
- Overdrachten	0	0	0	0	0
- Overige mutaties	0	0	0	0	0
Eindbalans per 31 december 2016	0	33.636	0	33.636	541.738

De verwachte reële waarde van de vastgoedbeleggingen kan in de toekomst aanzienlijk groter zijn dan de huidige boekwaarde. De waardebepaling is immers sterk afhankelijk van de mogelijke ontwikkeling van een groter vastgoedproject. Dit gegeven zal stelselmatig worden opgevolgd en nadien worden toegelicht wanneer er meer informatie beschikbaar is.

16. Andere immateriële activa

Per 31 december bestonden de andere immateriële activa (die volgens het kostprijsmodel worden verwerkt) uit geactiveerde kosten van IT-ontwikkelingsprojecten.

	Andere immateriële activa	Intern ontwikkelde software	Totalen
Openingsbalans per 1 januari 2015	4.655	3.188.452	3.193.107
- Afzonderlijk verworven toevoegingen	0	1.339.839	1.339.839
- Buitengebruikstelling & vervreemding	0	0	0
- Opgenomen afschrijvingen	-983	-1.933.347	-1.934.330
- Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0
- Overige mutaties	0	472.195	472.195
Eindbalans per 31 december 2015	3.672	3.067.139	3.070.811

	Andere immateriële activa	Intern ontwikkelde software	Totalen
Openingsbalans per 1 januari 2016	3.672	3.067.139	3.070.811
- Afzonderlijk verworven toevoegingen	211.750	1.089.471	1.301.221
- Buitengebruikstelling & vervreemding	0	0	0
- Opgenomen afschrijvingen	-32.110	-1.584.905	-1.617.015
- Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0
- Overige mutaties	0	319.112	319.112
Eindbalans per 31 december 2016	183.312	2.890.817	3.074.129

Bij de verworven software betreft het de aangekochte software en de geactiveerde kostprijs van immateriële vaste activa. De software die in deze rubriek voorkomt, heeft betrekking op licenties die gebruikt worden voor het beheer van de verzekeringsactiviteiten en toepassingen voor analytische berekeningen op de portefeuille.

Het bedrag van 1.617.015 euro van boekjaar 2016 is terug te vinden in de resultatenrekening bij de afschrijvingen van de betrokken activa.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verworven software en de geactiveerde kostprijs van immateriële vaste activa worden aan 20% per jaar afgeschreven. Andere immateriële activa wordt aan 10% per jaar afgeschreven.

17. Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen en de technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten

De technische activa en verplichtingen uit herverzekerings- en verzekeringsverrichtingen zijn per 31 december als volgt samengesteld. Onder het luik risicomanagement werd het verzekerings- en herverzekeringsbeleid uitgebreider toegelicht.

	31/12/2015	31/12/2016
Deel herverzekeraars in technische voorzieningen	6.923.681	6.955.954
Aandeel herverzekeraars in levensverzekeringscontracten	573.195	727.977
Aandeel herverzekeraars in niet-levensverzekeringscontracten	6.350.486	6.227.977

	31/12/2015	31/12/2016
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	2.480.038.417	2.593.232.257
Voorzieningen niet-leven		
Premiereserves	27.895.535	29.598.428
Schadereserves	128.994.787	131.361.571
Andere technische reserves	55.530.851	44.840.126
Voorzieningen leven		
Wiskundige reserves	2.251.671.991	2.372.478.226
Schadereserves	10.620.553	9.907.596
Reserves winstdeling	5.324.700	5.046.310

18. Belastingvorderingen en -verplichtingen

De belastingpositie kan (per saldo) als volgt worden samengevat:

	31/12/2015	31/12/2016
Actuele belastingvorderingen	0	103.099
Uitgestelde belastingvorderingen	0	0
Totaal belastingvorderingen	0	103.099
Actuele belastingverplichtingen	5.540.328	2.897.537
Uitgestelde belastingverplichtingen	89.246.040	91.775.446
Totaal belastingverplichtingen	94.786.368	94.672.983

De uitgestelde belastingen vinden hun oorsprong in volgende elementen:

	31/12/2015	31/12/2016
Uitgestelde belastingen per type van tijdelijk verschil		
Belastingvordering op technische voorzieningen	-8.645.438	-6.873.454
Belastingvordering in verband met overige kleine posten	-322.178	-161.251
Belastingsverplichting bij voor verkoop beschikbare activa	96.596.774	97.116.305
Belastingsverplichting bij waardering tegen geamortiseerde kostprijs	1.616.882	1.693.846
Totaal uitgestelde belastingen	89.246.040	91.775.446

Onderstaande tabel bevat een roll forward van de belastingen.

	Voor verkoop beschikbare financiële activa	Waardering tegen geamortiseerde kostprijs	Technische voorzieningen	Overige elementen	Totaal
Uitgestelde 01/01/2015	-117.248.282	-1.561.878	7.484.622	4.149.905	-107.175.633
Wijziging via other comprehensive income	20.064.913	0	0	0	20.064.913
Wijziging via winst en verlies rekening P&L	586.594	-55.004	1.160.817	-3.827.727	-2.135.320
Uitgestelde 31/12/2015	-96.596.775	-1.616.882	8.645.439	322.178	-89.246.040
Wijziging via other comprehensive income	67.064	0	0	0	67.064
Wijziging via winst en verlies rekening P&L	-586.594	-76.964	-1.771.985	-160.927	-2.596.470
Uitgestelde 31/12/2016	-97.116.305	-1.693.846	6.873.454	161.251	-91.775.446

Bij toelichting 34 is meer informatie terug te vinden over de impact van de vennootschapsbelastingen op het resultaat van de Vennootschap.

19. Andere activa

De andere activa zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Te ontvangen verzekeringsverrichtingen	3.698.059	2.632.264
Vooruitbetaalde kosten	939.354	707.279
Te ontvangen overige	1.907.428	1.867.840
Geldebewegingen	5.758.000	43.703.677
Andere activa verzekeringsactiviteiten	69.004.696	2.899.655
Totaal andere activa	81.307.537	51.810.715

Onder 'Te ontvangen overige' staan de bedragen die te ontvangen zijn vanuit de posten rekening courant, taksen, leveranciers, huur en voorschotten leven.

20. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Samenvattend (zie verwijzingen bij de lijnen)	31/12/2015	31/12/2016
Deposito's van kredietinstellingen (zie 20.1)	348.633.134	295.595.105
Andere financiële verplichtingen (zie 20.2)	955.375.944	989.254.825
Totaal	1.304.009.078	1.284.849.930

20.1. Schulden ten opzichte van kredietinstellingen

De schulden zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Schulden ten opzicht van kredietinstellingen	348.633.134	295.595.105
Geografische uitsplitsing		
België	348.189.895	295.434.217
Andere EMU-landen	443.239	160.889
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	341.060.218	287.398.456
Van 1 jaar tot 5 jaar	1.191.001	300.767
Meer dan 10 jaar	6.381.915	7.895.882
Indeling naar type		
Hypotheken	7.572.915	8.196.649
Repo	322.329.989	272.300.158
Rekening courant	18.730.230	15.098.298

Per eind 2015 had Aras negen repo's op haar balans staan. Bij deze repo's werden OLO's als collateral gegeven voor een nominaal bedrag van 322 miljoen euro. Per eind 2016 waren er acht repo's met collateral afgesloten voor een nominaal bedrag van 272 miljoen euro.

20.2. Beleggingscontracten verbonden met verzekeringsactiviteiten

De verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Totaal	955.375.944	989.254.825
Geografische uitsplitsing		
België	641.734.332	646.097.896
Andere EMU-landen	313.641.612	343.156.929
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar restlooptijd		
Tot 1 jaar	18.244.723	21.241.119
Meer dan 1 jaar tot 2 jaar	7.576.815	132.002.108
Meer dan 2 jaar tot 5 jaar	575.440.604	490.551.652
Meer dan 5 jaar tot 10 jaar	49.416.312	2.983.681
Meer dan 10 jaar	304.697.489	342.476.265
Indeling naar type		
Beleggingscontracten verbonden met verzekeringsovereenkomsten	955.375.944	989.254.825
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	3,53%	3,55%

De bovenstaande bedragen vertegenwoordigen de technische voorzieningen die boekhoudkundig verwerkt werden conform de principes van IAS 39.

21. Voorzieningen

Er zijn per 31 december 2016 geen algemene voorzieningen die voldoen aan de IFRS definitie van voorzieningen.

Toelichting bijkomend bedrijfspensioenregeling

De Vennootschap voorziet in een bijkomend bedrijfspensioenregeling voor zijn werknemers. Het overgrote deel van de bijkomende pensioenregelingen worden uitbetaald via een eenmalige kapitaaluitkering, maar er bestaat ook de mogelijkheid om voor een periodieke rentebetaling te kiezen.

De Vennootschap biedt een bedrijfspensioenregeling van het type vaste bijdragen (de zogenaamde 'vaste bijdrage-plannen') aan voor zijn werknemers. Deze vaste bijdrage-plannen worden uitsluitend door de werkgever gefinancierd via een groepsverzekering waarbij de verzekeraar een minimum rendement garandeert. In Nederland wordt een defined benefit plan aangeboden.

Krachtens artikel 24 van de Wet van 28.04.2003 betreffende de Aanvullende Pensioenen (de zogenaamde "WAP") moet de werkgever een minimumrendement waarborgen voor vaste bijdrage-plannen. Het wettelijke minimum gewaarborgde rendement ten laste van de werkgever met betrekking tot werkgeversbijdragen tot 31 december 2015 bedroeg 3,25%. De rendementsgarantie werd gewijzigd door de Wet van 18.12.2015 waarbij de rendementsgarantie is gekoppeld aan het rendement van de OLO op 10 jaar, en minimaal 1,75% en maximaal 3,75% bedraagt. De gecumuleerde bijdragen per 31 december 2015 blijven echter onderhevig aan de 3,25% rendementsgarantie tot de datum van uitdiensttreding van de deelnemers aan het pensioenplan van de Vennootschap (de horizontale benadering).

Door het minimum gewaarborgde rendement dat wettelijk is opgelegd, worden Belgische vaste bijdrage-plannen beschouwd als pensioenregelingen met een te bereiken doel (de zogenaamde 'vaste prestatie-plannen').

De voornaamste risico's waaraan de vaste bijdrage-plannen van de Vennootschap zijn blootgesteld betreffen rente, inflatie, levensduur en pensioengerechtigde leeftijd. Ten minste jaarlijks worden de pensioenverplichtingen geëvalueerd. Op regelmatige basis wordt de gevoeligheid van de plannen voor rente- en inflatieschokken bepaald.

De wiskundige reserves van deze pensioenplannen bedroegen 7.427.707 euro per 31/12/2015 en 8.232.745 euro per 31/12/2016.

22. Andere verplichtingen

De andere verplichtingen zijn per 31 december als volgt samengesteld:

	31/12/2015	31/12/2016
Sociale lasten	885.999	855.000
Taksen en bijdragen	1.386.476	1.518.239
Technische schulden	23.911.128	18.839.506
Deposito's herverzekeraar	624.450	3.353.359
Toe te wijzen posten in het kader van de jaarafsluiting	9.601.295	9.645.390
Andere verplichtingen	4.837.052	5.209.450
Totaal andere verplichtingen	41.246.400	39.420.944

23. Reële waarde van financiële instrumenten

23.1. Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

Onderstaande informatie moet met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

De opgenomen reële waarden zijn op basis van interne berekeningen een schatting van de waarde. Deze kunnen echter dag per dag schommelen ten gevolge van de gebruikte parameters zoals rentevoeten en kredietwaardigheid van de tegenpartij. Het is ook niet de bedoeling om de reële waarde onmiddellijk te realiseren. Als gevolg daarvan vertegenwoordigt deze waarde niet de wezenlijke waarde voor de Vennootschap als '*going concern*'.

De schatting van de reële waarde van financiële instrumenten gewaardeerd tegen historische kostprijs vereist het gebruik van technieken, modellen, hypothesen en veronderstellingen die verschillen van instelling tot instelling.

De reële waarde of *fair value* is de prijs die ontvangen/betaald zou worden bij het verkopen van een actief of het transfereren van een schuld in een '*orderly*' transactie tussen marktparticipanten op de rapporteringdatum.

De Vennootschap gebruikt de onderstaande volgorde voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten: eerst de genoteerde prijzen in een actieve markt en daarna het gebruik van waarderingstechnieken.

De reële waarde die getoond wordt, is de volledige reële waarde inclusief opgelopen rente, vermits deze ook onder de respectievelijke rubrieken verwerkt werden.

De berekening van de reële waarde van financiële instrumenten, waarvan de reële waarden niet extern worden bekomen, kan als volgt worden samengevat:

- (1) Bij schuldinstrumenten op korte termijn of onmiddellijk opvraagbaar (onder andere zichtrekeningen, spaarrekeningen) benadert de reële waarde de boekwaarde;
- (2) Bij andere instrumenten wordt gebruik gemaakt van de contante waardeberekening (*Discounted Cash Flow-methode*) waarbij het disconteringspercentage gebaseerd is op een referentierente met een marktconforme marge.

Bij deze laatste constante waardeberekening (DCF-methode) wordt ondermeer rekening gehouden met een kapitaalkost en een kredietkost. De gebruikte rentecurves zijn analoog als deze die gebruikt werden bij de sensitiviteitsanalyse van het renterisico (zie riskgedeelte 4.1). De sensitiviteit van de marktwaarden van de level 3-waarden zit vervat in de daar vermelde bekomen 'economische waarden'-berekening (het betreft hier wel de impact van alle levels).

De bekomen marktwaarden moeten ook steeds volgens de reële waardehiërarchie van IFRS 13 weergegeven worden. Het level (niveau) van de reële waarde is hierbij afhankelijk van het type van input dat gebruikt wordt voor de waardering van de financiële instrumenten.

Bij level 1 betreft het genoteerde (onaangepaste) prijzen in actieve markten (extern beschikbare en observeerbaar reële waarden van financiële instrumenten op liquide markten).

Level 2 bevat alle reële waarden die op basis van observeerbare (of niet-observeerbare parameters (input) waarvan de impact niet significant is) met behulp van modellen direct of indirect kunnen worden verkregen.

Ten slotte worden de reële waarden die berekend worden op basis van niet observeerbare parameters (input) en waarvan de impact significant is, onder level 3 gerubriceerd.

In de volgende tabel zijn de boekwaarde en de reële waarde weergegeven van de financiële activa en financiële verplichtingen, die op de geconsolideerde balans niet tegen hun reële waarde zijn gewaardeerd.

Zij bevat niet de reële waarde van niet-financiële instrumenten als materiële vaste activa en overige immateriële activa.

	31/12/2015		31/12/2016	
	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde
Leningen en vorderingen				
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen				
Zichtrekeningen	107.192.076	107.192.076	60.629.252	60.629.252
Hypothecaire leningen	313.359.112	278.333.731	343.156.930	538.304.619
Leningen en vorderingen op andere klanten				
Hypothecaire leningen	717.855.251	812.916.255	807.999.717	918.932.541
Overige leningen	158.922.748	174.637.485	158.655.416	185.766.074
Tot einde looptijd aangehouden activa	187.701.904	202.179.761	189.018.209	208.897.918
Totaal financiële activa	1.485.031.091	1.575.259.308	1.559.459.524	1.912.530.404
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs				
Schulden op kredietinstellingen	348.633.134	348.633.134	295.595.105	295.595.105
Andere verplichtingen	955.375.944	1.010.358.149	989.254.825	925.034.773
Totaal financiële verplichtingen	1.304.009.078	1.358.991.283	1.284.849.930	1.220.629.878

Conform de IFRS 13-norm moet er een level toegekend worden aan alle marktwaarden.

In de onderstaande tabel werden de *fair value* waarden van de vermelde IFRS-classificaties schematisch voorgesteld volgens de level hiërarchie.

Aan de financiële instrumenten op zeer korte termijn - waarbij de boekwaarde als marktwaarde werd weerhouden - werd door de Vennootschap een level 2 toegekend, de andere berekende marktwaarden krijgen een level 3 toegekend.

Gegevens per 31/12/2015	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	385.525.807	0	107.192.076	278.333.731
Leningen en vorderingen op andere klanten	987.553.740	0	0	987.553.740
Tot einde looptijd aangehouden activa	202.179.761	10.309.688	146.954.883	44.915.190
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	1.358.991.283	0	348.633.134	1.010.358.149

Gegevens per 31/12/2016	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	598.933.871	0	60.629.252	538.304.619
Leningen en vorderingen op andere klanten	1.104.698.615	0	0	1.104.698.615
Tot einde looptijd aangehouden activa	208.897.918	10.113.825	169.933.729	28.850.364
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	1.220.629.878	0	295.595.105	925.034.773

De leningen en vorderingen op kredietinstellingen gewaardeerd aan level 2 betreffen de zichtrekeningen (gezien het korte termijn karakter). De level 3 opgenomen leningen en vorderingen betreft een vordering van ALN op hypothecaire kredieten die op de balans van Argenta Spaarbank staan. Deze wordt gewaardeerd op basis van een DCF model.

De leningen en vorderingen betreffen de hypothecaire leningen aan particulieren waarbij Argenta een marktwaardering heeft berekend op basis van een DCF model. Hierbij worden bepaalde assumpties betreffende spread en prepayment rate toegepast.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs opgenomen onder level 2 betreffen de schulden in kader van repo transacties. Gezien het korte termijn karakter van deze schulden worden deze als level 2 opgenomen (boekwaarde wordt alsook gelijkgesteld aan reële waarde).

De onder level 3 opgenomen financiële verplichtingen betreffen de verzekeringscontracten die onder IAS 39 dienen verwerkt te worden als financiële verplichtingen (ipv technische voorzieningen).

23.2. Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

In de volgende tabellen wordt de reële waarde weergegeven van de financiële instrumenten die op de balans tegen hun reële waarde zijn opgenomen.

De betrokken instrumenten worden in de tabellen volgens de reële waarde-hiërarchie van IFRS 13 weergegeven. Het level (niveau) van de reële waarde is hierbij mee afhankelijk van het type van input dat gebruikt wordt voor de waardering van de financiële instrumenten.

Bij Level 1 betreft het genoteerde (onaangepaste) prijzen in actieve markten (extern beschikbare en observeerbaar reële waarden van financiële instrumenten op liquide markten).

Level 2 bevat alle reële waarden die op basis van observeerbare parameters (input) met behulp van modellen direct of indirect kunnen worden bekomen.

Ten slotte worden de reële waarden die berekend worden op niet-observeerbare parameters (input), onder Level 3 gerubriceerd.

De reële waarden bij de 'voor verkoop beschikbare activa' zijn afkomstig van dezelfde externe bronnen zoals vorige jaren, namelijk Bloomberg en Euroclear (de belangrijkste clearing- en bewaartegenpartij van de Verenootschap). Om de level toewijzing te staven, worden waar nodig zelf marktwaarden berekend.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de level hiërarchie van de tegen reële waarde opgenomen financiële activa en verplichtingen.

Gegevens per 31/12/2015	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	4.589.492.663	4.313.438.436	241.848.406	34.205.821
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.670.112.392	1.660.896.656	9.215.736	0
Voor verkoop beschikbare activa	2.919.380.271	2.652.541.780	232.632.670	34.205.821
Vastrentende effecten	2.823.160.824	2.557.335.369	232.632.670	33.192.785
Niet-vastrentende effecten	96.219.447	95.206.411	0	1.013.036
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	1.670.112.392	1.660.896.656	9.215.736	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.670.112.392	1.660.896.656	9.215.736	0
Gegevens per 31/12/2016	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	4.857.826.510	4.552.176.462	299.276.136	6.373.912
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.839.774.645	1.838.432.251	1.342.394	0
Voor verkoop beschikbare activa	3.018.051.865	2.713.744.211	297.933.742	6.373.912
Vastrentende effecten	2.904.513.430	2.604.601.555	294.665.455	5.246.420
Niet-vastrentende effecten	113.538.435	109.142.656	3.268.287	1.127.492
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	1.839.774.645	1.838.432.251	1.342.394	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.839.774.645	1.838.432.251	1.342.394	0

De financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst-en verliesrekening betreffen beleggingen in verrichtingen verbonden aan beleggingsfondsen (zie alsook toelichting 11). De onder Level 1 opgenomen financiële instrumenten betreffen de beleggingsfondsen ten bedrage van 1.830.310.000 euro en liquide middelen ten bedrage van 8.122.250 euro. De onder Level 2 opgenomen financiële instrumenten betreffen kasbons. Gezien het beleggingsrisico wordt gedragen door de verzekerde, zijn de financiële verplichtingen gelijk aan de activa.

Bij de 'voor verkoop beschikbare' portefeuille zijn er sporadisch wijzigingen tussen Level 1 en Level 2 ten gevolge van wijzigingen (bv. meer providers) bij de marktwaarden. Deze wijzigingen in level worden dan conform het uitgebouwde beleid gedocumenteerd.

De onderstaande tabel geeft de reconciliatie weer van de Level 3 reële waarden tussen 1 januari 2015 en 31 december 2016. Het betreft hier effecten waarvan de reële waarden extern bekomen werden maar waarbij de parameters waarop deze gebaseerd zijn, niet observeerbaar zijn.

	AFS portefeuille - vastrentende effecten	AFS portefeuille - niet vastrentende effecten	Totaal
Begintotaal 01/01/2015	32.067.209	943.258	33 010 467
Aankopen/nieuwe contracten	5.833.765	0	5 833 765
Vervallen instrumenten	-4.144.828	0	-4 144 828
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0
Mutaties naar andere levels	0	0	0
Mutaties van andere levels	0	0	0
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)	-563.361	69.778	-493 583
Eindtotaal per 31/12/2015	33.192.785	1.013.036	34 205 821
Aankopen/nieuwe contracten	0	0	0
Vervallen instrumenten	0	0	0
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0
Mutaties van andere levels	0	0	0
Mutaties naar andere levels	-27.723.543	0	-27 723 543
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)	-222.822	114.456	-108 366
Eindtotaal per 31/12/2016	5.246.420	1.127.492	6 373 912

Zoals af te leiden uit de tabel is er maar een beperkt bedrag aan level 3 marktwaarden bij de betrokken financiële instrumenten.

Het totaal van de vastrentende effecten en aandelen gewaardeerd aan level 3 reële waarden bedraagt maar 6.373.912 euro per 31 december 2016 (ten opzichte van 34.205.821 euro per einde 2015). De vastgestelde daling in 2016 kan ondermeer verklaard worden doordat er meer marktprijzen beschikbaar waren voor de betrokken effecten waardoor deze effecten konden gewaardeerd worden aan level 2 reële waarden.

Level-wijzigingen op zich hebben geen impact op de P&L. De delta marktwaarden van de 'verkoop beschikbare activa' komen in het *other comprehensive income* (OCI) terecht in het eigen vermogen.

Per 31 december 2015 was er van deze level 3-effecten een positieve impact van 2.508.001 euro in OCI, per 31 december 2016 was er een beperktere positieve impact van 407.534 euro die volledig toe te schrijven is aan de waardewijzigingen van de effecten. Er werden geen P&L impacten vastgesteld voor deze effecten.

Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening

24. Netto verdiende premies

De verdeling van het premie-inkomen is als volgt:

	31/12/2015	31/12/2016
Bruto premies	354.852.886	373.224.137
Bruto premie-inkomen leven	232.947.913	245.164.622
Bruto premie-inkomen niet-leven	121.904.973	128.059.515
Wijziging in de niet verdiende premies niet-leven	-2.116.855	-1.702.893
Afgegeven herverzekeringspremies	-4.553.327	-4.951.692
Afgegeven herverzekeringspremies niet-leven	-2.703.051	-2.831.728
Afgegeven herverzekeringspremies leven	-1.850.276	-2.119.964
Totaal	348.182.704	366.569.552

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de opbouw van de bruto verzekeringspremies "niet-leven" gedurende het boekjaar.

	31/12/2015	31/12/2016
Ongevallen en ziekte	36.905.567	35.404.019
Motor	43.618.080	46.302.113
Brand	31.278.563	34.905.940
Familiale	4.339.871	4.837.640
Rechtsbijstand	5.762.892	6.609.803
Totaal niet-leven	121.904.973	128.059.515

Tot nu hebben de dochters geen 'niet-leven' activiteiten zodat het hier enkel gegevens van de Vennootschap zijn.

25. Netto rentebaten

De verdeling van de baten is als volgt:

	31/12/2015	31/12/2016
Rentebaten	139.466.033	135.012.027
Voor verkoop beschikbare financiële activa	90.800.341	84.899.012
Leningen en vorderingen op kredietinstellingen	13.484.880	15.141.674
Leningen en vorderingen op andere klanten	35.180.812	34.971.341
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	0	0
Rentelasten	-34.123.081	-33.084.108
Deposito's van kredietinstellingen	-33.606.591	-32.728.386
Deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	-468.466	-355.722
Achtergestelde verplichtingen	-48.024	0
Netto rentebaten	105.342.952	101.927.919
Rentebaten van in waarde verminderde financiële activa	-6.105.687	-3.349.403

De rentelasten met betrekking tot de gegarandeerde interesten op de verzekeringscontracten worden opgenomen in de rubriek bruto schadelasten en wijzigingen in de technische voorzieningen.

26. Baten uit dividenden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ontvangen dividenden:

	31/12/2015	31/12/2016
Dividenden uit eigen vermogensinstrumenten uit voor verkoop beschikbare financiële activa	3.136.236	2.905.651
Totaal dividend inkomsten afkomstig van andere aandelen	0	0

Het bedrag aan ontvangen dividenden is aanzienlijk gestegen en hangt nauw samen met de verdere uitbouw van de individuele aandelenportefeuille.

27. Netto baten uit provisies en vergoedingen

De nettobaten uit provisies en vergoedingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31/12/2015	31/12/2016
Baten uit provisies en vergoedingen	24.351.884	27.519.437
Ontvangen beheersvergoedingen	22.938.916	27.354.437
Overige posten	1.412.968	165.000
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	-4.619.977	-1.892.356
Acquisitiekosten (commissies en/of transactiekosten)	-2.827.855	-318.506
Overige posten	-1.792.122	-1.573.850
Netto baten uit provisies en vergoedingen	19.731.907	25.627.081

De ontvangen beheersvergoedingen zijn gelinkt aan de groeiende tak 23 portefeuille. De acquisitiekosten hebben in hoofdzaak betrekking op het verwerven van de portefeuille Nederlandse hypotheek.

28. Gerealiseerde winsten en verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa

Het gerealiseerde resultaat met betrekking tot de voor verkoop beschikbare financiële activa wordt als volgt opgebouwd:

	31/12/2015	31/12/2016
Gerealiseerde winsten	20.390.985	5.514.063
Meerwaarden vastrentende effecten	11.237.575	2.374.587
Meerwaarden op niet-vastrentende effecten	9.153.410	3.139.476
Gerealiseerde verliezen	-1.578.512	-2.049.001
Minderwaarden vastrentende effecten	-91.510	-747.278
Minderwaarden niet-vastrentende effecten	-1.487.002	-1.301.723
Totaal netto gerealiseerd resultaat	18.812.473	3.465.062

Een gedetailleerdere uitsplitsing van de niet-gerealiseerde winsten en verliezen van de categorie 'voor verkoop beschikbare financiële activa' is terug te vinden bij toelichting 12.

In de toelichting 23 zijn de reële waarden van de categorie 'financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs' terug te vinden.

29. Netto schadelasten en wijziging technische voorzieningen

De opbouw van de schadelasten en uitkeringen per 31 december is als volgt:

	31/12/2015	31/12/2016
Bruto schadelast en uitkeringen	-373.920.048	-365.076.388
Niet-leven	-92.390.107	-80.731.851
Leven	-281.529.941	-284.344.537
Aandeel herverzekeraar in de schadelasten en uitkeringen	6.973.852	2.483.704
Niet-leven	5.371.330	284.210
Leven	1.602.522	2.199.494
Netto schadelasten en uitkeringen	-366.946.196	-362.592.684

De wijziging in de niet-verdiende premies (activiteit niet-leven) worden niet opgenomen in deze rubriek. Deze maken deel uit van de netto verdiende premies.

30. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

De gerealiseerde resultaten met betrekking tot de verkoop van vaste activa kan als volgt gedetailleerd worden:

	31/12/2015	31/12/2016
Winsten materiële vaste activa	0	0
Winsten vastgoedbeleggingen	0	57.460
Verliezen materiële vaste activa	0	0
Verliezen vastgoedbeleggingen	0	0
Totaal resultaat	0	57.460

31. Ander exploitatieresultaat

Het ander exploitatieresultaat bestaat uit volgende componenten:

	31/12/2015	31/12/2016
Exploitatiebaten	1.094.125	1.187.876
Kostendeling groepsmaatschappijen	0	0
Verzekeringstechnische verrichtingen	1.094.125	941.531
Overige ontvangen vergoedingen	0	246.345
Exploatielasten	-24.778.439	-32.164.816
Kostendeling groepsmaatschappijen	-24.065.582	-31.216.437
Verzekeringstechnische verrichtingen	-707.982	-803.911
Overige betaalde vergoedingen	-4.875	-144.468
Totaal ander exploitatieresultaat	-23.684.314	-30.976.940

De kostendeling groepsmaatschappijen heeft betrekking op de doorrekening van kosten van en naar de Argenta Groep (in casu BVg zelf). Deze kosten betreffen voornamelijk de doorrekening van personeelskosten en IT kosten.

32. Administratiekosten

De personeelskosten bestaan uit volgende componenten:

	31/12/2015	31/12/2016
Bezoldigingen	-3.702.601	-2.940.538
Sociale lasten	-1.216.887	-1.024.655
Pensioenlasten	-404.046	-510.461
Op aandelen gebaseerde betalingen	0	0
Andere	-162.217	131.105
Totaal personeelsuitgaven	-5.485.751	-4.588.759
Gemiddeld personeelsaantal, in VTE		
Directieleden	4,8	3,5
Bedienden	81,7	69,9
Arbeiders	0,0	0,0

De Venootschap heeft enkel pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdrageregelingen. In België wordt een minimumrendement voorzien bij de groepsverzekeringen, dat door de respectievelijke verzekeringsmaatschappij(en) wordt gewaarborgd.

Er werd door een onafhankelijke actuaaris een berekening uitgevoerd conform de berekeningsmethode voor DB plannen, aangezien er geen materieel tekort werd vastgesteld, werd er per 31/12/2016 geen bijkomende kost en verplichting geboekt.

Er zijn geen 'op aandelen gebaseerde betalingen' bij de Venootschap.

De algemene en administratieve uitgaven worden als volgt gespecificeerd:

	31/12/2015	31/12/2016
Marketingkosten	-114.660	-257.974
Honoraria	-3.669.998	-4.505.824
IT- uitgaven	-1.429.866	-2.250.755
Huurgelden	-35.138	-40.740
Bedrijfsbelastingen	-1.444.970	-5.849.933
Bijdragen overheid	-2.569.042	-2.677.389
Andere algemene en administratieve uitgaven	-6.751.350	-2.267.751
Totaal algemene en administratieve uitgaven	-16.015.024	-17.850.366

Onder de post 'Andere algemene en administratieve uitgaven' zijn ondermeer begrepen: telefoonkosten, portkosten, bureelbenodigdheden, bijdragen beroepsverenigingen, administratiekosten vanuit verzekeringstechnische verrichtingen en reiskosten.

33. Bijzondere waardeverminderingen

De wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen en de uitstaande waarde-verminderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bijzondere waardeverminderingen op activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde in de winst- en verliesrekening	31/12/2015	31/12/2016
Voor verkoop beschikbare financiële activa	-2.098.858	2.433.385
Leningen en vorderingen	639.214	63.592
Totaal bijzondere waardeverminderingen	-1.459.644	2.496.977
Uitstaande waardeverminderingen voor op individuele basis beoordeelde financiële activa	31/12/2015	31/12/2016
Voor verkoop beschikbare activa		
Vastrentende effecten	2.271.165	250.416
Niet-vastrentende effecten	2.675.546	2.282.178
Leningen en vorderingen		
Hypothecaire leningen	1.158.977	816.809
Totaal aangelegde waardeverminderingen	6.105.688	3.349.403

De onderstaande mutatietabellen geven de samenstelling van de op individuele basis gebaseerde bijzondere waardeverminderingen van de categorie 'leningen en vorderingen' per 31 december 2015 en 31 december 2016 weer.

	Beginsaldo 31/12/2014	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2015	Recuperaties via P&L	Recht- streekse afboekingen	Collectieve voorziening	Totale impact op P&L
Hypothecaire leningen	1.421.688	1.156.582	-1.419.292	1.158.977	-4.557	30.703	-402.649	-639.214
Totaal	1.421.688	1.156.582	-1.419.292	1.158.977	-4.557	30.703	-402.649	-639.214

Per saldo was er in 2016 een negatieve impact op het resultaat van 63.592 euro (in 2015 639.214 euro) en werd er een waardevermindering van 816.809 euro (in 2015 1.158.977 euro) bij de 'Leningen en vorderingen' geboekt.

	Beginsaldo 31/12/2015	Aangroei via P&L	Vrijgave via P&L	Eindsaldo 31/12/2016	Recuperaties via P&L	Recht- streekse afboekingen	Collectieve voorziening	Totale impact op P&L
Hypothecaire leningen	1.158.977	826.511	-1.168.679	816.809	-12.654	285.139	6.091	-63.592
Totaal	1.158.977	826.511	-1.168.679	816.809	-12.654	285.139	6.091	-63.592

In 2016 was er een terugname van waardeverminderingen van de hypotheekportefeuilles door ondermeer de kleiner wordende zogenaamde CBHK kredietportefeuille.

34. Winstbelastingen

De details van de huidige en uitgestelde winstbelastingen zijn hieronder weergegeven.

Overzicht winstbelastingen	31/12/2015	31/12/2016
Actuele belastinglasten op het boekjaar	-25.309.806	-24.933.524
Actuele belastinglasten met betrekking tot voorgaande periodes	-396.037	1.116.171
Uitgestelde belastingen - tijdelijke verschillen	1.590.773	-2.596.470
Impact van de totale belastingen op het resultaat	-24.115.110	-26.413.822
Aansluiting wettelijk en effectief belastingtarief		
Winst voor belastingen	79.697.979	85.405.993
Wettelijk belastingtarief	33,99%	33,99%
Berekende winstbelastingen tegen wettelijk tarief		
	27.089.343	29.029.497
Verschillen in belastingtarieven in andere landen		
Verschillen t.g.v. niet belastbare baten	-267.844	-473.281
Verschillen t.g.v. niet fiscaal aftrekbaar zijn	-73.328	-54.442
Verschillen t.g.v. lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	-2.697.198	855.192
Belastingvoordeel dat voorheen niet was opgenomen	0	0
Belastingen vorige periodes	261.425	-736.785
Verschillen t.g.v. fiscale aanvaarding van een voorziening	-291.739	-1.901.974
Andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	406.288	-109.361
Notionele intrestaftrek	-311.878	-195.025
Totaal winstbelasting	24.115.070	26.413.822
Effectief belastingtarief	30,26%	30,93%

35. Buitenbalansverplichtingen

De Vennootschap heeft per einde 2015 repo's afgesloten met andere financiële instellingen waarbij zij OLO's voor een nominale waarde van 322 miljoen euro in waarborg had gegeven. In 2016 lag het waarborgbedrag iets lager en bedroeg het 218 miljoen euro.

Per 31 december 2015 waren er ontvangen zakelijke zekerheden van 6.163.005 euro van de herverzekeraars. Per einde 2016 bedroegen deze 6.227.978 euro.

De hypothecaire inschrijvingen stegen – gelijklopend aan de stijgende hypotheekportefeuille - van 902.909.448 euro in 2015 naar 1.031.740.576 euro in 2016.

Per einde 2015 was er een *bond lending* voor 3.266.799 euro. Per einde 2016 is er geen *bond lending* afgesloten.

36. Voorwaardelijke verplichtingen

De Vennootschap is gedaagde met betrekking tot een aantal geschillen binnen het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

De Vennootschap treft voorzieningen voor dergelijke zaken wanneer, naar het oordeel van het management en na overleg met zijn juridische adviseurs, het waarschijnlijk is dat de Vennootschap betalingen zal moeten doen en het te betalen bedrag met voldoende betrouwbaarheid kan worden geschat.

Met betrekking tot verdere claims en juridische procedures tegen de Vennootschap waarvan het management op de hoogte is (en waarvoor, overeenkomstig de hiervoor beschreven principes, geen voorziening is getroffen), is het management, na het inwinnen van professioneel advies, van oordeel dat deze claims geen kans van slagen hebben, dan wel dat de Vennootschap zich met succes tegen de claims kan verdedigen of dat de uitkomst van deze zaken naar verwachting niet zal resulteren in een significant verlies in de resultatenrekening.

37. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die het nodig maken een bijstelling van de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap per 31 december 2016 uit te voeren.

Op 21 maart 2017 heeft de raad van bestuur de jaarrekening beoordeeld en zijn goedkeuring gegeven voor publicatie. De jaarrekening zal aan de algemene vergadering van aandeelhouders worden voorgelegd op 28 april 2017.

Bijkomende inlichtingen

De IFRS-jaarrekening van de Vennootschap verschijnt in het Nederlands en het Engels. Vragen in verband met de verspreiding van deze verslagen mogen gericht worden aan:

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: + 32 3 285 50 65
Fax: + 32 3 285 51 89
pers@argenta.be

Klachtenbeheer

Bij een klacht of bemerking met betrekking tot de dienstverlening van de Argenta Groep, vragen wij u om in eerste instantie contact op te nemen met de kantoorhouder van het kantoor waarbij u cliënt bent. De kantoorhouders staan altijd paraat en proberen al het nodige te doen om uw probleem te verhelpen. Als deze bemiddeling u niet tevreden stelt, kunt u zich in tweede instantie richten tot de dienst Klachtenbeheer van de Argenta Groep, zowel voor wat betreft de activiteiten van de Bankpool als activiteiten van de Verzekeringspool.

Klachtenbeheer

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: + 32 3 285 56 45
Fax: + 32 3 285 55 28
klachtenbeheer@argenta.be